

MILIVOJ MATOSEC
TIKI TRAŽI NEZNANCA

B I B L I O T E K A V J E V E R I C A

UREDNIKANA KULUŠIĆ



Illustrao

FERDINAND KULMER

MILIVOJ MATOŠEC

TIKI
TRAŽI NEZNANCA

Četvrto izdanje



IZDAVAČKO KNJIŽARSKO PODUZEĆE

ni hi (I o s I

ZAGREB 1978

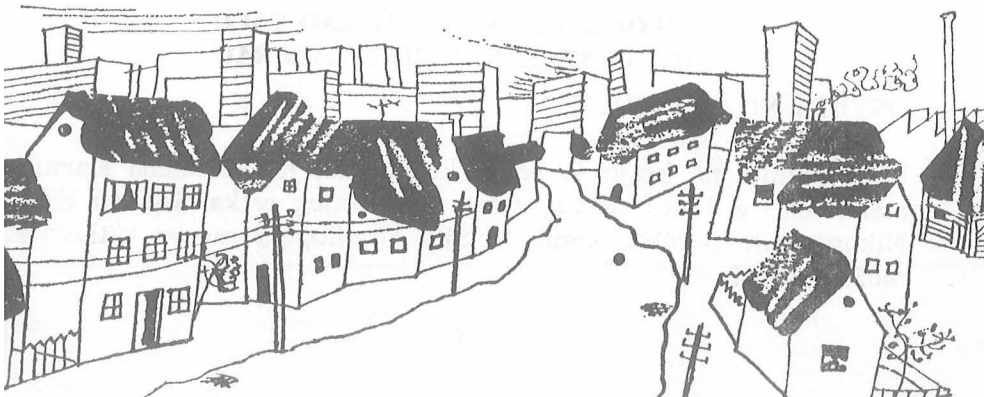
Tisak: NIŠRO -VJESNIK« - OOUR TMG - pogon VS, Zagreb - 1978.

1.

Nikada Tikijeva ulica nije tako lijepa kao u predvečerje. To je zbog bogatih boja koje leže svuda razastrte, zbog ulice same i možda zbog povjetarca koji donosi sa sobom mnogo neke tihe radosti.

Zapravo, ta ulica i nije lijepa. Krovovi kuća su nejednaki kao zupci polomljene pile, neki oštro ustremljeni uvis, a drugi polegnuti pod teretom nekog samo njima poznatog umora. Sve je ovdje vrlo neskladno osim jednolične sive boje kućnih pročelja. Ta pročelja čine sve kuće u ulici nekako sestrinski srodnima.

Ulica je neravna, izjedena vremenom. Kao sve ulice u predgrađima. Kolnik nije popločen. Otpori kanala ne mogu svoja pogrbljena, rđom obojena leđa izravnati sa tлом. Skutreni čekaju noge nesmotrenih prolaznika.



Boje večeri ispiru ružnoću s krovova, s pročelja i s pločnika. Ulica postaje onakva, kakva bi uvijek trebala da bude. Lijepa. Najljepša ulica u gradu.

Kuća broj petnaest najvažnija je kuća u ulici. Vrijedilo bi upamtiti njezin broj iako to za samu priču nije ni od kakva značenja. Broj slavne kuće vrijedno je znati zbog toga, jer broj je njezino ime.

U toj kući i počeli su i završili veliki događaji. Radi toga je ona slavija od drugih kuća. Druge kuće ne mogu se pohvaliti nekom pustolovinom koja bi bila dostojna pažnje.

Kuća broj petnaest je dvokatnica, ni ljepša ni ružnija od ostalih. Vežu dijele od ulice dvije trošne stepenice. Te stepenice nekako su neprijateljski razmaknute, kao da se ljute jedna na drugu. Možda se i ne ljute. Tko bi to mogao znati! O vanjštini slavne zgrade ne može se ništa drugo reći. Govoriti više značilo bi opisivati bilo koju kuću u ulici ili sve kuće u isto vrijeme. Takav posao zaista nema smisla.

Imena slavnih stanovnika ispisana su na pročelju ispod kućnog broja. To je prilično velik natpis. Važan za ovu pripovijest i smiješan u isto vrijeme. Izgleda ovako:

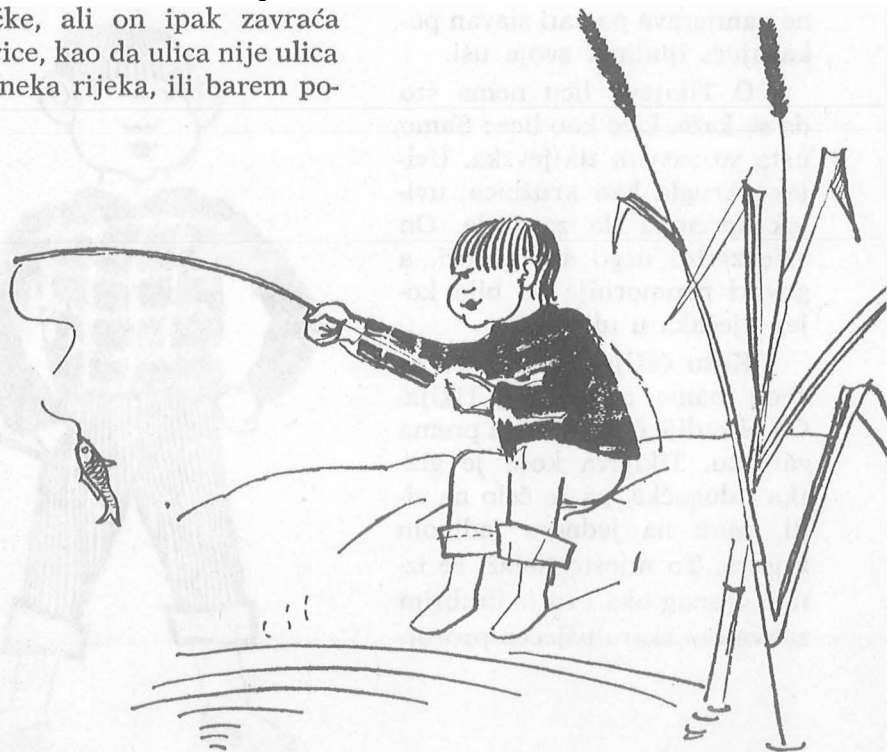
**MAGARCI
TIKI NAJVEĆI
CACO SASVIM MALEN
ČETIRI BJELOGLAVA SVAKAKVI
BJELOGLAVI DAKO ISTI KAO CACO
SILA OTSELIJO!!! NIJE MAGARAC**

OSVETA KO JE PISO!!!?

Prijetnja na kraju je besmislena. Zato, jer je imena slavnih stanovnika a i sve ostalo, osim posljednjeg retka, ispisao Sila. Nikome nije poznato kamo je Sila odselio, pa mu se nitko ne može osvetiti.

Imena slavnih stanovnika ispisana su na pročelju kuće broj petnaest. Imena za sada ne govore mnogo. Ne ostavljaju utisak i ne mogu nadjačati ravnodušnost. Valja upoznati slavne stanovnike, pa će i ravnodušnosti nestati. U ovoj priči svaki od njih ima važno mjesto. I Tiki, i Caco, i četiri Bjeloglava, i bjeloglavi Dako. Samo Silu nije potrebno upoznati. Sila više nije važan. On je odselio.

Dočarati Tikijevu sliku ne može se bez dosta mašte. On voli dvije stvari više od svih ostalih. Ribolov i vožnju na stepenicama tramvaja. Možda zbog ribolova, a možda i zato, jer je takva moda ulice, Tiki nosi pletene papuče s gumenim potplatima. Papuče ga ne čine različitim od ostalih dječaka, jer i oni nose isto takve papuče. Po hlačama ga je lakše prepoznati. Hlače mu nisu predugačke, ali on ipak zavraća nogavice, kao da ulica nije ulica nego neka rijeka, ili barem po-



tok. Ni ovo s nogavicama nije vrijedno pažnje. Tek od pasa naviše Tiki postaje Tikijem.

Prije svega, košulja. Nije to košulja kakve se inače mogu vidjeti na ljudima. To je stvar s rešetkama. Čudno, zar ne? Doduše, rešetke su lažne, iskovane od širokih bijelih pruga. Te su pruge utisnute okomito i vodoravno u zelenu podlogu tkanine. Izdaleka se ne vidi košulja. Vide se samo rešetke i to vrlo lijepo izgleda. Tiki uvijek nosi tu ili takvu rešetkastu košulju. Možda ih ima više, a možda ima samo jednu, koju majka svake večeri pere, da bi drugog dana bila opet čista. Nitko to tačno ne zna.

Tiki ima uši, koje su malo veće nego što bi trebalo da budu, dječaćkim ušima u gradu. Tiki se zbog ušiju ne uzbuđuje. On ne namjerava postati slavan pokazujući ljudima svoje uši.

O Tikijevu licu nema što da se kaže. Lice kao lice: Samo usta su sasvim tikijevska. Uvijek okrugla kao kružnica, uvijek spremna da zazvižde. On više zviždi nego što govori, a govori neumornije od bilo kojeg dječaka u ulici.

Kosu češlja na čelo. To je zbog mame, a ne zbog Tiki ja. On bi radije češljao kosu prema zatiljku. Tikijeva kosa je glatka i dugačka, pa se čelo ne vidi, osim na jednom jedinom mjestu. To mjesto nalazi se iznad desnog oka i tu je hrabrim zahvatom škara usječen prozor-



čić, potreban vlasniku u mnogim prilikama. Zlata vrijedi prilikom gađanja praćkom.

Za sada je to sve što treba znati o Tikiju.

Caco je Tikijev mlađi brat. To mu donosi više štete nego koristi. Naročito kad se radi o kišobranu. Da nema Tikija, nitko ne bi Cacu plašio kišobranom. Cacin život postao bi snošljiviji, jer kišobran je stvar koje se Caco najviše plaši. Caco ne voli ostati sam u stanu, a baš to mu se često događa. Otac i majka rade, a Tiki ima mnogo posla izvan kuće. Posao je takve prirode, da se ne može obavljati u Čaćinoj prisutnosti, pa Caco mora ostati kod kuće. Ispred vrata u predsoblju razapet je golem crn kišobran opasna izgleda. Kišobran čuva vrata i ne dozvoljava, da im se Caco približi. Caco ne ulazi u predsoblje. U sobi ili kuhinji čeka da se Tiki vrati. Kad mu je dosadno više nego inače, Caco se zabavlja na malo neuobičajen način. Skida sa sebe košuljicu i čekićem razbija dugmad. Pokušali su ga odviknuti, ali nije uspjelo. Zato majka na njegove košuljice prišiva samo limenu dugmad koja se ne može čekićem razbiti. Takva dugmad izaziva zavist drugih dječaka, pa to Caci bar donekle vraća izgubljena zadovoljstva.

Izgledom je Caca mnogo manje privlačan od starijeg brata. Nema prozorčića na čelu ni košulje s rešetkama. Ni hlače čak ne podvraća. On bi to rado činio, kad bi hlače dosezale bar do koljena.

Natpis na pročelju kuće spominje i četiri Bjeloglava. Teško je reći radi li se u ovom slučaju zaista o četvorici ili o dva puta dvojici. Ova je stvar zamršena zato, jer su prva dva Bjeloglava blizanci, a druga dvojica također. Zbog toga bi možda bilo bolje govoriti o dva puta dva Bjeloglava. Oni su zaista bjeloglavi. Kosa im je bijela, i zlačano-žuta, pa blista na suncu tako izazovno, da je Tiki prisiljen zatvoriti oko s prozorčićem čim pogleda glave Bjeloglavih. Prva dva Bjeloglava veliki su kao Tiki. Druga dvojica su četiri prsta manja. Ta četiri prsta ne znače baš ništa. Ni manji Bjeloglavi, unatoč toj razlici, ne plaše se Tikija.

Najmanji Bjeloglavi, bjeloglavi Dako, star je kao i Caco. To piše i na pročelju kuće. Voli Cacu i igra se s njime ako ih ne razdvaja crni kišobran. Dako je ošišan do kože. Nitko ne zna zašto je Đaku trebalo ošišati. Dakina glava, zato što na njoj nema kose, blista drukčije nego glava njegove starije braće. Dako ima naduvene obraze, kao da je sa svake strane lice smjestio po jedan orašić. Kad se Dako nasmije, svatko se može uvjeriti, da nikakvih orašića nema. Svi Bjeloglavi, a Tiki i Caco također, čude se Dakinom tankom vratu. Tiki tvrdi da je opasno nositi glavu na tako slabom vratu. Dako najbolje zna da to uopće nije opasno. On trči, okreće glavu i lijevo i desno i nikada se ništa neprijatno nije dogodilo. Znači, Đakin je vrat sasvim dobar za Đakinu glavu. To je zapravo najvažnije.

Osim ovih slavnihan stanovnika u kući broj petnaest stanuje još nekoliko osoba. Te osobe nisu učinile ništa, da bi postale slavne. Zato o njima ne treba mnogo govoriti. Dovoljno je reći, da je jedna od tih osoba Tikijev i Cacin otac, a druga njihova majka. Treća neslavna osoba živi s Bjeloglavima. Mora živjeti, jer je ta neslavna osoba njihov djed. Otac i majka Bjeloglavih nisu u vrijeme velikih događaja bili kod kuće. Nekamo su otputovali. Zato su najnevažniji od svih neslavnih osoba.

U dvorištu kuće broj petnaest često se igra jedna mala djevojčica. Kad se ondje igra, sigurno u toj kući i stanuje. Treba li time razbijati glavu? Ne treba. Djevojčica se, doduše, pojavila u jednom zaista teškom i odlučnom trenutku i visoko podigla jastučić svoje lutke, ali njezin dolazak nije nimalo izmijenio događaje. Dakle, djevojčica kao da i ne postoji.

2.

Boje predvečerja ne mogu ući u vežu i na stubište Tikijeve kuće. Tamo bi i u po bijela dana bilo tamno da nema blijede svjetlosti koju škрто dijeli jedna slabašna, prašinom pokrivena sijalica. Svaki bi stranac odmah vidio- da stubište kuće broj petnaest nije lijepo. Takav sud ne bi mogao promijeniti osjećaje slavnih stanovnika. Oni vole svoje stubište, vole prašnjavu svjetlost škrte sijalice, vole cijelu ogradu i svaku stepenicu posebno. Na stubištu provode dobar dio svojih dana.

Te večeri na stubištu je bila postavljena zasjeda. Bjeloglavi su čekali Tikija i sjedili svaki na svojoj stepenici. Po glavama bi ih bilo teško razlikovati. Bez muke ih je, međutim, svatko mogao raspoznati po košuljama. Na najnižoj stepenici sjedila je crvena košulja, iznad nje plava, zatim crvena, pa opet plava. Na vrhu je sijala svježje ošišana glava s okruglim obrašćićima i tankim vratom.

Cijela je ulica znala> da Bjeloglavima ne treba gledati lica, nego košulje. Prvi i treći nose crvene, a drugi i četvrti plave. Ulica se nije brinula za imena četvorice Bjeloglavih, jer je lakše bilo dozivati ih brojevima. I njima samima se to svidjelo, pa su se u razgovoru rijetko ili nikada služili imenima. Samo je bjeloglavi Dako uvijek ostao bjeloglavi Dako, jer ga nije bilo moguće zamijeniti bilo s kime u cijeloj ulici.

Zasjeda na stubištu bila je potrebna radi obračuna. Kad god bi Tikijevi zločini izvršeni preko dana prevršili mjeru, Bjeloglavi bi ga navečer dočekali i pokušali kazniti. Bjeloglavi Dako nije bio osvetnik, nego običan gledalac, ali je uvijek prisustvovao toj važnoj svečanosti, kojom su Bjeloglavi završavali dan. Nevažnim stanovnicima nisu se sviđali večernji obračuni. Nazivali su ih potrešima, gusarskim plesom i drugim, manje ili više prihvatljivim nazivima. Budući da su svi nevažni stanovnici bili u isto vrijeme i odrasli, nitko se nije mnogo obazirao na njihova mišljenja.

Tijelima Bjeloglavih strujilo je uzbuđenje. Osluškiivali su glasove ulice iako su znali da Tikija neće čuti. On je manje-više svake večeri imao razloga da bude oprezan, pa je dolazio tiho, šunjajući se poput mačke.

— Prvi, možda on neće doći — bojažljivo se javio Dako.

Prvi nestrpljivo odmahnu rukom, gledajući i dalje velika vrata.

— Mora doći — izjavi sa sigurnošću. — Caco još uvijek sjedi iza kišobrana, a već je mrak i njihov tata će se vratiti.

— Ja nisam rekao da neće doći — glasno je razmišljao Dako. — Rekao sam da možda neće doći. Htio sam reći...

— Ne zanima nas što si htio — prekinu ga Treći. — Mi

<4v&ix&ix&ix u&ix s&ix u&ix.

— Idi k djedu — predloži Četvrti. — Ako vidi tebe zaboravit će nas.

Dako se nezadovoljno namršti i nekoliko puta odmahnu glavom, ne razmišljajući, hoće li vrat izdržati ili neće. Gotovo uvijek su ga tjerali i gotovo nikada ih on nije poslušao. Ako su suviše odlučno nastojali da ga se riješe, on bi glasno zaplakao. Dakin plač uvijek bi razoružao Bjeloglave. Nije se radilo o nježnosti ili sućuti, već o strahu. Nekoliko puta im je ridanje rastuženog brata upropastilo najbolje smišljene planove. Dako je dobro znao s kakvim oružjem raspolaže.

— Kad dođe — šapne Prvi — odmah ćemo ga opkoliti. Jučer je pobjegao samo zato, jer ga nismo opkolili.

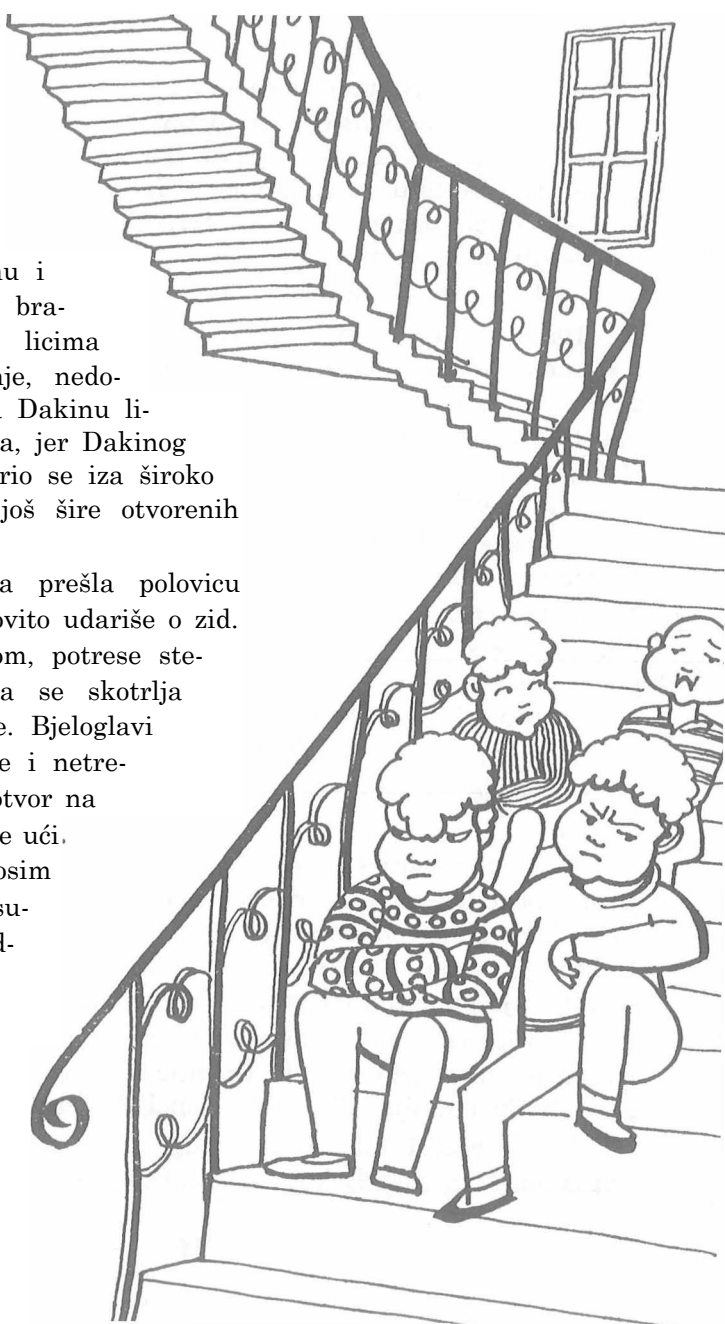
Tri glave potvrdno kimnuše.

— Pazite! — uzbuđeno psiknu Treći, pokazujući kažiprstom ulazna vrata.

Vrata su se nečujno otvarala. Prizor je bio vrlo jezovit i vrlo tajanstven. Ne zbog toga, što su se vrata otvarala tiho, već zato, što Bjeloglavi, iako su gledali pažljivo, nisu mogli vidjeti tko ih otvara. Morali su posumnjati da je ruka koja pomiče vrata nevidljiva ili da ruke uopće nema. Ni jedna ni druga pomisao nije se Bjeloglavima sviđala.

Prvi se okrenu i zbunjeno pogleda braću. Na njihovim licima otkri samo čuđenje, nedoumicu i strah. Na Dakinu licu nije otkrio ništa, jer Dakinog lica nije bilo. Sakrio se iza široko otvorenih usta i još šire otvorenih očiju.

Kad su vrata prešla polovicu puta, jumuše i silovito udariše o zid. Tutanj prođe kućom, potrese stepenice i kao jeka se skotrlja natrag u prizemlje. Bjeloglavi uzdahnuše, jeknuše i netremice zagledani u otvor na ulazu čekahu tko će ući. Nitko nije ušao osim djelića večernjeg sumraka koji se neodlučno zaustavio među vratnicama.



- Ha? — neodređeno će Prvi.
- Aha! — nesuvislo potvrdi Dako.
- Vjetar? — šapatom upita Treći.
- Ne! — odlučno će Drugi. — Ja znam. Iza vrata je Tiki!
- Vidjeli bismo ruku! — tvrdio je Prvi.
- Ili nogu — reče Četvrti.
- Ili glavu — zacvrkuta Dako.

Ipak je Drugi imao pravo. Iza vrata je stajao cijeli Tiki, s rukama, nogama i glavom. Kroz prozorčić na desnoj strani čela oprezno je virilo jedno oko spremno da otkrije i najmanji znak opasnosti. Tiki nije bio čovjek koji bi žmurečke srljao u propast. Do njega dođe tih, izlomljen šapat sa stepenica i kružnica njegovih usana pretvori se u obična nasmiješena usta. Tiki je bio zadovoljan.

— Da pogledamo? — predloži Prvi. — Ako stoji iza vrata, uhvatit ćemo ga iza vrata. Svejedno je gdje će biti uhvaćen.

Jedna crvena i dvije plave košulje kimnuše glavama, ali se ne pomaknuše s mjesta. Prvi je ustao, sišao niza stepenice i tek na podnožju opazio, da ga braća ne slijede.

— Što je? — upita zlovoljno. — Bojite li se?

Tri glave odlučno zanijekaše takvu mogućnost.

— Misle da je vrata otvorio mrak — reče Dako. — I ja to mislim.

Prvi se nasmiješi prezirno i načas zaboravi vlastite bojazni. Braću pogodiše Dakine riječi i nadmoćna poruga Prvoga. Jedan za drugim nemamo poustajaše i pođoše niza stepenice. Jedino se Dako nije pomaknuo. Imao je svoj sud o ovom događaju i zaključio, da nije pametno izlagati se očitoj opasnosti.

Tiki je strpljivo čekao priljubljen uza zid. Čuo je riječi Prvoga i znao je što će se dogoditi. On nije ni želio drugo, nego da Bjeloglavi izađu napolje. Bio je to temelj večerašnjeg plana povratka.

Svake večeri Tiki je na drugi način pokušavao ući u kuću i umaknuti neprijateljskoj zasjedi. Bio je majstor otkrivanja novih,

još neiskorištenih mogućnosti i nikada nije ponavljao već korištena lukavstva.

Bjeloglavi su izlazili jedan za drugim i gotovo se doticali tijelima. Tiki zaključio da ovako zbijeni nalikuju na zmaja s četiri glave. Prvi je strelovito okretao glavu čas lijevo čas desno. Nije vidio Tikija, jer je prolazeći kraj njega pogledao baš na drugu stranu.

Tek što je Četvrti sišao niz one dvije neprijateljski razmaknute stepenice i zakoračio na pločnik, Tiki zazviždi glasno, prodorno, žestoko i jurnu u vežu.

Bjeloglavi su proživjeli nekoliko trenutaka straha, a onda nagruše u kuću, razbijajući tišinu osvetničkim krikovima. Prvi pogled na stubište uvjeri ih, da stižu prekasno.

Tiki je preskakivao po tri stepenice. Jurio je baš na Đaku i nije izgledalo, da će zbog njega skrenuti u stranu.

— Pregazit će Đaku! — jeknu Drugi, ispunjen nemoćnim gnjevom.

Dako je bio sušta slika strahom skamenjene žrtve. Glava na tankom vratiću je podrhtavala, a to je ujedno bilo sve, što se na mališanu micalo. Oči su netremice gledale u noge, koje su preskakovale stepenice i dolazile sve bliže.

Kad je Dako pomislio da će se dogoditi ono najstrašnije, noge su ga jednostavno preskočile i ništa osim daška uzvitlana zraka nije dotaknulo bijelu ošišanu glavu.

Čas kasnije uz Đaku protutnja potjera. Tiki je već stigao do vrata svog stana.

— Caco, otvori! — vikao je nestrpljivo.

Iz stana se nitko ne odazva. Tiki je dobro znao zašto. Ispod košulje s rešetkom užurbano izvuče uzicu na kojoj se njihao ključ. Nije bilo vremena da skida uzicu preko glave. Sagnuo se koliko je bilo potrebno i turio ključ u bravu. Gonioci su bili sasvim blizu. Njihova sve glasnija vika grmjela mu je u ušima. Ključ se okrenuo jedanput, dvaput. Vrata poletješe i povukoše za

sobom Tikija, još uvijek pogurena, jer mu uzica nije dozvoljavala da se uspravi. Glavinjao je i tek što nije pao.

Iza njegovih leđa zaori smijeh Bjeloglavih. Tiki izvuče ključ iz brave i uspravi se, pa mirno promotri progonitelje. Oni su stajali pred vratima i nisu pokušali da ga napadnu. Takav je bio zakon. Neprijatelj je iza svojih vrata bio nepovrediv. Nije se čulo da je ikada u kući broj petnaest taj zakon prekršen.

Tiki bezobrazno zazviždi, namigujući Bjeloglavima okom ispod prozorčića. U isto vrijeme podigao je s poda razapet kišobran i zatvorio ga.

— Zašto se klanjaš, kad ulaziš u stan? — naruga se Prvi. — Pozdravljaš kišobran, što li?

Bjeloglavima se šala silno sviđala. Smijali su se grohotom, skakutali i udarali dlanovima jedan drugoga. Smijao se čak i Dako već izliječen od straha. Tikija se poruga nije doimala.

— Kako vam se dopalo otvaranje vrata? — upita, upirući vršak kišobrana u Bjeloglave. — Prvi, jesi li ti htio vidjeti što se događa

xi ei ;

Odgovori mu bijesno, uvrijeđeno gundanje. Bjeloglavi požališe što postoji zakon kućnog praga.

— Uхватit ćemo te sutra! — zaprijeti Drugi, značajno podižući šake.

Tiki nemamo zazviždi.

— Jesi li uklonio kišobran? — upita iz stana zabrinut glasić.

— Sve je u redu, Caco — doviknu Prvi. — Poklonio se kišobranu i onda ga zatvorio. Možeš doći.

Opet zaori smijeh. Tiki se namršti i tresnu vratima. Bjeloglavi zaurlaše u zboru, tako silovito da se potresla kuća broj petnaest a možda i nekoliko susjednih zgrada.

3.

Ne može se dugo vikati pred zatvorenim vratima. To je razonoda koja brzo dojadi. Bjeloglavi ušutješe pomalo nezadovoljni ishodom večerašnje pustolovine. Prvi ugura u hlače krajeve crvene košulje a ostali, kao po zapovijedi, učiniše isto. Negdje na stubištu otvoriše se vrata.

— Mišići, večera! — javi se piskutav starački glas.

— Rekao si, Prvi — uvrijeđeno će Dako — da ovo s mišićima mora prestati! Vidiš, nije prestalo.

— Djed tjera svoje! — uzdahnu Treći. — Nepopravljiv je!

— Nećemo na večeru — odluči Drugi. — Neka nas zove kako treba, ili neka večera sam!

— Hoće li moći? — zabrinuo se Dako. — Ima slabe zube, a jela je mnogo.

— Ti ćeš mu pomoći — reče Prvi. — Budi mišić i jedi!

Dako opasno zatrese glavom i spremi se da plače. Nije pomoglo, jer Bjeloglave je sada malo brinulo hoće li on plakati ili neće. Treći ga uhvati za ramena, okrenu ga i gurnu prema stepenicama.

— Požuri! — naredi mališanu. — Ako djed bude dugo čekao, zabrinut će se za tebe!

— Nisam mišić! — bunio se Dako. — Neću večerati!

— Vidjet ćemo! — progunda Prvi.

Mahnu ostalima.

— Nosila!

Ta riječ je kod Đake uživala velik ugled. Nije čekao da se braća približe. Putovati na nosilima značilo je biti podignut rukama četvorice Bjeloglavih i naći će ondje gdje je trebalo, nakon mnogo njihanja, potresa i drugih neugodnosti. Dako ruje volio nosila. On ih je mrzio. Žurio je niza stepenice, ali mu žurba nije smetala da plače. Plakao je, jer se ljutio, jer je htio prkositi braći, i zato, jer je njegov glas lijepo odzvanjao stubištem.

— Opet plače — zaključí Prvi.
— Neprestano plače — uzdahnu Drugi.
— Možemo se spustiti niz ogradu — predloži Treći — i poslati ga k djedu. Sam neće ući.

Četvrti nije čekao da prijedlog bude službeno prihvaćen. Zajahao je na ogradu i krenuo. Ni ostali nisu gubili vrijeme. Prizor je nalikovao na uzbunu u logoru konjanika. Još tri bijele glave poju-riše jedna za drugom.

Na otiraču pred stanom u prvom katu sjedio je Dako i plakao nešto tiše. Gledao je kako Bjeloglavi jedan za drugim skaču s ograde na odmorištu među katovima i razmišljao, bi li ih čekao ili bi utekao u stan, dok još nije prekasno. Donošenje odluke spriječi pojava čovjeka koji se uspinjao iz prizemlja. Bio je u uniformi podoficira vatrogasne milicije i ljutito se mrštio. U očekivanju velikih i uzbudljivih događaja Dakino srce brže zakuca. Došljak je pripadao manje važnim stanovnicima kuće. Bio je to Tikijev i Cacin otac. Stigao je pred stan u prvom katu baš na vrijeme da zagrlí Četvrtoga a poslije njega i ostale.

Naručaj, iako ne suviše udoban, bio je dovoljan za svu četvoricu. Bjeloglavi se skameniše, neki zagledani u dugmad uniforme, a neki u bijele potiljke braće.

— Dobro veče! — mirno pozdravi Dako, ne dižući se s otirača.
— Zovi djeda! — zapovjedi Tikijev otac.
— Odmah! — revno će Dako.

Hitro se, zajedno s otiračem, okrenuo na drugu stranu i nogama zabubnjao po vratima.

— Tiše! — smiješeći se zamoli Tikijev otac. — Želim vidjeti samo djeda a ne sve stanare kuće.

Prvi bolno zastenja. Njegov glas potaknu i ostale da se jave. Začas je iz pretrpanog naručaja odjekivalo kukanje i ječanje, dovoljno da raznježi bar desetoricu namrštenih i ljutih odraslih.

— U redu — nasmija se Tikijev otac. — Ne trudite se više. Slobodni ste.

Ruke se razmaknuše i Bjeloglavi zadovoljno udahnuše zrak.

— Nismo vikali — reče Prvi.

— Nismo udarali po vratima — izjavi Drugi. — To čini Dako.

— Spuštali ste se niz ogradu. Mogli ste pasti. Ubiti se.

— Nismo pali — zadovoljno zaključí Treći.

— Nismo se ubili, vidite i sami — ponosno će Četvrti.

— Nikada to više nećemo raditi — skrušeno izjavi Prvi.

Vrata se nakon ponovljene lupe otvoriše. Izviri staro, smežurano i vrlo dobroćudno lice s naočarima na vrhu nosa.

— Gdje ste tako dugo, mišići? — upita, gledajući Đaku koji je sjedio pred njegovim nogama.

— Djede, ne zovi nas mišićima! — ljutito povika Prvi.

— Baš i ne zaslužujete da vas tako zove! — smijao se Tikijev otac.

— Dobro, dobro — kimao je djed. — Prvi, Drugi, Treći, Četvrti i Dako, na večeru!

— Što su učinili?

— Spuštali su se niz ogradu.

— Samo jedanput! — povika Prvi.

— Šuti! — nestrpljivo zapovjedi djed. — Nisam tačno čuo što ste kazali!

— Našao sam ih na ogradi! — glasno će Tikijev otac.

Djed bespomoćno raširi ruke. Dako kraj njegovih nogu otpuzi u stan. Prvi dade znak za povlačenje. Crvene i plave košulje su napuštale opasno mjesto. Čim bi se našle kraj djeda, jedna za drugom trčeci su nestajale u predsoblju.

— To je opasno! — povika Tikijev otac.

Djed potvrdno kimnu.

— Znam. Nisam dovoljno brz da im budem za petama.

Iz stana odjeknu vika i lupa, tako glasna, da ju je i nagluhi djed mogao čuti.

— Ruše kuću — izjavi mirom čovjeka koji ne može umaknu ti svojoj sudbini. — Bit će tako sve dok im se otac i mati ne vrate.

Tikijev otac osmjehnu se s razumijevanjem.

— Moram ići da spasim što se može spasiti — uzdahnuo je djed. — Laku noć!

— Laku noć! — glasno će Tikijev otac, pa pođe dalje, smješkajući se i kimajući glavom.

Buka iz stana Bjeloglavih postala je tiša. Samo zato, jer je djed zatvorio vrata.

4.

Iza kuće u kojoj žive slavni stanovnici nalazi se dvorište. Na kraju dvorišta ima nekoliko šupa koje su se nakrivile od godina, od tereta snjegova, što ih svake zime pritisnu teškim bijelim nanosima i od ljutih udaraca vjetrova-lutalica. Između šupa postoje mnogi tajni prolazi kojima se može izići na utabano prazno zemljište, pa u drugu ulicu. U toj ulici kuće su izgrađene samo s jedne strane. Kada i na utabanom zemljištu niknu nove zgrade prolazi među šupama postat će beskorisni.

Nasuprot praznom gradilištu nalazi se velika : i kuća s mnogo prozora. Gotovo svi prozori otvoreni su te svježje, ugodne večeri. Neki su osvjetljeni a neki nisu.

Jedan prozor u prizemlju tamniji je od sumraka koji sve gušćim bojama pokriva prazno gradilište i umekšava, zaobljuje obrise kuće broj petnaest. Cijela soba, osim onog dijela tik do prozora, zavijena je tamom.

Pod prozorom je stolić, na stoliću dalekozor, telefon i list bijelog papira. Na papiru bi oštro oko, iako izvana prodire sve manje svjetlosti, moglo opaziti jedno vrlo tamno mjesto. Možda je to mrlja a možda i neki sićušni predmet.

Sad je na svjetlo izronila jedna ruka. Duga, uska i bijela, tako bijela kao papir na stoliću. Ruka je oprezno dotaknula mrlju ili sićušan predmet.

— Idi! — više je molio negoli zapovijedao promukao šapat iz mraka. — Poleti, bubo! Pronađi svoj listić, jer začas će noć sakriti žbunje, travke, sve.

Buba, ta mala mrlja na bijelom papiru, nije se micala. Čak je ni prsti nevidljivoga nisu mogli nagovoriti, da raširi krioca i da poleti.

— Jesam li te možda povrijedio? — bojažljivo je pitao glas. — Nisam htio, vjeruj! Htio sam pomoći, htio sam pod tvoje nožice staviti bijelu stazu. Ja sam posljednji koji bi nekome htio uzeti njegov hod i njegov let! Posljednji, bubo!

Glas nevidljivoga sve je jače podrhtavao, njegov šapat postajao je sve mukliji, protkan nitima dubokog bola.

Bubamara najednom raširi krioca i poleti u slabašnu svjetlost što je umirala pred prozorom.

— Bježi dok nije prekasno! — šaputao je glas, obojen iznadnom radošću. — Možda ćeš naći svoj listić za ovu noć! Sretno, bubo!

Nevidljivi se pomaknu bliže prozoru. Ipak je sav ostao ogrnut mrakom, tajanstven i nekako nestvaran. Odavle je mogao vidjeti dvorišnu stranu kuće broj petnaest, sve do prizemlja, koje su sakrivala šupe. Kuhinjski prozori slavne kuće bili su osvjetljeni. Iza prozora na drugom katu upravo se zaustavila neka sjena. Ruka nevidljivoga posegnu za dalekozorom.

Sjena poraste, postade oštra i pretvori se u pravog, stvarnog dječaka. Sjena postade Tiki.

Ruka pomakne dalekozor do prozora Bjeloglavih. U njihovoj kuhinji događale su se vrlo čudne stvari. Uz prozor su bježale sablasti bez glava, strašne utvare s neobičnim, visoko uzdignutim rukama. Neke su bile crvene a neke plave. Samo jedna sablast bila

je bijela i sasvim malena. Tako mala da joj glava nije dopirala do prozora. Vidjele su se samo njezine ruke.

Nevidljivoga taj čudni prizor nije zanimao. Ako je svake večeri promatrao prozore slavne kuće sigurno je već znao o čemu se radi. Stvar je bila vrlo jednostavna i nimalo zagonetna. Bjeloglavi su svlačili košulje. Radili su to na svoj način. Povukli bi košulje preko glave, uvukli ruke u rukave i jurili bar deset minuta naokolo, dopuštajući djedu da ih hvata, da ih moli i da im prijete što će sve učiniti ako ne prestanu s tom besmislenom šalom. Iscrpljeni i rumeni od trčanja izvlačili bi bijele glave iz košulja tek kad djed ne bi više imao snage da se raduje svršetku plesa.

Dalekozor je opet promatrao Tikijev prozor. Tamo više nije stajao dječak, nego odrastao čovjek u uniformi. Tikijev otac.

— Vrijeme je — šapatom će nevidljivi.

Stavi dalekozor na stolic i privuče telefonski aparat.

5.

U predsoblju Tikijevog stana nalazi se telefon. To je star i pomalo smiješan aparat, pričvršćen o zid, sa dva metalna zvonca slična zvoncu budilnika i sa slušalicom od blještavog metala.

U zvoncima je najprije tiho zazvečalo, a onda se predsobljem razlila pomamna zvonjava. Ta zvonca nisu uzalud podsjećala na budilnik. Vrata kuhinje se otvoriše i otac brзом kretnjom dohvati slušalicu.

— Ovdje komandir trećeg voda — reče vojnički odsječno.

U isto je vrijeme slobodnom rukom uzeo kapu s vješalice stavio je na glavu a zatim dohvatio opasač. Otac je vjerovao da ga zovu iz vatrogasne brigade. Takvi pozivi znače da se negdje događa nešto vrlo ozbiljno i da je svaki trenutak dragocjen. Tiki i Caco gledali su oca sa zanimanjem, ali ne sa čuđenjem. Navikli su da

otac u bilo koje doba dana ili noći uzima kapu i opasač, pa pozdravljajući ih u žurbi trči napolje. Takva je njegova služba. Naporna, opasna i nemirna.

Nije zvala brigada. To je otac shvatio čim se javio glas s druge strane žice.

— Želim razgovarati s Tikijevim ocem — reče glas.

— Zar opet! — nestrpljivo će otac, stavljajući na vješalicu opasač i kapu. — Obećali ste da ćete me ostaviti na miru!

— Neznanac! — uzbuđeno šapnu Caco.

Tiki kimnu bez riječi i približi se ocu. Iz slušalice se sasvim jasno čuo glas Neznanca.

— Oprostite mi! — molio je glas. — Zaista sam htio održati obećanje, ali nisam mogao.

— To što radite, nerazumno je — korio ga je otac. — Kakvog smisla ima zvati nepoznate ljude i propitkivati o njihovoj djeci? Shvatite, ja imam vrlo malo vremena za odmor i ne želim zabavljati nepoznate ljude kojima je dosadno.

— Kaži tati, ako te bude pitao — uznemireno je Tiki šaputao Caci na uho — da nisam danas ni izišao iz kuće! Neznanac će sigurno štošta izbrbljati!

Caco odrečno odmahnu glavom.

— Lagati ne smijem — odgovori tako glasno, da mu je Tiki morao staviti ruku na usta.

— Ne tražim da lažeš — uvjeravao je brata. — Ako zaboraviš, to neće biti laž. Ti mnogo zaboravljaš. Zaboravi da sam izlazio, i gotovo! Hoćeš li?

Caco je razmišljao. Došao je jedan od onih trenutaka, u kojima je on osobito uživao. Tikijeva sudbina ovisila je o njemu. Mogao se smilovati ili ga baciti u ruke pravde. Da dobije na vremenu još jednom odmahne glavom.

— Je li Tiki sretno stigao kući? — zabrinuto je pitao Neznanac.

Tiki steže Čaćinu ruku i pogleda mališana tako umiljato i uplašeno, da Caci bi pomalo žao nesretnog brata.

— Što izmišljate! — naljuti se otac. — Tiki nije danas imao nikakva posla izvan kuće!

— Hoćeš li opet staviti kišobran pred vrata? — Ucjenjivao je Caco.

— Neću, časna riječ! — obeća Tiki. — Nikada više. Uvijek ću te voditi sa sobom.

— Pitajte njega! — predloži Neznanac. — On sam najbolje zna!

— Pazi! — opomenu Tiki brata.

— Caco — gotovo istog časa upita otac — je li Tiki izlazio?

Caco se zamisli. Kolebao se između istinoljubivosti i straha pred kišobranom. Nije bilo nimalo lako ocijeniti, što treba da uradi dječak koji je pošten, ali ima dovoljno razloga da se boji bratove osвете. Pogled na kišobran riješi krizu. Tiki je još jedanput bio pomilovan.

— Ne sjećam se — prošaputa Caco.

Otac bi u nekoj drugoj prilici primijetio da Cacin odgovor ima neki sumnjiv prizvuk. Sada nije bio dovoljno pažljiv.

— Ako ne vjerujemo Tikiju, možemo vjerovati Caci — reče zadovoljno. — Opet ste pogriješili.

— Ne bih rekao — odlučno će Neznanac. — Caco valjda ima razloga da štiti brata. Vlastitim očima vidio sam Tikija, kad se vraćao kući. Bilo je to nešto prije mraka.

Dječaci su gledajući oca zaključili, da se ozbiljno naljutio. Ljutina je treperila i u njegovu glasu.

— Ja ne znam zašto uopće razgovaram s vama — reče savladavajući se. — Možda zbog toga što sam vrlo strpljiv čovjek. Sada je to ipak prevršilo mjeru. Molim vas, spustite slušalicu i nemojte me nikada više zvati!

Neznanac se zbunjeno nakašljao. Nekoliko trenutaka vladala je tišina.

— Što vi mislite o meni? — napokon upita Neznanac. — Vjerujete da sam vrlo loš čovjek s kojim ne treba ni razgovarati, zar ne?

Otac se igrao jednim dugmetom na bluzi. Bio je to znak da je njegovo strpljenje zaista pri kraju.

— Čemu objašnjavanja? Mi se ne poznajemo i to je dovoljan razlog, da nikada više ne čujem ni ja vas, ni vi mene.

— Ako bih nešto priznao... Ako bih rekao... — mucao je Neznanac. — Oh, bolje da ništa ne govorim! Izlanut ću previše.

Otac se namršti, ali ne reče ništa. Šutnja je potaknula Neznanca da nastavi.

— Biste li dozvolili da razgovaram s vama kad biste znali da su meni razgovori potrebni? Potrebni kao jelo, piće ili nešto drugo bez čega čovjek ne može živjeti?

— Morao bih o vama znati više nego što sada znam — oklijevajući će otac. — Tko ste vi? Odakle govorite? Zbog čega su vam razgovori potrebni? Bolujete li možda od neke bolesti?

Čulo se kako Neznanac duboko diše. Očeva pitanja sigurno su ga uzbudila, naljutila ili uplašila. Kad je progovorio, glas mu je bio posve drukčiji nego prije.

— Uvijek isto! — vikao je promuklo. — Tko ste? Jeste li bolesni, jeste li ljudi? I vas zanima jesam li lud? To se krilo u vašim pitanjima! Zaniječite, ako se usuđujete!

Otac ne odgovori. Osjećao je stid a znao je da se nema čega stidjeti. Postupio je onako, kako je trebalo da postupi. Neznanac progovori opet, sada još glasnije nego prije.

— Mora li svatko tko želi razgovarati s nekim koga ne poznaje biti sumnjiva osoba. Zašto? Osjećam potrebu da čujem glasove ljudi, da saznam kako su proveli dan i što su doživjeli. Je li to bolest, je li zločin?

— Nije — nesigurno će otac — ali...

— ... ali vi biste ipak željeli da zaboravim broj vašeg telefona, zar ne? — podrugljivo ili ojađeno prekinu ga Neznanac.

U posljednjem dijelu razgovora njegov je glas čudno podrhtavao. Više je nalikovao na glas dječaka koji potiskuje suze, negoli na glas odrasla čovjeka koji se ljuti.

— Nisam vas namjeravao povrijediti — obzirno će otac. — Htio sam vas samo upozoriti, da je ovo što činite neuobičajeno. Čak i nedozvoljeno. Rekao sam što tražim. Kažite tko ste i vjerujem da ću uvijek razgovarati s vama.

— Ništa ne želim reći — odlučno odgovori Neznanac. — Ni pod koju cijenu!

— U redu — nestrpljivo će otac. — Zatvorite sada telefon. Ja još nisam večerao.

— Oprostite — potištenim glasom molio je Neznanac. — Uvrijedio sam vas. Žao mi je. Zanimalo me što su danas radili Tiki i Caco, jesu li Bjeloglavi izveli neku novu nepodopštinu i je li se u kući dogodilo bilo što zanimljivo. Vrlo rado slušam o tome!

— Sve je bilo u redu — i protiv volje odgovori otac. — Bjeloglavi su se spuštali niz ogradu stepenica. To, uostalom, rade svaki dan.

— Hvala vam. Zaista je vrijeme da večerate!

Tiki i Caco čuli su kako Neznanac stavlja slušalicu na aparat. Otac uzdahnuvši učini isto.

— Tko je on? — gotovo šapatom upita Tiki. — Zašto zove?

— To bih i ja htio znati! — zamišljeno će otac. — Možda neki osamljen, nesretan čovjek, koji voli djecu. Možda... Tko zna! Mogli bismo nagađati tri dana. Ako nas ostavi na miru, u redu. Ako ne, ima načina da otkrijemo tko je! Vi sada večerajte. Ja više nisam gladan. Čekat ću mamu.

Mali Caco požudno je gutao svaku očevu riječ. Neznanac je u njegovoj mašti dobio prvo mjesto do kišobrana. Bojao ga se. I Tiki nije ostao ravnodušan. Telefonski razgovor unio je u život dvojice dječaka mnogo nemira.

Spavaonica Bjeloglavih izgledala je kao spavaonica sedmorice patuljaka iz priče o Snjeguljici. Postojala je samo neznatna razlika. U spavaonici patuljaka nalazilo se sedam malih postelja, a u spavaonici Bjeloglavih pet malih i jedna velika. Male su pripadale brojevima od jedan do četiri i ošišanom Daki, a velika djedu.

Kao i svake večeri otkada roditelja nije bilo kod kuće Bjeloglavi su prije spavanja izveli još jednu majstoriju namijenjenu djedu.

Cim je starac izašao iz sobe svi se baciše na njegovu postelju. Nisu legli da spavaju, jer ta postelja više nije bila postelja. Pretvorena je u brod-jedrenjak. Prvi je od jastuka načinio kapetanski most, a ostali se prihvatili raznih odgovornih dužnosti brodske posade. Samo se bjeloglavom Daki igra nije svidjela. Treba ga



razumjeti. Braća su smatrala da nije dorastao za mornara i proglasiše Đaku jarbolom. Oko vrata i oko noge vezali bi mu po jedan kraj pokrivača. Četvrti je držao ostale krajeve i mahao pokrivačem, kad bi se nad morem digao vjetar. Vjetar se dizao vrlo često, pa je krhki jarbol, naročito u gornjem dijelu, patio od nemilog nadi-manja jedara.

Nakon nekog vremena, kao i svake večeri, u sobu se vratio djed.

— U krevete, mišići — rekao je pomirljivo, ne uzbuđujući se uopće. — Vrijeme je da se spava i da se sanja, mišići!

Na tepanje mornari odgovoriše zaglušnom vikom. Horda pomoraca tako se razularila, da je čak i nagluhi djed morao rukama pokriti uši.

— Na jarbol s njime! — vikao je Prvi. — On nas, morske vukove, naziva mišićima!

Jarbol se oslobodi jedara i umaknu u svoju posteljicu. Djed uhvati Prvoga, podiže ga s naporom i ponese do njegovog ležaja. Prvi se nije protivio. Čim je djed pošao po slijedećeg pobunjenika. Prvi skoči iz postelje i uspe se ponovo na palubu broda. Tako je to moglo potrajati cijelu noć, da nije djed, savladan umorom, potpuno klonuo.

— Na posao! — naredi Prvi.

Začas su spretne ruke razriješile vezice djedovih cipela. On se razdragano smješкао i zaboravio sve što se dogodilo.

— Niste vi loši, mišići — mrmljao je u bradu. — Kad vam se otac i mati vrate, bit ćete još bolji!

Četiri bijele glave utonuše u jastuke. Peta glava nije se vidjela. Mali Dako već je spavao, pokriven sve do ošišanog tjemena.

Tiki i Caco ležali su otvorenih očiju. Iz kuhinje su do njih dopirali nejasni glasovi roditelja i zveka suda, u kojem je majka pripremala sutrašnji ručak.

— Tiki — poluglasno upita Caco — boji li se Neznamac kišobrana?

— Ne boji se — sa sigurnošću će Tiki. — Na cijelom svijetu jedini se ti plašiš kišobrana.

— Možda ne znaš tačno — glasno je razmišljao Caco. — Kad budeš lovio ribe ili se vozio u tramvaju, ili kupovao kruh, ipak stavi kišobran pred vrata.

Tiki se tiho nasmija.

— Prije sam morao obećati da kišobrana više neće biti. Što vrijedi? Ono ili ovo?

Caco je bio nezadovoljan. Postade mu jasno da njegova pobjeda i svečano Tikijevo obećanje nemaju nikakve vrijednosti. Ako Tiki ne otvori kišobran, on će moći napolje, ali će Neznanac moći unutra. To ne valja. Gledati u predsoblju otvoren kišobran također nije ugodno. Jednostavno nije znao što da izabere. Kad bi Tiki htio ostati kod kuće sve bi bilo u redu, ali je Caco dobro znao da je takva želja neostvariva. Ni Tikijevom obećanju da će ga svuda voditi sa sobom Caco nije vjerovao. Iako je bio malen već je naučio da nemoguće stvari nikada ne postaju moguće.

— Jesi li odlučio? — upita Tiki.

— Nisam — uzdahnu Caco. — Reci mi, može li Neznanac ući kroz zatvorena vrata ili kroz prozor?

— Neznanac može sve — uvjerenost će Tiki. — On zna gdje sam bio i kad sam se vratio kući.

Caco je zadrhtao. Vidio je u mašti tajanstvenu priliku kako ulazi u stan, kako ga traži pogledom i prilazi mu, pružajući prema njemu strašne, nemilosrdne ruke.

— Bojim se — prošaputa gotovo nečujno. — Ostani sutra kod kuće, Tiki!

— Ne mogu — Tiki će odlučno. — Sutra treba da uhvatim Nezanca.

— Možeš li ga ti uhvatiti? — zadivi se Caco.

— Mogu — bez grižnje savjesti potvrdi Tiki. — Kad god zaželim.

Caco mu je povjerovao i strah u njemu zamre. Bio je siguran da Tiki može sve. Može uhvatiti kišobran a da ne prestane zviždati, može uhvatiti ribu, veliku ili malu, pa zašto ne bi mogao uhvatiti Neznanca!

— Kako izgleda Neznanac? — upita unaprijed obuzet jezom zbog onoga što će čuti.

— Strašno — spremno će Tiki. — Užasno strašno.

Caco se čvršće omota pokrivačem, ali odluči pitati dalje, pa makar kakve strahote morao čuti.

— Ima li glavu?

Tiki se s visoka nasmija.

— Da nema glave, odmah bi ga uhvatili!

— Zašto?

— Zato, jer bi svima postalo jasno, da je on Neznanac.

— Kako ćeš ga ti uhvatiti, kad ima glavu?

— Lako. Prepoznat ću ga ipak. Po licu, po glasu, po svemu.

— Kako izgleda Neznančevo lice? — ustrajao je Caco.

— Lice mu je najstrašnije. Ima velike brkove, gleda kao sova i neprestano škripi zubima.

— Dok je razgovarao s tatom, nije škripao. Bar ja nisam čuo.

Tiki se malo zbunio, jer je pričajući Caci i sam povjerovao da Neznanac izgleda baš onako, kako ga on opisuje. Čaćina primjedba rastočila je stvorenu sliku. Ne zadugo. Tiki je našao pravi odgovor.

— On se pretvarao. Nije škripao zubima zato, jer se bojao da će ga tata prepoznati.

— Što bi bilo, da ga je tata prepoznao?

— Ništa. Neznanac bi jednostavno zatvorio telefon.

Caci u toj priči neke stvari ipak nisu bile jasne.

— Znade li tata kako Neznanac izgleda?

— Samo ja znam — ponosno će Tiki. — I Neznanac, naravno!

To je bilo u redu. Tiki je uvijek znao sve ono o čemu drugi ljudi nisu imali ni pojma. Caco se već naviknuo na činjenicu da

ima sveznajućeg brata. Ipak je što se Neznanca tiče Tikijevo znanje izgledalo Caci suviše sigurno. Ili Tiki laže ili Neznancac nije nikakav pravi neznanac. Uopće ne zaslužuje da ga se netko boji i Tiki će ga uhvatiti kao muhu. Možda će i s njime uraditi ono što radi s muhama. Staviti ga na udicu.

— Hoćeš li ga uhvatiti odmah ili ćeš dozvoliti da malo trči? — zanimao se Caco za pojedinosti sutrašnje hajke.

— Ne znam — sanjivo odgovori Tiki. — Moram najprije vidjeti kako trči.

— Ako misliš da bi mogao uteći — reče nakon kraćeg razmišljanja Caco — najbolje će biti, da mu podmetneš nogu.

Tiki nije čuo Cacin savjet. Već je spavao.

Te noći otac je nekoliko puta prilazio Čaćinoj postelji. Dječak je bio vrlo nemiran. Govorio je u snu, ali se nije moglo razumjeti što kaže. Postajao je mirniji čim bi očeva ruka dotaknula njegovo čelo.

Tiki je spavao zdravim snom dječaka kojega ne muče nikakve brige.

7.

/ Jutro je stiglo u grad, pozdravilo slavnu kuću i pohitalo dalje, da probudi one koji još spavaju. U kuhinji na drugom katu otac se već obrijao a majka je pripremila doručak za dječake.

Prije odlaska probudili su Tikija. Dječak je rukom trljao vjeđe još teške od sna. Majka mu zagladi neposlušnu kosu. Prozorčić se opet našao na pravom mjestu.

— Pazi na Cacu — reče otac. — Bio je noćas vrlo nemiran.

Tiki kimnu glavom.

— I tata i ja bit ćemo poslijepodne slobodni. Ako budete dobri — obeća majka — povest ćemo vas u kino.

Ni ovo obećanje nije moglo sasvim razbuditi Tikija. I opet je samo kimnuo, zijevnuo, pa ponovo protrljao vjeđe.

— Do viđenja! — reče otac.

— Ne dozvoli Caci da se penje na prozor — opomenu ga majka.

— Aha — zijevajući odgovori Tiki.

Tek što se vrata za roditeljima zatvoriše, Tiki je već bio na nogama. Nestalo je sanjivosti, a oko ispod prozorčića bodro je gledalo u novi dan. Priđe Čaćinoj postelji i bez mnogo nježnosti prodrma mališana.

— Caco, ustaj! Već je podne!

— Nije! — kratko će Caco i čvršće steže pokrivač.

— Svejedno — ustrajao je Tiki. — Treba da ustaneš!

— Zašto me tjeraš iz postelje baš kad bih ja najradije spavao — prijekorno je cvilio Caco. — Ti si... — Ti si... Budilnik!

— Znaš što kaže tata: »Dobar vatrogasac nikada ne spava s oba oka!« Otvori bar jedno!

— Nisam vatrogasac ja, nego tata. Ja mogu spavati kako god hoću.

— Zar si zaboravio Neznanca?

To je bilo dovoljno da se mališan sasvim probudi. Sjetio se svega što se dogodilo prošle večeri i ponovo osjetio strah. U sunčanom jutru strah je bio blijed, slab i potisnut nekamo u najudaljeniji kutić svijesti, ali je ipak postojao. Čak ni činjenica da Tiki namjerava danas uhvatiti Neznanca, nije ga mogla posve odagnati.

— Ostani kod kuće — molio je ustajući. — Kad se tata vrati kaži mu kako će naći Neznanca, pa neka ga on uhvati!

Tiki odmahnu glavom.

— Tata neće imati vremena.

— Ni toliko da uhvati Neznanca? — sumnjičavo upita Caco.

— Ni toliko. Ići će s nama i s mamom u kino.

Caco na trenutak zaboravi Neznanca. U očima mu zaiskri radost a obrazi mu se preliše zadovoljnim smiješkom.

— Rekao je? — upita uzbuđeno.

— Mama je rekla. Dakle, Neznanac mora biti uhvaćen prije nego odemo u kino. Tko to može izvesti? Samo ja, jasno!

Caco uvidi da su Tikijevi razlozi na mjestu. Ništa im se nije moglo prigovoriti, osim da će se on bojati. Tikiju do takvog prigovora nije stalo. On bi se samo nasmijao. Bolje da šuti, nego da gleda Tikija kako mu se smije.

— Ideš li odmah po njega? — mirno upita brata.

— Misliš li da je to tako jednostavno? Misliš li da Neznanca može netko samo tako uhvatiti i staviti ga u džep kao da on nije Neznanac, nego nekakva obična lutkica?

Caco nešto takvo zaista nije pomislio. On samo nije znao kako se hvataju neznanci.

— Treba da se najprije prerušim — tumačio je Tiki.

— Kao na poklade? — oduševi se Caco.

— Baš bi to bilo pametno! Sve što ima noge trčalo bi za mnom i smijalo se. Neznanac bi odmah naslutio da mu se sprema zlo.

— Kako onda? — začudi se Caco, uviđajući sve jasnije kakva je neznalica.

— Moram se prerušiti tako kao da više nisam Tiki nego netko drugi.

— Tko drugi?

— Svejedno. Bilo tko, samo ne više ja. Razumiješ li?

Caco žalosno zavrta glavom. Nije razumio. Mogao je bar mirno okretati glavu, jer je njegov vrat bio čvršći od Dakinog. Sada je u tome našao vrlo malo zadovoljstva. Nisu više bila takva vremena da bi čovjek mogao uživati u svome vratu.

— I mislio sam da ne razumiješ — zadovoljno zaključi Tiki. — Ja ću kupiti lažne brkove i lažnu bradu, prave naočari i pravi šešir. Kad to stavim na sebe neću više biti Tiki već netko drugi.

— Aha! — zadovoljno dahnu Caco kome se učini da je počeo shvaćati.

— Neznanac neće očekivati nekog drugog, nego baš Tikija i bit će iznenađen. Uхватit ću ga prije nego uspije škripnuti zubima.

— Gdje ćeš naći brkove i bradu da načiniš nekog drugog?

— Kupit ću u trgovini.

— U kojoj trgovini prodaju brkove?

— Ne znam — reče Tiki i sam se malo zbuni. — Ako se sve ostalo može kupiti, mogu se kupiti i brkovi.

— A novac? Ti nemaš novaca.

Tiki bez riječi pođe u kuhinju. S jedne police ormara za posuđe dohvati malu metalnu kutiju. Caco ga je promatrao zaprepašteno i dugo nije mogao progovoriti ni riječi. To što je Tiki radio činilo mu se neshvatljivu im i od samog Neznanca.

— Ne smiješ, Tiki! — povikao je kad mu se vratio dar govora.

— Baš smijem! — tvrdoglavo će Tiki i sam pomalo uplašen svojim činom.

— Što će reći tata?

Kad sazna da mi je novac bio potreban da uhvatim Neznanca ništa neće reći.

Opet Neznanac! On je sasvim zbunjivao Cacu. Stvari koje su uvijek bile zabranjene otkad on postoji smiju se činiti. Sve je zbog njega postalo vrlo zamršeno. Caco je bio preslab da svlada tolike neshvatljive događaje. Potajno se divio Tikiju koji točno zna što treba uraditi, što je dozvoljeno, a što nije.

Tiki stavi kutijicu na prozor i podigne poklopac. U kutijici je bilo mnogo novca. Bar je Tiki tako mislio. Nije točno znao, koliko bi mogle stajati jedne naočari, jedni brkovi i jedna brada. Šešir je već bio zaboravio. Uze nekoliko manjih novčanica i strpa ih u džep. One veće nije dirao. Nekako su ga plašile. Možda zato što im nije znao pravu vrijednost, iako je bez zabune mogao svakome reći koliko koja od njih vrijedi. Tek što je spustio poklopac u predsoblju zazvoni telefon-budilnik. Kao oparen Tiki vrati kutijicu na policu.

— To je tata. Javi se! — naredi Caci, osjećajući da sada ne bi mogao govoriti s ocem.

Otac se javljao svakog dana. Tiki taj njegov običaj nije volio. Često bi se, čekajući da telefon zazvoni, suviše dugo zadržao kod kuće i mnogo planova bi propalo. Otići prije nego se otac javi bilo je opasno, jer se u Cacu nije mogao sasvim pouzdati. Možda bi se Caco bojao kišobrana, iako je kišobran uvijek stajao dovoljno daleko od telefona, a možda bi ocu rekao i ono što mu ne bi trebalo reći. On je, doduše, naučio Cacu što da kaže, ako njega nema kod kuće. »Tiki se igra s Bjeloglavima u dvorištu« ili »Susjeda je zamolila Tikija da joj nešto donese iz trgovine.« Ipak se nikada nije moglo znati što će Caco odgovoriti.

— Što je, Caco?

— Možda je to Neznamac — jedva promuća dječaćić. — Bojim se!

I Tiki se bojao, iako se trudio da sakrije strah. Nadao se da će telefon utihnuti, ali je zvonjava uvijek iznova razdirala tišinu stana. Što mi može, pomisli napokon. Baš ništa. Priđe telefonu i drhtavom rukom podiže slušalicu.

— Tiki, jesi li ti? — začu se jasan, pomalo nestrpljiv glas. — Zašto se ne javljaš?

Tiki ne odgovori. Samo se nakašlja.

— Kaži mi, što si uzeo iz one kutijice?

— Novac — i protiv volje prošaputa Tiki.

— Je li otac rekao da ga uzmeš?

— Nije — još tiše će Tiki.

— Govori glasnije! — naredi Neznamac.

— Nije. Staviti ću ga natrag u kutijicu. Obećajem. Časna riječ. Ozbiljno.

— Tako i treba! — zadovoljno zaključio Neznamac. — Uplašio si se, zar ne?

Tiki odrečno kimnu glavom, ali se ne usudi bilo šta reći.

— Vрати novac. Kad to učiniš, javi mi. Ja ću čekati.

Tiki ispusti slušalicu i pođe u kuhinju. Zadržao se dulje nego što je trebalo.

— Vratio sam — izvijesti Neznamca, kad je opet primio slušalicu.

— U redu. Ne čini to nikada više!

Veza je bila prekinuta.

Caco je stajao naslonjen na zid, blijed i skamenjen strahom. Tikiju se polako vraćala hrabrost.

— Uplašio se da ću kupiti brkove — reče Caci. — Uхватit ću ja njega i bez brkova.

Caco se odmaknu od zida i uzdahnu vrlo duboko.

8.

Baš su doručkovali kad je telefon opet zazvonio. Caco prosu mlijeko po košuljici. Tiki nije prosuo mlijeko, ali je **progutao** krupan zalogaj kruha koji se zaustavio negdje u grlu i davio ga. Tek nakon nekoliko dugih trenutaka kruh je pošao dalje i poštedito Tikija novih muka.

— To je tata — reče Tiki, trudeći se da govori mirno. — Ti samo jedi. Ja ću se javiti.

Ustao je i pošao u predsoblje sporim koracima, osjećajući, da ga prati uplašen bratov pogled. Poželio je, da telefon ode nekamo daleko, pa da nikada ne stigne do njega. Na žalost, telefon je još uvijek bio pred njim na zidu i sav se tresao od bučne zvonjave. Tiki pruži ruku, pa je brzo povuče. Svlada strah i nakon drugog pokušaja uspije mu podići slušalicu. Nije zvao Neznamac. Bio je zaista otac.

— Nemam mnogo vremena — reče užurbano. — Je li sve u redu?

— Jest — potvrdi Tiki, ne spominjući Neznamca.

- Što radi Caco?
- Doručku je.
- Osjeća li se dobro?
- Da.
- Pripazi na njega!
- Hoću, tata.
- Do viđenja!
- Do viđenja, tata.

Kad je razgovor bio dovršen, Tiki uzdahnu s olakšanjem. Još se bojao Neznanca i još se stidio događaja s kutijicom. Strepio je da će otac naslutiti ili jedno ili drugo i bio je sretan što je sve tako dobro prošlo. Vratio se u kuhinju.

— Znao sam, da je tata! — zadovoljno će Caci.

— Zašto mu nisi rekao, da je zvao Neznanc? Možda bi tata došao kući.

— Ne bi došao. Nema vremena.

— Ti ćeš ostati kod kuće, je li? — upita Caco s vrlo malo nade i s vrlo mnogo straha.

— Neću ostati.

— Ne možeš uhvatiti Neznanca, kad ti je on zabranio da kupiš brkove!

— Uхватit ću ga bez brkova — mrko će Tiki.

— Kako? — živnu mališan.

— Znaš li gdje je ciglana? Ne znaš. Dobro. Pored ciglane su bare, a u barama ima riba. Danas me ribe ne zanimaju. Zanima me nešto drugo. U kućici blizu ciglane stanuje dječak, koji ima psa Groma. Otići ću k njemu i posuditi Groma. Grom će nanjušiti Neznanca.

Caco je gutao svaku riječ. Plan sa Gromom bio mu je razumljiviji od plana s brkovima. Nije ni časa sumnjao da Grom može nanjušiti Neznanca. Tikijev plan počeo ga oduševljavati.

— Povedi i mene sa sobom! — zamoli uzbuđeno. — Obećao si!

— Obećao sam — potvrdi Tiki — ali ti si kasnije rekao da ne želiš ići sa mnom. Molio si me da kao i obično stavim pred vrata kišobran. Lažem li možda?

— Ne lažeš — tužno potvrdi Caco. — Ja sam se valjda zabunio.

— Nisi se zabunio onda, nego sada — ispravi ga Tiki. — To je sasvim jasno!

Caco je znao da mu molbe ne mogu pomoći. Tiki je bio dječak koji je vrlo rijetko mijenjao odluke.

— A ako dođe Neznanac? — sa strahom upita Caco.

— Ne može doći, jer ću ga ja uhvatiti.

Zvučalo je uvjerljivo, ali mališan još nije bio sasvim umiren.

— Može doći prije nego ga budeš uhvatio!

— Kad opazi da sam izišao iz kuće, on će se negdje sakriti. Misliš li da on želi biti uhvaćen?

— Ne mislim. Nitko ne želi biti uhvaćen i nitko ne želi sjediti u kući.

Tiki pokaže da znade biti velikodušan.

— Čekaj me samo tako dugo dok dovedem Groma. Tada ću te povesti sa sobom i zajedno ćemo potražiti Neznanca.

Jadni Caco osjeti kako mu se grudi nadimaju od sreće. Napokon će i on nekamo ići, a vidjet će i tog Groma, koji bez lažnih brkova otkriva neznance.

— Čekat ću! — složi se radosno. — Ti si dobar!

Tiki primi pohvalu smiješeći se dobroćudno. Ipak se okrenu da ne mora pogledati Caci u oči. Nije bio sasvim siguran je li dao lažno ili istinito obećanje.

Stavio je oko vrata vrpču na kojoj se njhio ključ i mala metalna pločica. Kad je pružio ruku da uzme kišobran osjećao se dosta jadno. Nerado se služio kišobranom i kad god bi ga stavljao kraj vrata u predsoblju, žalio bi Cacu. Sažaljenje nije bilo veliko i nije bilo sasvim iskreno, ali je ipak bilo bolje od bešćutnosti. Da je Caco znao za bratove osjećaje sigurno bi ga još više štovao.

— Ne trebam kišobran — usprotivi se Caco.

— Ako ga ne otvorim ti ćeš odlunjati sa Đakom. Kad se vratim neću te naći i cijeli plan može propasti. Uzalud ću voditi Groma.

Tiki je valjda slutio koliko je Caci stalo do Groma. Mališan se više nije bunio. Samo je uzdisao i nezadovoljno promatrao kako Tiki otvara kišobran.

— Požuri! — molio je Tikija koji je već izlazio.

— Ne brini! Trčat ću i tamo i natrag!

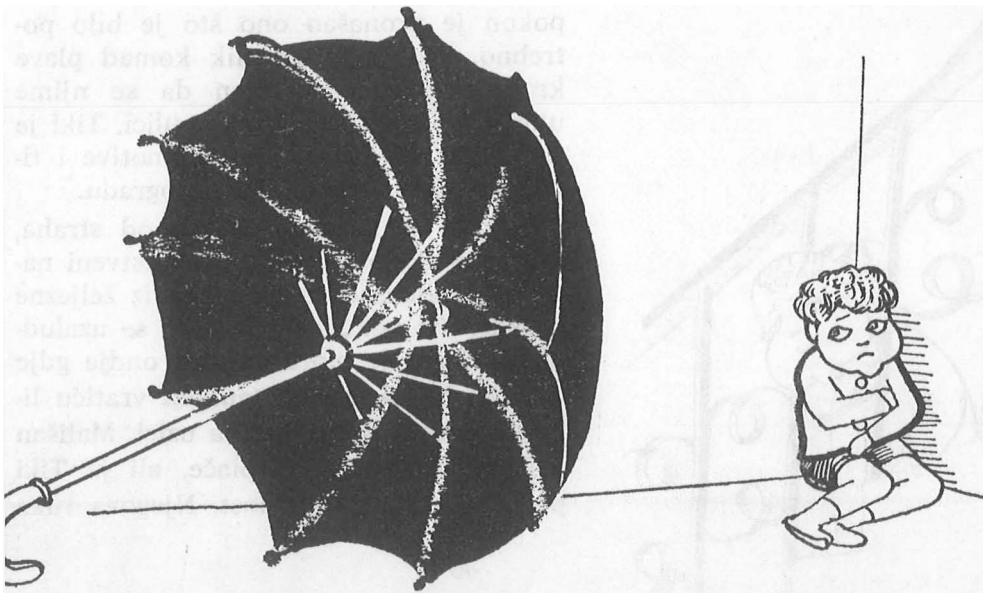
Tiki se sjeti još jedne važne stvari.

— Ne moraš se bojati Neznanca. On neće ni doći, ni zvati. Ako ipak bude zvao, ne javljaj se.

Caco zbunjeno raširi ruke.

— Sad tek ne znam, hoće li zvati ili neće! Ako misliš da hoće, ostani kod kuće. Inače ću vikati!

Vrata se s treskom zatvoriše. U stanu je ostao samo jedan Caco, jedan razapeti kišobran i jedan telefon-budilnik za koji se nije znalo hoće li zvoniti ili neće.



Čovjek, koji je gradio kuću broj petnaest tačno je znao kako treba da izgleda dobra ograda stepeništa. Među šipkama od kojih je sastavljena mora biti dovoljno mjesta za jednu dječakovu glavu. Ogradi na stubištu slavne kuće ništa se nije moglo prigovoriti.

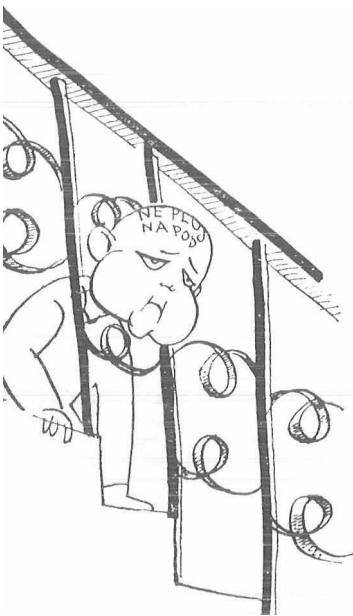
Kad je Tiki izišao iz stana, odmah je ugledao bjeloglavog Đaku. Dako je gurnuo glavu između dvije šipke na ogradi i bio je toliko zanesen nekom svojom igrom da nije čuo lupu vrata na drugom katu ni tihe Tikijeve korake.

Tiki je dobro znao što ošišani dječak radi. On je pljuvao. Bila

jc iu r/čuviiid lidjiiinj d^uiioud. uiuuūū jv 02%4R.VD6W5LAXV4WJ5P
 vačka leti sve brže i brže i kako se na podu u prizemlju razbija glasno poput velike kapi kiše. Ponekad je trebalo prekinuti igru, jer bi se usta osušila, ali prekidi nisu dugo trajali.

Baš sada je Dako obnavljao zalihu pljuvačke. Žvakao je praznim ustima tako marljivo da su mu čeljusti glasno udarale jedna o drugu. Tiki se šunjavao nečujno, tražeći nešto u džepu hlaća. Napokon je pronašao ono što je bilo potrebno. Bio je to povelik komad plave krojačke krede, dovoljan da se njime ukrase pročelja svih kuća u ulici. Tiki je zazviždao snažno poput lokomotive i tijelom prikovao mališana uz ogradu.

Dako se najprije ukočio od straha, zatim se sjetio tko je taj tajanstveni napadač i pokušao izvući glavu iz željezne ograde. Svi pokušaji pokazali su se uzaludnim. Glava je morala ostati ondje gdje je bila. Klatila se na tankom vratiću lijevo i desno, kao balon na uzici. Mališan je otvorio usta da zaplače, ali je Tiki predvidio i tu mogućnost. Njegova ruka



spriječila je Đaku da javi svijetu u kakvoj se opasnosti nalazi. Iz očiju dječaka potekle su nečujne suze i nestajale jedna za drugom negdje u dubini stubišta.

— Uhvaćen si na djelu — pobjedonosno izjavi Tiki. — Pljuvao si na javnom mjestu a to je zabranjeno. Znaš li uopće što je javno mjesto?

Dako tužno zakima glavom. Zaista nije znao. Možda je nekada i čuo nešto o tome, ali trenutak nije bio prikladan za razmišljanje i prisjećanje.

— Znaš li da se na stubištu ne smije pljuvati?

Glava htjede potvrdno klimnuti, ali zbog Tikijeve ruke kimanje nije uspjelo.

— Ne tresi glavom — opomenu ga napadač. — Otkinut će se i pasti u prizemlje!

Mališan se zbog te poruge sav nakostriješi, ali Tiki to nije mogao opaziti.

— Kaznit ću te — izjavi svečano i znalački ogleda krojačku kreu. — Ovakvima kao što si ti, ne treba gledati kroz prste, jer će inače srušiti cijelu kuću. Budući da u tvojoj glavi nije zapisano da je pljuvanje zabranjeno ja ću to zapisati na glavi.

Dako nije vidio plavu kreu i nije točno znao što će Tiki



uraditi. Dako nije u kući broj petnaest živio od jučer da bi očekivao neku svečanost. Bio je siguran da susret s Tikijem neće dobro svršiti. Pokušao se osloboditi. Bilo je to uzaludno koprcanje nedoraslog zečića u vučjoj zamci. Tiki je čekao da se žrtva smiri, jer je želio da slova koja će ispisati na Dakinom tjemenu budu lijepa i jasna. Napokon je zarobljenik malaksao.

— Budi dobar — prijateljski savjetova Tiki — pa posao neće dugo trajati.

Treba cijeniti Tikijev trud. Nije nimalo lako pisati po okrugloj ošišanoj glavi koja je vrlo slabo pričvršćena i neprestano mijenja položaj. To je jedini razlog što slova nisu bila baš onakva, kakva je Tiki želio. Ipak se mogla pročitati svaka riječ. Čak je i uskličnik na kraju svojom goropadnom ukočenošću izazivao poštovanje.

— Morao sam pisati u dva reda — izvinjavao se Tiki. — Smetale su uši. Hoćeš li se zbog toga ljutiti?

Dako odmahnu glavom koliko je revnije mogao i Tikijeve zabrinutosti nestade.

— Ako budeš pazio natpis će izdržati i dvije sedmice. Nepoželjno je prati glavu i šetati po kiši. Obećaj da nećeš prati glavu i da ćeš na kišu izlaziti samo pod kišobranom! Toliko mi duguješ zbog uloženog truda.

Dako bi obećao i veće stvari samo da se riješi Tikija. Vode se i onako prilično bojao, pa je mogao obećati, a da obećanjem mnogo ne žrtvuje.

— Činiš mi uslugu — zadovoljno uzdahnu Tiki. — Naš zajednički posao je svršen. Počni vikati tek kad budeš čuo da su se ulazna vrata zatvorila. Ako to učiniš prije, vratit ću se!

Dako je znao da s Tikijem nema šale. Slušao je kako njegov zvižduk silazi niza stepenice a da se nije ni pomaknuo. Tek kad udarac vratima potrese kuću Dako duboko udahnu zrak i tužan krik odjeknu stubištem. Dako je vikao za sav pretrpljeni strah, za sve patnje i nepravde, koje je proživio.

— Dolazimo! — vikali su Bjeloglavi, kuljajući iz stana na prvom katu.

Četverostruki topot nogu utihnu iza Dakinih leđa. On je vikao ne okrećući se.

— Pametnije je da izvučeš glavu, nego da se dereš — savjetova Prvi.

— Možda mu je glava narasla — glasno je razmišljao Drugi.

Dako podiže ruku i kažiprstom upozori braću da pogledaju njegovo tjeme.

— Umjesto kose izrasla su slova! — zabrinuto povika Prvi.

— Stvar miriše na Tikija — mimo izjavi Treći. — Da vidimo što piše!

— »Ne pljuj na pod!« — sricao je Prvi.

— Jesi li pljuvao na pod? — zanimalo je Četvrtoga.

— Nisam — prvi put nakon dugog vremena javi se Dako. — Pljuvao sam u prizemlje.

— To nije isto — bunio se Drugi. — Trebao je napisati: »Ne pljuj u prizemlje!«

— Osveta! — mrko će Prvi.

— Osveta! — u zboru prihvatiše ostali.

Dako oprezno izvuče glavu i htjede opipati tjeme, ali se predomisli. Trebalo je paziti da se lijepi natpis ne ošteti. Kad bude izbrisan nitko više neće žaliti Đaku. Ostavi braću da vijećaju i pope se u drugi kat.

10.

Caco se već pomirio sa sudbinom. Pokušao je samotno zatvoreničko prijepodne učiniti što ugodnijim. Najprije je od okrenutih kuhinjskih stolica sastavio vlak a sebe proglasio lokomotivom. Zabava mu ubrzo dojadi, jer lokomotiva nije mogla gurati

vlak a da se vagoni ne razidu svaki na svoju stranu. Vući ga uopće nije mogla. Opazi da nema ni tračnica, pa mu igra sasvim omrznju.

Trebalo je uraditi nešto drugo. Što? Na primjer, jesti. Nije mu bilo stalo do nekog običnog jela. Privlačio ga je samo šećer. Limenka sa šećerom nalazila se na polici ormara za posude a žlicu je našao na stolu.

Šećer je ugodno škripao pod zubima oblijepio mu bradu i sipao se po stolu, po odijelu, po podu. To Cacu nije zabrinulo. Jeo je dalje sve dok ne osjeti, da je žedan. Ispio je čašu vode ponovo je napunio i stavio pred sebe na stol. Gledajući čašu pade mu na pamet, da bi bilo bolje jednostavno usuti vodu u limenku. Tada bi mogao i piti i jesti u isto vrijeme.

Voda se uvukla nekamo pod šećer i Caco je bio prisiljen napuniti čašu još jedanput i ponovo dati šećeru da pije. Sada je na površinu izbila voda, a šećera je nestalo. Još dok je Caco razmišljao o toj čudnoj pojavi netko je glasno zakucao na vratima. Zapravo, nije zakucao, nego je kucao neprestano.

Caco smjesta pogodi da je pred vratima Dako. To i nije bilo teško pogoditi. Nijedan drugi posjetilac ne bi kucao, nego bi se poslužio zvoncem. Dako to nije mogao učiniti, jer onaj koji je namještao zvonce nije vodio računa o sasvim malim ljudima. Zato se Dako služio šakama i nije zbog toga bio nesretan. Osim toga, Dako je glasno dozivao Cacu, a u cijeloj ulici nije postojao glas sličan njegovom.

Caco umoči žlicu u zašećerenu vodu ili razvodnjeni šećer, što li se već nalazilo u limenci i iziđe iz kuhinje. Nije se približio ulaznim vratima, jer se kraj vrata nalazio kišobran.

— Dako — povika što je glasnije mogao — ne moraš više lupati čujem te!

Dako udari još samo dva-tri puta i prestade.

— Došao bih ranije, ali nisam mogao — ispriča se prijatelju.

— Ne možeš unutra — razočarano reče Caco. — Tiki je već otišao.

— Znam — potvrdi Dako s one strane vrata. — Nešto je napisao na mojoj glavi.

— Što? — sa zanimanjem upita Caco.

— Ne znam tačno. O pljuvanju, mislim. Prvi kaže da nije dobro napisano.

— Sigurno je dobro! — ljutito će Caco. — Ne razumijem samo zašto je pisao po tvojoj glavi. Inače piše po zidovima.

— Valjda zato, što sam gurnuo glavu kroz ogradu, pa nisam vidio da dolazi. Što ti radiš? Sjediš li kraj kišobrana?

— Ne. Miješao sam šećer i vodu. Sada ima više vode nego šećera.

— Šteta! — iskreno se rastuži Dako. — Ja volim šećer, a ne volim vodu. Čuj, mogli bismo baciti vodu, a pojesti šećer.

— Ja mogu, ali ti ne možeš — uzdahnu Caco. — Zar si zaboravio kišobran?

Dako se tiho nasmija. Njemu je prijateljjev strah pred kišobranom uvijek bio pomalo smiješan. Smatrao je da bi se samo sasvim mali dječaci smjeli bojati kišobrana. Oni koji još ne znaju ni hodati. Većima to uopće ne pristaje.

— Ne može ti on ništa, Caco!

— Može. Naduo se i gleda me svojim šiljkom!

— Pravi se važan! — uvjereni će Dako. — Prvi je iz djedovog kišobrana izvadio sve šipke, pa kišobran nije ni pisnuo. Samo se djed ljutio, ali Prvoga tada nije bilo kod kuće.

— Bojim se — iskreno prizna Caco. — Strašno je crn.

— Ipak pokušaj!

— Neću. Ako skoči na mene, tko će mi pomoći?

— Ja — obeća Dako. — Razbit ću vrata.

— Kako?

— Sjekiro. Sjekira je kod djeda u kuhinji.

— Možda djed neće dati sjekiru, pa će me kišobran progutati.

Ta mogućnost i Đaku je natjerala na razmišljanje. Zaista je teško vjerovati, da bi djed dao sjekiru. Djed ne voli da netko sjekiricom razbija tuđa vrata.

— Caco, mogao bi ga udariti stolicom!

Caci se prijedlog svidio. Već je donio stolicu iz kuhinje, kadli se sjeti Groma.

— Ne smijem ubiti kišobran — reče odlučno, stavi stolicu na pod i sjede na nju.

— Zašto?

— Doći će Tiki sa psom Gromom, pa ćemo uhvatiti Neznanca. Onoga, znaš, koji škripuće zubima.

— Znam — mirno potvrdi Dako kao da je sasvim obična stvar znati tko je Neznanac koji škripuće zubima.

— Jesi li ga ti, Dako, vidio?

— Jesam. Sutra. Ne, jučer.

— Kako izgleda? — upita Caco, klateći nogama.

— Šaren je=

— Šaren? — začudi se Caco, jer mu Tiki to nije rekao.

— Aha! — potvrdi Dako. — Zove se Floki.

— Neznanac se zove Floki? — još se više čudio Caco.

— Pas se zove Floki.

— Trebao si odmah reći! — prekori Caco prijateljski. — Pas nije Neznanac. Neznanac nije pas.

— Rekao sam. Valjda nisi čuo. Nisam samo rekao, da će te Tiki prevariti. To kažem sada.

Caco prestade mlatarati nogama. Udarac je bio vrlo težak. I sam je pomalo sumnjao u Tikijevo obećanje, ali čuti sumnje i od drugih, bilo je još mnogo gore.

— Je li se hvalio da će me prevariti?

— Da. Baš kad je pisao po mojoj glavi.

Dako se nije stidio svoje laži. Mislio je, da laž može Caci samo koristiti.

Dječak u predsoblju bio je tužan. Sjedio je na stolici sav poguren i razmišljao kako bi život bio lijep, da nema laži, neznanaca i kišobrana. Tada se naljuti.

— Izići ću! — reče odlučno.

— Hoćeš li ga stolicom? — uzbuđeno upita Dako.

— Da!

Caco je već podigao stolicu, ali se najednom uplašio. Što će biti, ako kišobran ostane čitav? Naljutić će se, i tko zna, kakve nepodopštine u bijesu može učiniti. Oprezno stavi stolicu na pod.

— Dako, ne usuđujem se baciti — prizna skrušeno.

— To sam i mislio — bez gorčine će Dako.

— Mogu li učiniti nešto drugo?

Dako se namršti.

— Moram razmisliti — reče ozbiljno. — Ti malo pričekaj!

— Čekat ću! — obeća Caco i opet se pope na stolicu.

I s jedne i s druge strane vrata bilo je tiho. Tako tiho da se gotovo moglo čuti kako u ošišanoj glavi šuščaju misli.

11.

Ulicom u kojoj žive slavni stanovnici moglo se doći ili do središta grada ili do ciglane. Ciglana je nekada samovala u livadama, ali kasnije su kuće niknule svuda naokolo. Jedna se kućica skutrila tik uz zastor od žbunja koji je krio baruštine i duboke jame gdje su prije mnogo godina ljudi vadili glinu, pa ih zatim napustili.

Među stanovnicima slavne kuće kolale su o ciglani mnoge strašne priče. Govorilo se da u granju čvornatih vrba drijemaju zmiје debele kao ruka koje ne žive ni zbog čega drugog, nego zato, da čekaju dječake pa da ih prvom zgodnom prilikom stegnu u smrtonosni zmijski zagrljaj. Netko je vlastitim očima vidio jednu

takvu zmiju, ali se više nije znalo tko je to bio. Šaputalo se također, da nad barom oko ciglane za olujnih noći šetaju plavičasti plamečci, okrugli i skakutavi kao lopte. Trče naokolo kao da nekoga traže i šište bijesno, kad trbusima dotaknu vodu.

Slušajući te priče Tiki se uvijek smješкао, ali ih nije pobijao. On je o ciglani i o barama oko nje znao najviše od svih stanovnika slavne kuće. Za ljetnih praznika gotovo svakoga dana prošetao bi obraslim stazama i nasipima koji su dijelili jednu jamu od druge. I ove godine, iako su školski praznici tek počeli, bio je tamo već nekoliko puta.

Sakriven u jednom grmu čekao ga je dugačak prut a u džepu je Tiki uvijek nosio konopčić s udicom i olovkom. Znao je u kojoj se bari nalaze najljepše crvenperke i gdje drijema najveći grgeč kojega nitko nije mogao uhvatiti.

Susreo bi ponekad i barsku zmiju, ali ona nije bila debela kao ruka i nisu je zanimali dječaci. Žurila bi da što prije nestane u grmlju. Sve je to Tiki znao, ali se nije trudio da zaniječe strašne priče koje su se pričale o ciglani. Imao je za to opravdanih razloga. Ukloniti strah značilo bi prepustiti Bjeloglavima bogata lovišta. Osim toga, dok traju priče trajat će i njegova slava. Bjeloglavi su se potajno divili Tikijevoj hrabrosti a Tikiju je do njihovog divljenja stalo, iako to nije htio priznati.

Tog jutra koračao je brže nego obično. Želio je što prije saznati hoće li dobiti Groma ili neće. Dječak i pas živjeli su u onoj kućici, koju je od bara dijelio samo zeleni zid žbunja. Mogao je do nje stići puteljkom koji se odvojio od ceste i vijugao kroz livade, ali nije to učinio. Čovjek koji dolazi zbog tako važne stvari ne smije raditi ono što rade ostali ljudi.

Želio se približiti kućici s druge strane, šunjajući se kroz grmlje i zviždanjem dozvati dječaka. Nitko nije smio saznati zašto on danas dolazi ovamo. Mogao bi Neznamac otkriti njegove namjere i sve bi propalo. Možda me on slijedi, pomisli Tiki i uplašeno se okrenu.

Neznanac ga nije slijedio. Daleko iza sebe opazi jednu ženu, koja je nosila košaru. Žena nije mogla biti Neznanac. Tiki zadovoljno zazviždi i skrenu na jednu usku, gotovo nevidljivu stazu. Čas kasnije košulju s rešetkom progutalo je grmlje.

12.

Već od rana jutra predgrađem luta kišobranar. Umorilo ga hodanje, a limeni sandučić tišti mu leđa. Nitko se ne brine za kišobranara i njegov umor. Tek ga poneki prolaznik pogleda začuđeno kao da se pita: »Zar još ima kišobranara? Mislio sam da su nestali zajedno s mojim djetinjstvom!«

Kišobranar zna što pitaju začuđeni pogledi ljudi. Ne nosi on limeni sandučić od jučer. Nosi ga mnogo godina i vidio je mnogo radoznalih očiju. Kišobranar odgovara na nijema pitanja.

— Kišobrane popravljam! — promuklim glasom javlja predgrađu, ljudima, pogledima.

Svima objavljuje da kišobranara još uvijek ima.

Na prizemnom prozoru kuće kraj koje kišobranar prolazi domaćica istresa sag. Čovjek s limenim sandučićem se zaustavi i kažiprstom dotaknu obod pohabane kape. Domaćica se smiješi i kimanjem glave odgovara na pozdrav.

— Nema pokidanih kišobrana — kaže nasmiješena domaćica.

— Svaka kuća ih ima — ozbiljno tvrdi kišobranar. — Svaka kuća u svakom gradu.

Tura palce pod kaiše sandučića, jer su kaiši duboko utisnuti u ramena, pa nanose bol. I znoj bi trebalo obrisati s čela, ali ne može obaviti dva posla u isto vrijeme. Obavlja onaj koji je preči. Kapi znoja ostavljaju blistave vijugave tragove na čelu kišobranara.

Domaćica je dobra žena. Toliko dobra, da razumije što znači znoj, što pogurena leđa, a što iskrica nade u očima čovjeka koji se

zaustavio pred prozorom. Rado bi mu pomogla ali zaista nema pokidanih kišobrana.

— Može biti — kaže prijateljski. — Ne tvrdim, da se i u ovoj kući ne bi pronašao kišobran koji treba popraviti. Kuća je velika.

— Kod vas nema ni jednoga? — ne popušta kišobranar.

— Zaista nema! — gotovo u neprilici tvrdi domaćica.

— Uvijek isto! — s uzdahom će kišobranar. — Dok sije sunce nitko ne misli na kišobrane. Vidjet ćete kad počnu kiše! Tražit će me, zaustavljati, dozivati. Popravi, kišobranaru! Brže, majstore! Kao da ja imam stotinu ruku! Znete li kako je teško cijelog dana koračati mokrim ulicama i poguren popravljati kišobrane u hladnim, polutamnim vežama? Ne, vi ne znate. Nitko osim kišobranara ne zna. Kad bi ljudi znali, iznosili bi svoje kišobrane sada, dok sije sunce i dok se može raditi bilo gdje a da ne ozebu ruke i da se ne smoče leđa.

Domaćica je saučesno kimala glavom. Bilo joj je žao, što ljudi prave neprilike čovjeku, koji im želi pomoći. Nekako bi ih trebalo nagovoriti, pomisli pomalo ljutite, da potraže polomljene kišobrane i da ih što prije dadu popraviti. Istog časa padne joj na pamet još jedna misao.

— Zašto se ne prihvatite drugog posla? Posla koji bi bio . . .

Naglo je ušutjela. Zbunila ju je promjena na licu kišobranara.

— Oprostite! — reče tiho. — Nisam mislila ništa loše.

— Znam — uzdahnu kišobranar. — Mnogi su mi već na ovaj ili onaj način postavili isto pitanje. Zašto ne radiš nešto drugo? Zašto ne potražiš neki pošteniji, ugledniji posao? Zašto poput skitnice lunjaš ulicama i prosjačiš, da ti se smiluju s jednim starim kišobranom?

— Oh! — porumeni žena. — Ne smatram vaš posao nepoštenim!

Kišobranar se blago nasmiješi.

— Ni ja ga ne smatram takvim. Pitam se uvijek što bi bilo s pokidanim kišobranima da mene nema. Ljudi bi ih nosili u radionice, reći će netko. Ima u gradu dosta radionica koje prave

i popravljaju kišobrane. Ima ih, ne kažem. Hoće li u radionici popraviti svaki kišobran? Neće. Oni radije prodaju nove, nego da popravljaju stare. Na taj način zarađuju više. Ja nemam što prodati. Ja mogu samo popraviti. Tu je razlika. Nikada nikome nisam rekao, da neki kišobran neću ili ne mogu popraviti. Ni jedan jedini put!

Izvukao je palce ispod remenja i potražio u džepu kutiju s cigaretama. Pažljivo je izabrao jednu koja nije bila tako tvrda kao ostale i pripalio je na plamenu okruglog mjedenog upaljača.

— Imam sina — nastavio je glasom koji je iznenada izgubio oštrinu — i sin je jedan od najboljih đaka u svom razredu. Nije to malen razred, ima ih tamo četrdesetoro, a ipak je on među najboljima. Moj sin neće biti kišobranar. Kaže, da će učiti za liječnika.

— I ja imam sina koji želi postati liječnik — reče žena obrađovano, jer joj se kišobranar zbog toga učinio nekako bližim.

Kišobranar kimnu odobravajući.

— Ako je tako, lakše ćete shvatiti ono što želim reći. I liječnik često luta ulicama da ljudima pruži pomoć. Često je umoran kao i ja, ali korisniji je stotinu puta. Zbog toga se veselim što je moj sin izabrao takvo zvanje. Bit će sličan svome ocu a vrijedit će mnogo više od njega. Ja činim koliko mogu. Liječim samo kišobrane. Moj će sin liječiti ljude.

— Svi mi živimo u svojoj djeci — zamišljeno će žena. — Njihov uspjeh i naš je uspjeh.

— Imate pravo — potvrdi kišobranar. — Da sam naučio nešto drugo ne bih popravljao kišobrane. Ja sam zadovoljan, ali kad bih znao da će moj sin hodati ulicama sa sandučićem na leđima svisnuo bih od tuge. Djeca treba da žive bolje i ljepše nego što smo živjeli mi.

Bacio je opušak i zgnječio ga vrhom cipele.

— Dugo sam vas zadržao — reče, ispričavajući se. — Ako ipak pronadete neki kišobran, popraviti ću ga kako valja.

— Budite bez brige — nasmiješi se domaćica prijateljski. — Reći ću i susjedama da dobro pregledaju sve kišobrane.

— Hvala vam — ozbiljno će kišobranar i kažiprstom dodirnu obod kape. — Ne ljutite se što sam toliko pričao!

— Nipošto!

Pogurena leđa i limeni sandučić nestadoše iza ugla. Čuo se samo promukli poziv upućen ljudima koji za sunčanih dana ne misle na pokidane kišobrane.

Tiki oprezno korača po grmij em zasvođenoj stazi. Rukama se brani od vrbovih grančica koje ga udaraju, golicaju i trude se da preko prozorčića, kroz koji viri oprezno Tikijevo oko, navuku zavjesu kose. Trava je još vlažna od rose i prohladna. U žbunju čavrljaju vrapci, zadovoljni što ljetno sunce ne može ući u njihove hladovite zaklone. Kad je Tiki došao do obale najbliže bare nekoliko žaba pljusnu u vodu. Čas kasnije široke žablje glave s naduvenim podbracima izroniše na površinu, radoznalo promatrajući došljaka.

Najednom zašušta trava iza Tikijevih leđa i prijeteći lavež psa pomiješa se s poznatim i bezopasnim glasovima baruštine. Tiki se uplašeno okrenu i ugleda dva niza iskešenih bijelih zuba. Dječak ustuknu nekoliko koraka, ali ga je pas slijedio režeći neprijateljski. Bio je to prepeličar kratkih nogu, brz u pokretima, oprezan i neustrašiv.

Tiki stade i brzo se sagnu, kao da će sa zemlje dići kamen. Gotovo svaki pas odgovorio bi na tu kretnju bijegom. Prepeličar nije pobjegao. Samo se priljubio uz tlo i čekao što će se dogoditi. Ili je znao, da na stazama nema kamenja ili nije bio kukavica. Tiki je grozničavo razmišljao što bi valjalo učiniti. Položaj uopće

nije bio zavidan. Tada iz žbunja odjeknu zvižduk, a odmah zatim i zapovjednički glas dječaka.

— Grome, natrag!

Pas poslušao zapovijed, iako nerado, ali ipak još jedanput zareža, izjavljujući valjda, da se njegovi osjećaji nisu promijenili. Na kraju zelenog prolaza pojavi se dječak Tikijeve dobi. Grom ga pozdravi učtivim mahanjem repa.

Dječak kimnu Tikiju, smiješeći se prijateljski. Ipak je u zjenicama njegovih očiju bljesnulo malo podrugljive veselosti.

— Uplašio te, zar ne? — upita, pokazujući glavom Groma.

— Nije — nemamo će Tiki. — Znam da je tvoj, pa ga nisam htio otjerati.

— Mogao si pokušati — reče dječak veselo. — Ja se ne bih naljutio. Vjerujem, da bi se i Gromu svidjelo. On voli lov.

Tiki se namršti, osjetivši da se dječak ruga. Možda je virio iz grmlja, pomisli nezadovoljno. Sam sebe pokušao umiriti zaključkom da bi se bilo tko na njegovu mjestu uplašio kad bi mu iza leđa zalajao pas. Ljutitom kretnjom popravi prozorčić pa priđe dječaku i psu. Trudio se da obuzda pogled koji je i protiv volje izmicao radoznao da vidi što radi Grom. Pas je legao do gospodarevih nogu i nije više režao.

— Ako misliš da sam se uplašio — reče Tiki — naglašavajući svaku riječ. — prevario si se. Ja nisam od onih koji zadržte pred svakim štenetom!

•— Grom nije štene! — uvrijedi se dječak. — Takva psa kao što je on nigdje nećeš naći.

— U redu — pomirljivo kimnu Tiki. — Ne kažem da je loš. Kažem, da ga se ne bojim.

Dječak ga pogleda izazivački.

— Ne vjemjem — izjavi kratko.

Tiki nije opazio zamku. Tiki je htio spasiti čast i bio je uvjeren da ga taj pokušaj neće stajati ništa. Na izjavu dječaka slegnu ramenima.

— Zašto si ga zvao? Sigurno zato, jer si se uplašio, da ću mu nešto uraditi. Istući ga ili potjerati.

— Još nije kasno — tiho će dječak. — Vratit ću se u grmlje i dopustiti, da činiš sa Gromom što te bude volja! Hoćeš li?

Tiki shvati da ga je dječak doveo na tanak led. Čast je bila ugrožena više nego ikada, a on ipak nije imao volje da se nađe oči u oči sa psetom, koje se ne boji ni njega ni kamenja.

— Smiješan si! — izjavi, mahnuvši nikom. — Nisam ovamo došao da se natežem sa psima!

— Mislio sam da ćeš to reći — zadovoljno će dječak. — Ne želiš gubiti vrijeme, je li?

— Tako nekako — potvrdi Tiki, praveći se, da u riječima dječaka ne primjećuje porugu. — Vremena imam vrlo malo.

— Ako si došao zbog riba, možeš se odmah i vratiti. Danas uopće ne grizu.

Tiki odmahnu rukom.

— Ne tražim ribe. Tebe tražim.

— Mene? — iskreno se začudi. — Koliko se sjećam još nikada nisi zbog mene došao ovamo. Misliš li možda da je to dobra šala?

Tikijevo lice pretvori se u svečanu i vrlo zagonetnu masku. Bilo je to najsvečanije i najzagonetnije lice koje su dječak i Grom ikada vidjeli.

— Zaista trebam baš tebe — ozbiljno ponovi Tiki. — Ne šalim se. Ti nisi čovjek s kojim bi se netko mogao našaliti.

Dječak kimnu potvrdno. Tikijeva izjava pomalo mu se sviđala. Pomisli, da možda i nije trebao tako ozbiljno ugroziti njegovu čast.

— Sjednimo — predloži prijazno, ne vodeći računa o mokroj travi.

Tiki prihvati ponudu. Iščupa jednu travku i stavi je u usta. Dječak učini isto. Samo Groma travke nisu zanimale. Spustio je glavu na ispružene šape i zadrijemao.

— Događaju se vrlo čudne stvari — reče Tiki, ne vadeći travku.

Dječak ga pogleda ozbiljno, ali nije pitao o kakvim se stvarima radi. Pristojnost je zahtijevala da bude strpljiv.

Tiki je uživao u izgovorenim riječima. Još je mogao čuti njihov zvuk, iako su se odavno izgubile u prijatnoj tišini baruštine. Tišina je bila najbolji okvir za velike riječi. Tiki se nerado odlučio da tišinu prekine novim riječima. Na žalost, morao je to učiniti.

— Znaš li šutjeti? — upita dječaka.

— Znam! — užurbano potvrdi dječak. — Kao riba!

— Dobro — zadovoljno će Tiki. — Čut ćeš priču od koje će ti se naježiti koža!

Dječakova koža naježila se istog časa. I Grom je naslutio, da će se dogoditi velike i važne stvari. Otvorio je jedno oko i pogledao Tikija. Zatim je podigao njušku i pažljivo omirisao zrak. Htio je na svoj pseći način saznati što se sprema. Bio je to uzaludan pokušaj. Tikijeva priča nije se mogla omirisati.

14.

Dako je razmišljao vrlo dugo. U njegovoj glavi bilo je kojekakvih misli, ali nijedna od njih nije se mogla upotrijebiti u borbi protiv crnog kišobrana. Caco, koji je pomalo već drijemao na stolici u predsoblju nije se ljutio što Dako razmišlja tako dugo. Bilo mu je jasno da izmisliti nešto čime se može pobijediti kišobran nije ni lako ni jednostavno.

Dakin pogled odluta do prozorčića kroz koji je na stepenište prodiralo oskudno svjetlo. Pogled potaknu Đaku da iz velike hrpe misli izabere sve one koje se tiču prozora. Misli o prozorima bilo je u Dakinoj glavi vrlo mnogo a svaka od njih tvrdila je nešto zanim-

Ijivo i vrijedno pažnje. Prozora ima velikih i malih, govorila je jedna. Kroz prozore se može gledati napolje ih bacati kamenčiće i avione od papira, izjavila je druga. Staklo na prozoru lakše je razbiti, nego popraviti, reče treća. Dako je povlađivao mislima, kimajući glavom. Svidjelo mu se što misli govore istinu i što su razborite.

Posljednja se iz hrpe izvukla jedna vrlo dugačka i vrlo zamršena misao. Bila je tako zapetljana da ju je Dako morao pogledati pažljivo i sa svih strana. Misao je tvrdila: »Ljudi izlaze iz kuće kroz vrata, a ne kroz prozore, ah mogu izići i kroz prozor, ako ne mogu izići kroz vrata, jer prozori su slični vratima, premda ne izgledaju onako kako izgledaju vrata.«

Dako htjede zaboraviti zamršenu misao kao što je zaboravio i ostale, ah iznenada shvati da ta misao nije samo dugačka, nego i vrijedna. Mogla je pomoći Caci da prevari kišobran. Bila je to najveća od svih velikih misli.

— Caco! — nestrpljivo pozva prijatelja, udarajući šakom po vratima. — Sjetio sam se!

Mališan iza vrata najprije otvori napola sklopljene oči, pogleda što radi crni kišobran, pa tek onda odluči saznati zašto je Dako uzbuđen.

— Ne lupaj, čujem te — reče glasno. — Znao sam, da ćeš se ipak sjetiti. Već onda kad si rekao da ga udarim stolicom.

— Ovo je bolje od stolice — ponosno će Dako. — Nijedna stolica ne može biti dobra kao prozor.

Caco sumnjičavo zavrti glavom. Nije vjerovao da se kišobran boji prozora. Ako se i boji, to ipak ništa ne vrijedi. Odanle gdje se kišobran nalazi daleko je do prozora.

— Tvoj tata je vatrogasac, zar ne? — upita Dako.

— Aha! — kimnu Caco. — Vodnik. Mislio sam da znaš.

— Znam, ah to pitam.

Caci se učini, da Dako govori vrlo čudno. Pita za tatu, spominje prozor, a obećao je, da će razmišljati o kišobranu.

— Tata ne zna, da se ja bojim kišobrana — obavijesti Đaku.
— Možda si pomislio, da će ga on baciti kroz prozor?

— Ne — reče Dako. — Sjetio sam se da tvoj tata izlazi kroz prozor.

Caco nije mogao, a da od čuda ne otvori usta. Tata je uvijek izlazio i ulazio samo kroz vrata. Nije mu bilo jasno zašto Dako kleveće tatu.

— Ti lažeš — izjavi iskreno. — Čak i Tiki ulazi kroz vrata.

— Ne lažem — tvrdio je Dako. — Kad gori kuća, vatrogasci ulaze kroz prozor i izlaze kroz prozor. Moraju, jer kad vrata izgore, kuća se sruši na njih.

— Naša kuća nikada nije izgorjela. I sam znaš da nije.

— Ne može izgorjeti, jer bi tvoj tata ugasio vatru. Ja sam ga jedanput pitao.

— I ja sam ga pitao. Tata kaže da se s vatrom ne treba šaliti. Ti si se ipak šalio!

— Kada? — namršti se Dako. — Ne mogu se sjetiti.

— Prije. Rekao si, da će kuća izgorjeti i da će tata ući kroz prozor.

Dako zadrhta. Nije ni slutio da kući prijete tako strašni događaji.

— To je valjda rekao netko drugi — uzbuđeno će on. — Kaži mi, kada će kuća izgorjeti? Sjeti se! Sigurno si čuo!

— Nisam čuo. Možda kad tata dođe kući a možda i ranije.

Rekao je to da ne bi pred Đakom ispao potpuna neznanica. Međutim, kad su riječi bile izgovorene i sam se uplašio. Ako kuća izgori prije nego što dođe otac ili bar Tiki, on će stradati. Kišobran ga neće pustiti napolje, a u kući, koja gori, sigurno je veoma vruće. Shvati, da mu pomoći može samo Dako.

— Razmišljaj ponovo — zamoli ga uplašeno. — Ako se ne sjetiš kako ću izići, uvijek ću se ljutiti na tebe!

— Pa ja sam se već sjetio! — zadovoljno povika Dako. — Rekao sam, da možeš izići kroz prozor.

— Nisi rekao!

— Jesam! — naljuti se Dako. — Cijelo vrijeme samo o tome i pričam!

— Možda si mislio da te čujem, a ja te nisam čuo — pomirljivo protumači Caco.

— Možda — složi se Dako. — Sada požuri, da budeš napolju prije nego kuća izgori.

— Kroz koji prozor da izidem?

— Kroz onaj u kuhinji. S ulice bi te netko mogao vidjeti i reći tvome tati.

I Caco uvidje, da je Dakin oprez na mjestu. Ne mora sav svijet znati da on izlazi kroz prozor,

— Kako ću sići?

— Po ljestvama.

Rješenje je bilo pametno, ali ga zbuni jedna pojedinost. Nije znao gdje da uzme ljestve.

— Hoćeš li ti donijeti ljestve? — upita Đaku.

— INC — 1CCC U VCIJ 11111 16.

JJCSiCiVci. UMU!JVUUU^

iz stana.

— Nema nijednih! — žalosno će Caco. — Nikada ih nije ni bilo!

— Oh! — začudi se ošišani prijatelj. — Zar tvoj tata nije pravi vatrogasac?

— Jest, ali ne nosi ljestve kući. I sam si vidio da nikada ni jedne nije donio!

— Imaš pravo! — zamišljeno potvrdi Dako. — Treba da izmislim nešto drugo! Znam već! Uzmi konop!

— Ni konopa nemam — obavijesti ga Caco.

Dako se već ljutio. Propadali su svi najljepši planovi samo zbog toga što je Caci uvijek nešto nedostajalo. Zaista je bilo teško pomoći takvom prijatelju.

— Uzmi bilo što! — reče nestrpljivo. — Važno je da siđeš prije požara.

— Ne vrijedi bilo što! — usprotivi se Caco. — Bilo po čemu ne mogu se spustiti u dvorište.

Dako bi najradije čupao kosu, ali kosu su mu odrezali. Zadovoljio se da dlanom udari po tjemenu. Sasvim je pokvario Tikijev natpis. Nije mogao vidjeti kako izgledaju slova na ošišanoj glavi, ali je dobro vidio tragove plave krede na dlanu. Namrštio se nezadovoljno. Iza vrata začu Cacin glas.

— Konac je preslab a stolica preniska — razmišljao je Caco glasno. — Potrebna mi je stvar koja nije ni preslaba, ni prekratka. Postoji li takva stvar?

— Postoji! — sa sigurnošću potvrdi Dako. — Da nema takve stvari nitko ne bi mogao izići kroz prozor.

— Gdje da je nađem? — zanimao se Caco.

— Tko zna! — uzdahnu Dako. — Možda pod krevetom, a možda...

Tek što je spomenuo krevet iz klupka misli izvuče se ona prava. Čudio se kako je već ranije nije otkrio.

— ... na krevetu! — povika slavodobitno. — Uzmi sve ponjave koje možeš naći i poveži ih!

— Zašto? — bezazleno upita Caco.

— Zato da se spustiš na zemlju! — naljuti se Dako. — Zar se nikada nisi spuštao po ponjavama?

— Nisam — prizna Caco. — A ti?

— Ni ja. Da se bojim kišobrana i da se nalazim u kući koja će izgorjeti sigurno bih to već učinio.

— Dobro — pristade Caco. — Ako možeš ti, mogu i ja. Kaži mi, kako da ih povežem?

— Uzmi krajeve i načini čvor. To je bar jednostavno!

Caco uzdahnu.

— Jednostavno je, ako znaš koje krajeve valja povezati!

— Poveži one koji su ti najbliži.

— Nijedan nije najbliži, jer nemam ponjava.

Dako se već ozbiljno ljutio na prijatelja. Samo jadikuje, a ništa ne pokušava učiniti.

— Idi i donesi ponjave! — povika, ne obuzdavajući glas. — Ako to ne učiniš, otići ću i ostaviti te u zapaljenoj kući!

— Nemoj! — uplaši se Caco. — Odmah ću donijeti ponjave.

Zaista se čas kasnije vratio i vukao za sobom tri dugačka repa od bijelog platna.

— Našao sam ih — ponosno javi prijatelju. — Bile su na krevetima, baš kao što si rekao!

— Sada ih poveži!

Caco se marljivo prihvati posla. Dako mu je kroz ključanicu pomagao savjetima., uputama, i prijekorima.

15.

TT Irilün ii *p 1. \1 v-v rfd r\Tri Vi el yomrtrr\ \<>/> vmtxyn
JurmAjx xijv/iwgxuvui v/ünavaalu ov* ratnu vrjuuu V/Utux juunu"

* /-x »»»

bojne glave priljubile se jedna uz drugu, a četvora usta šaputala teške riječi pune prijetnje. Bjeloglavi su vijećali o Tikiju.

Stari djed kuhao je mlijeko, opasan bijelom keceljom i sa šeširovom na glavi. Kecelja ga štiti od prolivene juhe a ponekad je koriste i Bjeloglavi da bi o nju oti'li mokre ili uprljane ruke. Šešir brani djeda od opakih vjetrova koji donose nabez, prehladu i kašalj. Ništa ne znači ako vjetar uopće ne puše. Djed dobro zna, da vjetar pokušava čovjeka iznenaditi kad se najmanje nada. Vjetar može ući u kuću i kroz zatvorene prozore, pa prozori ne mogu nikoga zaštititi. Zaštititi može samo šešir. Onaj šešir koji je neprestano na glavi.

Djed ima i naočari koje s vrha nosa promatraju što se događa na podu. Od naočari djed nema nikakve koristi, ali ih čuva na nosu da ih Bjeloglavi ne bi nekamo sakrili. I takve stvari su se već događale.

Vijeće Bjeloglavih zaključilo je da Tikijevo ponašanje ne zaslu-
žuje pohvalu. Njegov postupak s Đakom dokazuje da on Đaku
smatra osamljenim mališanom kome nitko ne može i neće pomoći.
Tiki zaboravlja da mališan ima braću. Tiki napadajući Đaku izvrga-
va braću ruglu. Tiki se ponaša kao da u kući nema Bjeloglavih. Ti-
ki jevim nasiljima mora doći kraj.

Djed žaračem podbada vatru. Iz štednjaka suklja gust dim koji
obavija vijećnike laganom plavičastom koprenom. Dim napada dje-
dove oči pa djed ne vidi da mlijeko u loncu raste i da se preliva
preko ruba. Ne čuje ni cvrčanje sa usijane ploče štednjaka, jer
cvrčanje nije dosta glasno za djedove uši. Bjeloglavi prije djeda
otkrivaju što se događa na štednjaku.

— Djede, gori mlijeko! — viče Prvi.

— Dobro gori — kima djed. — Da nema dima, sve bi bilo u
redu. Dimi se zbog vjetra.

— Ne gori vatra, nego mlijeko — još glasnije tumači Drugi.

— Pričekajte — kaže djed. — Začas će biti kuhano. Nećete
umrijeti od gladi.

— Umrijet ćemo od dima — hihoće Prvi.

— Doručka danas i opet neće biti — uzdiše Treći. — Ne znam
zašto djed uopće kupuje mlijeko kad ga i onako prosipa po šted-
njaku.

Prvi ustade da spasi mlijeko, ali je i djed već opazio što se do-
gađa. Ljuti se.

— Puna kuća dječaka — predbacuje Bjeloglavima — a nikakve
koristi od vas! Zar niste vidjeli, da mlijeko kipi?

— Jesmo, djede — odgovaraju okrivljeni u zboru.

— Eto! — očajava djed. — Vidjeli ste i nikome ništa!

— Rekli smo ti, djede, ali nisi čuo — dovikuje Prvi.

— Što ne bih čuo! — neraspoloženo gundā djed. — Zašto ša-
pućete? Ne znate li govoriti glasno?

— Znam! — viču Bjeloglavi da odjekuje čitava kuća.

— Tako treba! — hvali ih djed.

Prvi otvara prozor i zadovoljno udiše svježi zrak, koji ulazi u kuhinju.

— Iz tople kuhinje ravno na vjetar! — kori ga djed. — Možda si čak i uznojen!

— Zašto zatvaraš prozor usred ljeta! — bune se ostali. — Guši nas dim.

Djed ne popušta. Odlučno odmahuje glavom i popravlja šešir, jer mu se učinilo, da je u kuhinju ušao dašak podmuklog vjetra.

— Izgubljeno zdravlje nikada se ne vraća — svečano izjavi starac i odvuče Prvoga dalje od prozora.

Prvi sjeda za stol. Vijećanje se nastavlja.

— Mg treba čekati večer — kaže Treći. — Moramo ga odmah kazniti.

— Ne možemo odmah — primijeti Četvrti. — Nema ga kod kuće.

— Vratit će se — zlurado progundā Prvi.

— Što ćemo uraditi s njim? — upita Drugi. — Istući ga kao i

Prvi se sjetio prošle večeri i svih ostalih večeri, kad im je Tiki izmicao iz ruku, pa odlučno lupi po stolu.

— Nema više običnih obračuna! Zar je pisanje po Dakinoj glavi obična stvar?

Nakon ozbiljnog razmišljanja svi odmahnuše glavama. Takvo pisanje ne treba smatrati običnim. Takvo pisanje valja proglasiti neobičnim.

— Mogli bismo i mi nabaviti plavu kredu — snovao je Treći — pa napisati nešto na njegovoj glavi. »Ne šaraj po Daki« ili nešto slično.

— Gdje ćeš napisati? — napao ga je Drugi. — Pitam te, gdje? Osim prozorčića za oko nema ni jednog jedinog mjesta, koje nije pokriveno kosom. Zaboravio sam uši, ali na ušima je teško pisati. I lice, naravno. On Đaku nije išarao po licu, nego po tjemenu. To je razlika.

— Mi ne moramo misliti na razlike — svečano izjavi Prvi. — Mi možemo napisati bilo što i bilo gdje na Tikiju samo ako natpis bude plave boje.

— Zašto baš plava boja? — začudi se Četvrti. — Je li to boja osvete?

— To je boja Tikijeve krede — protumači mu Treći.

— Samo to? — upita Prvi, smiješeći se zagonetno.

Braća osjeteše, da Prvi nije rekao sve. On je raspolagao još s nekim, sigurno važnim razlogom. Nestrpljivo su čekali, da čuju što Prvi snuje. On je pustio da radoznalost dosegne vrhunac, pa je tek tada progovorio.

— Mora biti plava boja, jer se u smočnici nalazi cijela limenka takve boje. Boja je bolja od Tikijeve krede i ne može se samo tako obrisati. Tamo je i kičica, pa ćemo lako pisati i po ušima i po licu. Kako vam se to sviđa?

Glasna vika najbolje je pokazala koliko se Bjeloglavima dopada prijedlog Prvoga. Djed zabrinuto pogleda društvo za stolom. Djed je bio čovjek s iskustvom. Znao je da razgovor Bjeloglavih nikada ne donosi ništa dobro. Naročito ne tih razgovor koji završava vikom. Treba očekivati ozbiljne događaje, zaključiti djed. Događaje koje očekujemo, možemo i spriječiti, pomisli nakon toga. Djed je sprečavao događaje raznim sredstvima. Svoje postupke prilagodio bi okolnostima.

Zaposlenost je djed smatrao najboljim lijekom. Vjerovao je da posao može iz čovjeka istjerati i najluđe misli. Odluči uposliti Bjeloglave.

Donio je iz smočnice punu zdjelu krumpira. Stavio je zdjelu nasred stola. Lica Bjeloglavih postadoše vrlo tužna.

— I jučer smo jeli krumpir — bunio se Prvi.

— Od krumpira dobivam vrtoglavicu — izjavi Treći. — Vrto-
glavica je vrlo opasna bolest.

— Djede — povika Drugi — tko je izmislio krumpir?

— Ja — mimo će djed. — Imamo ga punu vreću.

Bjeloglavi postadoše još tužniji.

— Hoćemo li ljuštiti sve dok vreća ne bude prazna? — htio je saznati Prvi.

Djed ga nije dobro čuo, pa je neodređeno mahnuo glavom. Među priborom za jelo potražio je četiri oštrija noža i podijelio ih četvorici za stolom.

— Ovo sve? — zaprepašteno povika Četvrti, gledajući u zdjelu.

— Sve — odlučno izjavi djed. — Do posljednjega!

— Imam vrtoglavicu — glasno ga obavijesti Treći.

Djed se zabrinuto zamisli. Znao je da krumpir ne može iza-

J. A. CO Iriorn \TonnVf\n CP ciptin

—• To je zbog vjetra — reče zadovoljno. — Vjetar je najveće zlo na svijetu. Zatvorit ću prozor i odmah će ti biti bolje.

Bjeloglavi prijekorno pogledaše brata. Smatrali su da je mogao izmisliti nešto pametnije.

— Već mi je bolje — povika Treći. — Ne zatvaraj prozor!

Djed začuđeno kininu glavom. Nije shvaćao kakva je to bolest koja se javlja tako naglo i odmah prestaje. Dok je on bio mlad, vrtoglavica bi mučila čovjeka bar pola sata. Zaključi, da bi to moglo biti i zbog tih novih lijekova, kojima bez razloga i preko mjere hrane djecu. Ostavio je prozor otvorenim premda nije bilo sumnje da se po kuhinji šunja novi val vjetra.

Bjeloglavi mrzovoljno posegnuše u zdjelu. Djed otvori vratašca štednjaka pa turi žarač u najveću hrpu žeravice i napola izgorjelih drva. Kuhinju ispuni jetki vonj dima.

— Ne pamtim da bi u ovo doba godine bilo toliko vjetra — gundao je djed. — Vrijeme postaje sve gore i gore!

Bjeloglavi su kašljali i ljuštili krumpire. Ljuštili krumpire i kašljali.

Dječak je pažljivo saslušao Tikijevu priču. Nijedan dječak na svijetu ne bi ni mogao biti nepažljiv, jer je Tiki pričao o Neznancu. Takva priča mora se saslušati otvorenih usta i suzdržana daha. Neznanaca ima na svijetu vrlo malo i rijetki su ljudi, koji se mogu pohvaliti, da su s njime razgovarali. Tikijev ugled mnogostruko je porastao.

— I ti si mu jednostavno rekao, da ga se ne bojiš? — zavidljivo je pitao dječak.

— Jest — potvrdi Tiki nemarno. — Da mi ga je bilo vidjeti! Sigurno je drhtao od bijesa!

Tikijev ugled nadvisio je već i dimnjak ciglane.

— Zašto si baš meni to ispričao? — htio je znati dječak. — Ne vjerujem da svakome koga sretnoš pripovijedaš o Neznancu?

U pitanju se krio neki ugodan predosjećaj, neka tiha nada, da Tiki nije pričao samo zato da se nekome povjeri. Nagonom dječaka koji voli pustolovine naslutio je da Tiki nešto sprema. Zanimalo ga je postoji li u Tikijevim planovima i za njega kakvo mjesto.

— Nikome osim tebi nisam ništa govorio — ozbiljno izjavi Tiki. — Otkrit ću ti ono najvažnije. Želim uhvatiti Neznanca. Zato sam i došao ovamo.

Dječak se brzo obazre oko sebe. U ugodan mir baruština uvukla se sjena opasnosti, sjena pogibeljne prijetnje. Dječak se nagnu Tikiju.

— Zar misliš da je On ovdje? — upita gotovo šapatom. — Ja poznajem svaki grm, svaki zaklon. Ne znam gdje bi se mogao sakriti.

— Nije on ovdje! — glasno se nasmija Tiki. — Bez razloga si se uplašio.

Dječaka pogodi Tikijev smijeh. Zašto Tiki misli da se smije rugati? Zar nije baš taj podrugljivi Tiki pokušao malo prije pobjeći pred Gromom? Je li mu se on narugao? Nije.

Tiki je shvatio dječakovo raspoloženje. Bilo mu je drago da je barem malo postidio tog hvališu koji je hrabar kad se može osloniti na psa. Ipak nije htio nerazumno upropastiti prednost koju je stekao.

— Šalio sam se — reče prijateljski. — I ti znaš da Neznanac ne može biti ovdje. Tu nema telefona. Osim toga kako bi saznao što ja radim? Ne! Neznanac je negdje drugdje. Gdje? Baš to bih htio saznati!

— Kako? — uzbuđeno prošaputa dječak, zaboravivši ljutnju. — Jesi li već smislio?

Dogodi se ono što je dječak najmanje očekivao. Tiki nije odgovorio na pitanje. Tiki kao da je zaboravio i Neznanca i sve ono o čemu su dosada razgovarali. Tiki je promatrao Groma.

— Lijep pas — izjavio je ne krijući divljenje. — Gdje si ga dobio?

Dječak nije odmah odgovorio. Bio je suviše zbunjen promjenom. Morao se najprije pribрати. Tek kad ga Tiki upitno pogleda, dječaku uspije svladati zabunu.

— Kad je došao k meni bio je još sasvim malo psetance — odgovori ravnodušno. — Zašto pitaš?

— Oh! — osmjehnu se Tiki. — Tek tako. Volim pse. Naročito dobre pse koji se ne plaše svakog nepoznatog čovjeka.

Bilo je i suviše pohvala a da bi dječak mogao odoljeti ugodnom osjećaju zadovoljstva. Nježno pomilova Groma po glavi. Pas ga pogleda i vlažnom njuškom dotaknu njegovu ruku.

— Pametan je — ponosno će dječak. — Vrlo pametan.

Činilo se da pas mnogo zanima Tikija. Nije bio zadovoljan samo tvrdnjom. Htio je saznati i više.

— Što želiš reći? Zna li Grom nešto osobito? Nešto što drugi psi ne znaju?

Rijetko se dječaku pružila prilika, da govori o Gromu i da bude pažljivo saslušan. Uvijek je vjerovao da ljude i dječake tuđi psi uopće ne zanimaju. Tiki je razbio njegovu predrasudu. Razgo-

vor o Gromu bio je dječaku zanimljiv gotovo kao i razgovor o Neznancu.

— Nema psa koji bi znao toliko, koliko znade Grom — uvjereni će dječak. — Ne možeš ni zamisliti što je sve u stanju učiniti!

— Zaista ne mogu — iskreno prizna Tiki. — Dosada sam mislio da psi umiju samo ujedati za noge i skakati kroz obruč.

Dječak se tako veselo nasmijao da su mu zablistali zubi. Zabavljalo ga je Tikijevo nepoznavanje pasa.

— Što vrijedi skakanje kroz obruč? Grom radi pametnije stvari. On može otkriti, u kojem se krtičnjaku nalazi krtica, zna pronaći sklonište divlje patke, a po tragu će doći za mnom, pa makar kamo ja otišao.

Tiki je kimao glavom kao da ne može povjerovati onome što je čuo. Dječak je opazio njegovo nepovjerenje.

— Mogu dokazati da je istina sve što sam rekao!

Taj trenutak Tiki je baš i čekao.

— Kako? — upita brzo.

— Jednostavno. Sakrij se gdje god želiš. Grom će te pronaći.

— Oh! — razočarano će Tiki. — Nije to baš takvo umijeće! Otkriti nekoga tko se sakrio znadu gotovo svi psi.

— U redu! — nije popuštao dječak. — Sakrijmo nešto drugo. Bilo kakav predmet.

Ispod košulje s rešetkom dječak ugleda uzicu.

— Što imaš oko vrata? — upita Tikija.

— Ništa naročito. Ključ. Iz džepa bi mogao ispasti. Ovdje je sigurniji.

Užurbanom kretnjom dječak pruži ruku.

— Daj mi ključ!

— Zašto? — začudi se Tiki. — To je sasvim običan ključ.

— Svejedno! — nestrpljivo će dječak. — Sakrit ću ga. Vidjet ćeš da Grom može pronaći i sasvim običan ključ.

Tiki nezadovoljno slegnu ramenima, ali ipak skinu uzicu. Pokraj ključa njihala se i mala metalna pločica. Sve zajedno pruži dječaku. Dječak pogleda ključ, pa pločicu.

— Broj petnaest, drugi kat — mrmljao je tiho. — Čemu adresa? Da izgubiš ključ netko bi mogao ući u stan.

— Ne bi — bezbrižno izjavi Tiki. — U stanu je moj brat. Caco.

Kad je spomenuo brata Tikija obuze neki nerazumljiv osjećaj krivnje. Bi mu žao mališana koji sjedi i uplašeno promatra kišobran. Umiri ga spoznaja da još nije prekršio obećanje. Zapravo i nema razloga da sažaljeva Cacu. Caco ga čeka kod kuće, jer su se tako dogovorili.

— Hajde, da vidim što Grom znade! — zatraži Tiki. — Siguran sam da ćeš ključ staviti nekamo nasred staze, pa će ga pas pronaći, htio ili ne htio.

Dječak ga ošinu neprijaznim pogledom. S tim Tikijem uopće nije bio načistu. Čas bi mu se sviđao a zatim bi rekao nešto tako neprijatno da se morao ljutiti na njega. Nije mu odgovorio, nego se okrenuo psu.

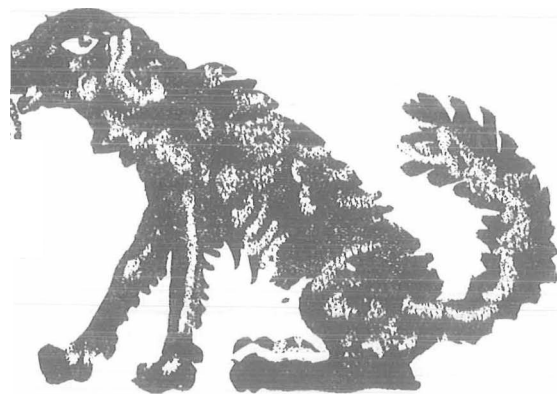
— Grome! — pozva ga poluglasno.

Pas ustade, zijevne i ne žureći pride gospodaru.

— Omiriši to! — zapovijedi dječak.

Pas dotaknu njuškom ključ i odmah okrenu glavu. Kao da ga ključ nije osobito zanimao.

— Lezi! — naredi dječak i pas poslušao bez oklijevanja.



— Nije ga pravo ni omirisao! — veselo je peckao Tiki. — Zaboravio je njegov miris prije nego što je legao!

— Vidjet ćemo! — promrsi dječak. — Pričekaj me.

— U redu! — kimnu Tiki.

Prilika dječaka zamaknu za grmlje. Pas je pažljivo gledao za njim, ali nije ni pokušao ustati. Tikiju se činilo, da se dječak dugo ne vraća. Nije trebao tako daleko odlaziti, pomisli. Mogao je ključ sakriti i negdje bliže, a da ga pas ne pronađe. Ako ga ipak nađe, onda je zaista pametan pas. Baš onakav, kakav njemu treba. Čas kasnije dječak iziđe iz grmlja.

— Misliš li još uvijek da ga neće naći? — nekako prijeteći upita dječak.

— Da — potvrdi Tiki samo zato, da ga naljuti.

— Dobro. Grome, donesi!

Rukom je pokazao prema grmlju. Ostao je u tom položaju, ukočen kao prometni znak, sve dok pas nije nestao u gustom zelenilu. Nisu dugo čekali. Grom je zaslužio svoje ime. Grom je zaslužio i sve one pohvale koje je o njemu izrekao dječak. Među njegovim zubima njihala se uzica s ključem i metalnom pločicom. Tiki nije mogao svladati poklik divljenja. Pas zastade pred dječakom i rasplopi čeljusti. Uzica s ključem pade u travu.

— Takva psa zaista nikada nisam vidio! — iskreno oduševljen prizna Tiki. — Odličan pas!

— Pravi grom, kažem ti! — raznježi se dječak pa zadovoljno i s mnogo ljubavi pomilova psa po glavi.

17.

Caci se čelo orosilo znojem. Tko je i sam pokušavao vezati čvoro-rove na ponjavama, lako će ga razumjeti. Caco je ispravio leđa, koja su ga već boljela, otro rukom kapljice znoja i zadovoljno pogledao svoje djelo.

Ponjave su se nalazile jedna kraj druge. Na svakom uglu svake ponjave bio je po jedan čvor. Četiri ugla, četiri čvora. Tri ponjave, ukupno dvanaest čvorova. Caco nije znao računati, pa nije mogao saznati kakav je učinak njegovog rada. Leđa su mu govorila, da je uradio mnogo.

— Dako, gotovo je! — povika zadovoljno. — Mislim da će čvorova biti dovoljno.

Dako je sjedio na otiraču za noge i promatrao pauka, koji se spustio odnekle sa stropa. Pauk se njihao na tankoj niti. Dako je čekao, kad će se nit prekinuti, ali nije dočekao. Kad ga je Caco pozvao, pauk se još uvijek njihao i nije mislio pasti.

— Da si pauk — uzdahnu Dako — ne bi ti trebale ponjave. Pljuvao bi i spuštao se kroz prozor.

— Što ti je, Dako? — zabrinu se mališan u predsoblju. — Zašto hoćeš da budem pauk?

— Ja bih htio biti pauk. Svezao bih nit za ogradu i spustio se u prizemlje.

— i\enij i — zaiiuu ga — Mogao bi doći Tiki i presjeći nit. Pao bi i razbio glavu.

Dako razmisli o toj mogućnosti. Ono što je Caco rekao učini mu se sasvim vjerojatnim. Nikada se ne zna što će Tiki učiniti.

— Imaš pravo — potvrdi on. — Neću svezati nit!

Caco odahnu. Zahvaljujući Dakinoj razboritosti, izbjegli su očitu opasnost.

— Ponjave su povezane — opet obavijesti prijatelja. — Što da sada radim?

— Siđi u dvorište. Jesu li dosta dugačke?

— Ne znam. Čini mi se da su postale kraće. Čvorovi su progutali ponjave.

— Kako? — uplašeno povika Dako. — Tko je pojeo ponjave?

— Čvorovi — mirno je tumačio Caco. — Svezao sam na svakom kraju jedan čvor, a krajeva ima mnogo. Zato i čvorova ima mnogo. Ponjave sa čvorovima manje su od ponjava bez čvorova.

U tome je zlo. Mogao bih možda sići sa prozora u kuhinji, ali ne znam bi li i jedna dosegla do dvorišta!

Dako je zbunjeno kimao glavom. Glava se okretala a vrat se savijao. Dako je shvatio, da se iza kišobrana događa nešto, što nije bilo predviđeno.

— Koliko konopa za spuštanje imaš? — upita sa strepnjom.

— Konopa? — čudio se Caco. — Nijedan.

— Ja ponjave zovem konopima — s visoka će Dako. — Zar to nisi opazio?

— Nisam, ali ako su ponjave konopi, imam ih koliko i prije. Tri. Čvorova je mnogo više.

Dako skoči s otirača. Nakon onoga što je čuo, nije više mogao sjediti.

— Čekaj da razmislim! — zamoli slomljenim glasom.

— Samo razmišljaj! — dobrodušno će Caco. — Ja ću se popeti na stolicu. Bole me leđa.

Dako pogledom potraži pauka. Više ga nije bilo. Možda su ga čudni događaji s jedne i s druge strane vrata uplašili, pa je pobjegao. Tko bi to mogao znati! Dako poče razmišljati o ponjavama i o čvorovima. Da je Caco vezao ponjave jednu za drugu, ne bi ih bilo tri. Ostala bi samo jedna. Pretvorile bi se u konop za spuštanje, dovoljno dugačak, da prijatelj siđe kroz prozor. Sinu mu što se dogodilo. Caco nije svezao ponjave. On je samo pravio čvorove. Vratila se k vratima i poče žestoko udarati po njima.

— Što je? — uplašeno upita Caco. — Je li možda kuća već izgorjela?

— Još i to! — jeknu Dako. — Vatru sam već i zaboravio! Moram ti nešto reći. Ti si, Caco, obična beba! Zar nisi znao da ponjave treba povezati zajedno?

— Zajedno? — čudio se Caco. — Znači, jednu za drugu? Ne, nisam znao.

— Sto ćemo sada? — zakuka Dako. — Ti ćeš ostati gdje jesi, i kišobran će ostati, i kuća, i ja. Svi. Izgorjet ćemo, pa gotovo! Samo zato, jer si beba!

— Zar se ne može ništa učiniti? — upita Caco glasom drhtavim od straha.

— Učiniti? — zamisli se Dako. — Čekaj. Možda. Čekaj još. Aha, znam! Sveži ponjave zajedno.

— Dobro! — obradovao se Caco i skočio sa stolice.

Trenutak kasnije opet se na stepeništu začu njegov glasić. Bio je tužan.

— Ne ide, Dako! Smetaju čvorovi.

— Razriješi čvorove, koji smetaju — povika Dako, nestrpljivo udarajući nogom o pod. — Zar moram samo ja misliti?

— Bolje je da ti misliš — umirivao ga je prijatelj. — Ja imam mnogo posla s ponjavama.

— S konopom za spuštanje — ispravi ga Dako.

— Odriješit ću samo one, koji mi smetaju — javljao je Caco. — Na svakoj ponjavi jedan. Ktiao sam reći, na svakom konopu.

— U redu. Požuri. Mogli bismo još i zakasniti.

Caco je marljivo drijedio čvorove. Nije to bio nimalo lak posao. Napokon je po jedan ugao svake ponjave bio slobodan. Mogao je praviti konop za spuštanje.

— Veži čvrsto — savjetovao je Dako. — Kad svežeš, stani na ponja... na konop za spuštanje i čvrsto povuci. Ako izdrži, dobar je.

— Aha! — kratko će Caco.

Bio je suviše zaposlen vezanjem, potezanjem i drugim poslovima, a da bi mogao razgovarati.

— Svezano je! — povika napokon. — Da ga bacim kroz prozor?

— Da — zadovoljno potvrdi Dako. — Baci.

— Ako bacim, šta će ostati meni? — sumnjičavo se raspitivao Caco.

— Ništa. Čekaj! — povika najednom. — Ne smiješ baciti! Najprije sveži negdje jedan kraj, a zatim drugi spusti kroz prozor!

— Gdje da svežem? — opet se zbunio Caco.

— Blizu prozora. Možda za nogu stola. Ne. Nije dovoljno čvrsta. Mogla bi se prekinuti. Ili za kvaku na vratima. Predaleko je! Čekaj!

— Čekam! — javi Caco strpljivo.

— Tvoja kuhinja ista je kao i naša?

— Da. Sve kuhinje u kući su jednake.

— Znam.

— Zašto pitaš, ako znaš?

— Da budem siguran.

— Jesi li sada siguran?

— Jesam. U kutu kraj prozora nalazi se slivnik za vodu, je li?

— Tačno! — začuđeno potvrdi Caco. — Vidiš li ga?

— Ne vidim, ali znam. Cijev slivnika malo je odmaknuta od zida. Sveži jedan kraj konopa oko cijevi, a ono što ti ostane, baci kroz prozor. Veži čvrsto!

— Odmah! — veselo će Caco i otrči u kuhinju, vukući ponjave za sobom.

Nije bilo teško pronaći slivnik. Čak je i cijev našao. Kad je kraj ponjave pokušao provući iza cijevi, nije mogao. Smetao je čvor. Caco ga odriješi i zaključi zadovoljno, da više nije beba. Beba bi sigurno pitala Đaku što treba da radi. On se sjetio sam. Suviše je uvukao ponjavu, pa je mogao svezati ne samo jedan čvor, nego tri. Nije to učinio zato da konop bude sigurniji. Jednostavno mu se sviđalo vezanje. Kad je posao bio gotov, vratio se u predsoblje.

— Sve sam učinio — ponosno će prijatelju. — Konop za spuštanje već je na dvorištu!

— A slivnik? — uplaši se Dako.

— Slivnik je još u kuhinji. Samo jedan kraj svezao sam za slivnik. Sve ostale bacio sam kroz prozor.

— U redu! — uzbuđeno zaključí Dako. — Ti siđi, a ja ću otrćati u dvorište da vidim kako izgleda spuštanje.

Ošišani mališan pojurio je niz stepenice. Trudio se da siđe što bućnije a to mu je prilićno dobro uspijevalo. Tresak se penjao u potkrovlje, vraćao se i opet jurio gore. Caco je stajao u predsoblju i zadovoljno slušao kako kuća tutnji. Nije ćak ni zavidio prijatelju. Znao je da je Dako u mnogim stvarima sposobniji od njega. Bjeloglavi su bili bolja braća nego Tiki.

18.

Kuća iza praznog gradilišta kupala se na ljetnom suncu. Nije joj smetalo ni drveće, ni zidovi drugih kuća. Bila je sama i mogla je uzeti toliko sunca, koliko joj je trebalo. Prozor u prizemlju ogrnuo se zavjesom i branio svjetlosti da pokvari mekoću polumraka

hJLXJ.V UVVVI

Najednom se zavjesa pomaknula. Uz okvir prozora prodro je u sobu snop prpošnih zraka koje su zaigrale na telefonskom aparatu, na dalekozoru i na bijeloj, prozirnoj ruci što je još uvijek stezala laganu tkaninu zavjese.

— Ne razumijem! — šaputao je uzbuđen glas. — Što li se tamo događa?

Kroz uzan prorez kraj odmaknute zavjese jasno se vide prozori slavne kuće. Na prozoru u drugom katu pojavila se bijela gruda nejasna oblika. Zatim je netko natjerao grudu da klizne s prozora.

— Opet neka njegova besmislica! — ljutito će glas. — Strpljenja. Vidjet ćemo što je!

Ruka je dohvatila dalekozor. Podigla ga. Slavna kuća došla je sasvim blizu, kao da je učinila velik, divovski korak.

— Oh! — povika glas.

Pokazalo se, da gruda nije gruda. Gruda je bila klupko. Klupko se odmotalo i čudna bijela traka s mnogo grba poletjela je dolje, nalik na zmiju s mnogo glava. Zanjihala se dva-tri puta i onda se umirila.

— Zmaj? — pogađao je glas. — Nije zmaj. Poletio bi uvis. Strašilo za Bjeloglave? Možda. Neuspjelo. Bjeloglavi se ne boje takvih stvari. Sakupit će se u dvorištu i smijati se. Takvi su oni. Čak ni djeda ne bi time mogao uplašiti. Nije jedno, nije drugo, nije treće. Što je?

Odgovor nije trebalo dugo čekati. Odgovor se pojavio na prozoru. Odgovor se zvao Caco.

— Caco! — povika glas zbunjeno. — Što li to znači?

Najprije je u otvoru prozora bila samo glava. Tada je glava nestala, pa se opet pojavila, a za njom vrat, ruke, grudi. Caco se valjda popeo na stolicu. Nije to bilo ništa novo. Caco se često penjao.

— Ne valja! — prijekorno progundā glas. JTrlnln=ofY rlonovIUHU XXX w
gao bi pasti!

Caco nije čuo prijekor. Nije se zaustavio na stolici. Jedna mališana noga opkoračila je prozorsku dasku. Neko vrijeme je tako jahao, a onda je i drugu nogu prebacio napolje.

— Nemoj! — kriknu glas. — Ubit ćeš se!

Caco je mlatarao nogama po zraku, presamićen preko prozora. Jednom rukom tražio je čudni konop, a druga ruka grčevito je držala prozor.

Dalekozor pade na stolić. Čulo se uzbuđeno disanje, a onda opet promukao šapat.

— Ne smijem pogriješiti! Ako se uplaši, može pasti. Smijem li pokušati?

Bijeli tanki prsti nemirno su udarali po dasci stola. S prozora na drugom katu slavne kuće još uvijek su visile dvije dječачke noge i bijela zmija s mnogo glava.

Prsti se zgrčīše. Šaka odlučno udari po stolu.

— Moram!

Ruka pođe prema telefonu. Polako, uplašeno, kolebajući. Na pola puta se zaustavi.

— Ako mu se nešto dogodi, samo ja ću biti kriv! — opominjao je glas. — Ja, koji nisam znao što valja učiniti!

Noge na prozoru slavne kuće bespomoćno su mlatarale. Kao da mole pomoć.

Ruka je podigla slušalicu i stavila je na stol kraj aparata. Zatim odjeknu metalni zvuk brojčanika na kojem su nemirni prsti sastavljali poziv telefonu-budilniku u jednom predsoblju slavne kuće.

Sunce je plelo šare na podu, male nestašne zrake radoznalo su zavirivale u buljooke otvore dalekozora ili plesale među svijetlim žbicama kotača jednih tužno obojenih kolica.

Nemirni prsti ostaviše brojčanik. Poziv je bio poslan.

19.

Tiki je šutio, a dječak ga je gledao i razmišljao zašto tako dm go šuti. Tiki se pripremao da kaže ono zbog čega je zapravo i došao. Učini mu se da čitava stvar i nije tako jednostavna kao što je u početku izgledala. On je namjeravao tražiti mnogo a dječak nije imao razloga da njegovoj molbi udovolji. Morao je postupiti obzirno. Pogleda dječaka. Dječak je gledao njega.

— Oprosti što sam bio nepovjerljiv — zamoli Tiki. — Htio sam se uvjeriti je li Grom zaista tako neobičan pas. Morao sam te malo i naljutiti. Inače mi ne bi htio pokazati ono što si pokazao. Nije li tako?

Gledao je dječaka prijateljski, smiješeci se dobroćudno. Dječaku se Tikijeva iskrenost svidjela. Zaključi, tko zna po koji puta, da taj Tiki i nije loš dječak. Možda malo čudan, malo podrugljiv i malo tajanstven. Smije li mu zamjeriti? Čovjek, koji je razgovarao s Neznancem ima pravo biti takav.

— Pogodio si — kimnu potvrdno. — Zaista sam se naljutio, ali ljutnja nije bila ozbiljna. Ti si posumnjao u Groma, a takve sumnje ne volim. Sada je sve u redu.

Tiki pomaknu zavjesu kose s prozorčića. Došao je odlučan čas. Trebalo je pobijediti ili se poražen povući.

— Posudi mi Groma! — izbaci naglo.

— Što? — zaprepastio se dječak. — Pas nije knjiga da bi se mogao posuđivati!

— Radi se o vrlo ozbiljnoj stvari!

— Svejedno! — tvrdoglavo ustraja dječak.

Tiki odluči promijeniti način borbe. Začudeno pogleda dječaka, odmahnu glavom, kao da ne vjeruje onome što je čuo.

— Ako sam dobro razumio — reče poluglasno — ti si Groma uvježbao samo šale radi. Nisi ni mislio, da bi njegova vještina mogla poslužiti u nekoj ozbiljnoj prilici?

Dječak je osjetio, da se u pitanju krije namjera koju on ne može dokučiti. Zato nije odgovarao. Tiki je čekao neko vrijeme, pa onda nastavio.

— Zar si zaboravio o čemu smo prije razgovarali?

— Mnogo o čemu — oprezno će dječak. — Ne znam što misliš.

— Razgovarali smo o Neznancu — podsjeti ga Tiki. — O Neznancu, kojega namjeravam uhvatiti.

— Što se Groma tiče Neznanač?.

Tiki priđe sasvim blizu dječaku. Htio je pokazati, da ono što će reći, ne treba čak ni ovdje, u tihoj osami baruštine izgovoriti glasno.

— Grom bi mi mogao pomoći!

— Kako? — začudio se dječak. — Ne razumijem!

Tikija je dječakovo ponašanje već pomalo ljutilo. Zar on baš ništa ne može shvatiti? Ili ne želi shvatiti? Već odavno mu je moralo postati jasno, što Tiki traži.

— Ako je znao namirisati ključ, zašto ne bi znao namirisati Neznanca? Ili to nije isto?

— Oh! — povika dječak i udari se rukom po čelu. — Sad mi je sve jasno! Došao si ovamo da dobiješ Groma pa da on uhvati

Neznanca! Zašto nisi odmah rekao? Zar je bilo potrebno toliko okolišanja i toliko priča? Ti si vrlo zapetljan čovjek, Tiki!

Tiki se namršti, ali sada nije bio čas da protuslovi dječaku.

— Misliš li, da nisam pošteno postupio? — upita ipak.

— Ni govora! — nasmija se dječak. — Zlo je u tome, što smo uzalud gubili vrijeme. Već smo mogli uhvatiti Neznanca.

Tiki dotaknu dječakovu ruku.

— Znači li to da ćeš mi dati Groma?

— Ne — odmahnu dječak glavom. — Neću ga dati. I ja ću poći s njime. Možda ne želiš da i ja pođem?

Tiki zaista nije želio, ali je zaključio da između dva zla mora izabrati manje. Bolje da pođe dječak, nego da se vrati i bez Groma.

— Nemam ništa protiv. Ako želiš, pođi.

— Nisi baš oduševljen — s neznatnim prizvukom neraspoloženja zaključio dječak. — Kako god hoćeš. To je jedini način da dobiješ Groma.

— Znam — iskreno prizna Tiki. — Možemo li krenuti odmah?

— Možemo — potvrdi dječak.

— Ako je tako, hajdemo! — užurbano zatraži Tiki. — Želim to što prije uraditi. Poslije podne treba da budem slobodan. Ići ću u kino.

— Lijepo — reče dječak nekako odsutno.

Nisu učinili ni deset koraka, kadli se dječak zaustavi. Podsmjehnu se Tikiju.

— Što je? — uznemireno upita Tiki.

Dječak nije odgovorio. I dalje je gledao Tikija. I dalje se samo smješкао.

— Hoćeš li već jednom otvoriti usta! — grubo povika Tiki.

— Hoću — kimnu napokon dječak. — Ne viči! Nisi kupio ni mene ni Groma da bi se smio ovako ponašati.

— Ne ljuti se — zamoli Tiki.

Dječak se sažaljivo nasmiješi.

— Neprestano se ispričavaš a ipak ne postaješ bolji. Svejedno. I ja ću također biti grub. Moram. Ono što želim reći neće ti se svidjeti.

— Naprijed! — ponuka ga Tiki tihim glasom.

— Tiki — ozbiljno će dječak — ti si glup. I ja sam također glup. Možda je Grom jedino pametno stvorenje ovdje.

Tiki je otvorio usta i zbunjeno tresao glavom. Na prozorčić je pala zavjesa, ali Tiki o tome nije vodio računa.

— Zašto? — promuca napokon.

— Zato — mirno će dječak — što Neznanac nije ključ. Kako bi ga Grom mogao pronaći? Trebao bi omirisati neki predmet koji mu pripada ili njega samoga. Možeš li mu dati takav predmet? Možeš li mu dati samog Neznanca? Misliš li da će Grom njušiti glas koji izlazi iz slušalice telefona?

Tiki još nije potpuno shvaćao u čemu je neprilika. Bilo mu je jasno da je nešto krivo smislio i da zbog toga cijeli njegov plan pada u vodu. Udarac je uošau suviše naglo, a da bi Tiki mogao mirno razmišljati. Kao utopljenik hvatao se svih slamki koje je ranije sakupio.

— Rekao si — izjavi ljutito — da Grom može sve. Zar je to bila laž?

— Ovisi o tome što od njega tražimo — strpljivim mirom tu-maćio je dječak. — Grom ne može letjeti ne zna svirati na tamburici i nije u stanju uhvatiti čovjeka preko žice. To ne bi izveo nijedan pas na svijetu.

Tikija obuze bijes. Izgubio je toliko vremena, a nije uradio baš ništa.

— Čuo sam o njemu pravo brdo pohvala — reče podrugljivo — a sada tvrdiš da ne može uhvatiti jednog sasvim običnog Neznanca!

— Da imaš bar jedno dugme s njegovog kaputa, Grom bi ga sigurno uhvatio — uvjereni će dječak. — Ti nemaš baš ništa!

— Kad bih imao dugme imao bih i Neznamca — planu Tiki. — Ne bih gubio vrijeme s tobom i s tvojim glupim psom!

Dječak se namršti.

— Grom nije glup — kazao je tiho. — Ti si glup. Najgluplji i najjumišljeniji dječak kojega sam ikada sreo! Ovdje si se junačio, a siguran sam, da su ti noge klecale, kad se javio Neznamac. Bolje je da ga Grom ne nađe! Ti bi i onako umaknuo čim bi se našao pred njim! Ti, obična brbljava kukavice!

Gledao je Tikija tvrdim pogledom, a lice mu je pobljedilo od suzdržane ljutnje.

— Misliš da si netko — uzvratila Tiki. — Hvališ se psom kao da nitko osim tebe ne može imati psa! Stanuješ kraj bare kao žaba!

Na posljednju uvredu dječak se trgnuo. Baš kao da je primio udarac posred lica. Činilo se da će skočiti na Tikija, da će ga smlaviti. Ipak se nije ni pomaknuo. I Grom je osjetio, da nešto nije u redu. Podigao je glavu i tiho zarežao na Tikija. Dječak šumno udahnu zrak. Kad je progovorio glas mu je bio neprirodno miran.

— Stanujem gdje mogu stanovati. Je li tvoja zasluga što ne stanuješ kraj bare? Poznajem mnogo dječaka, ali nijednome nikada nije palo na pamet, da mi se ruga. Znaš li možda zašto? Zato, jer su svi oni bolji od tebe. Ne samo bolji. Oni su i pametniji. Znadu da dječak, koji živi kraj bare kao žaba nije drugačiji od njih. Moj otac kaže da su mu se nekada rugali zato što popravljaju kišobrane. Meni se zbog toga nitko ne ruga. Svi znadu, da mi je otac kišobranar. Ako želiš narugaj se ti! Neću te udariti!

Tiki je već požalio izgovorene riječi. Htio je naljutiti dječaka i nije mislio da će uvreda koju mu je dobacio postati ponižavajuća za njega samoga. Najradije bi zagrljio dječaka i molio ga da mu oprosti, ali ponos nije dozvoljavao da to učini. Osjetio je da mu rumenilo oblijeva obraze, ali je šutio i tvrdoglavo gledao u zemlju.

— Nećeš se ni nasmijati? — promuklim šapatom pitao je dječak.

Tiki nije odgovorio.

— Odlazi! — grubo zapovjedi dječak. — Ne pripadaš ovamo.

Tiki pognute glave pođe stazom, ali se nakon nekoliko koraka zaustavi. Nije se okrenuo i nije pogledao dječaka.

— Volim te! — povika glasom koji su lomili jecaji i onda potrča u grmlje.

— Tiki! — zvaog je dječak, ali mu nitko ne odgovori.

Šuštanje grana postajalo je sve tiše. Samo je bezbrižno cvrkutanje vrabaca narušavalo mir sunčanog ljetnog dana.

on

Bjeloglavi su ljuštili krumpire. Posao im se nije sviđao. To se lako moglo zaključiti po namrštenim licima i po nezadovoljnim pogledima kojima su promatrali još uvijek punu zdjelu. Prvi uzdahnu i zabode nož u napola oljušten krumpir.

— Ne mogu više — izjavi glasom slomljenim od umora. — Bole me ruke.

— Ja i onako ne volim krumpir — tvrdio je Drugi, prekidajući posao.

— Opet mi se vrti u glavi! — jauknu Treći i zanjihao se kao da će pasti.

— Držite ga! — povika Prvi i obujmi brata oko pasa.

I ostali priskočiše u pomoć. Treći se udobno smjesti na ruka braće. Kolutao je očima i disao duboko. Pritrčao djed držeći u jednoj ruci žarač.

— Što je? — upita zabrinuto. — Zar je jeo prijesne krumpire?

— Nije! — povika Prvi. — Ima vrtoglavicu.

— Zatvorite prozor! — naredi djed.

— Nije potrebno — zastjenja Treći.

— Što kaže? — uplašeno će djed. — Glas mu je, jadniku, oslabio!

— Kaže — povika Prvi — da će umrijeti.

— Neće valjda! — zbunjeno je gundao djed. — Bi li mu pomogla jedna jabuka?

Svi Bjeloglavi potvrdno zakimaše glavama. Jabuka bi pomogla svakome, a ne samo njemu.

— Mogao bih pokušati! — izjavi Treći.

Zdravlje mu se sigurno vraćalo, jer je opet govorio tako glasno da ga je i djed mogao čuti. U starčevim očima bijesnu vesela iskra. Već je mnoge bolesti izliječio jabukama.

— Dobro — reče milujući rukom obraz Trećega — donijet ću ti jabuku iz smočnice. Nastoj, da ne umreš prije nego se vratim!

— Neću umrijeti! — obeća Treći.

— Djede, idem ja po jabuku — predloži Prvi. — Nije potrebno da se umaraš!

Djed ga sumnjičavo pogleda i zakima glavom.

— Bolje će biti, da to uradim sam. Ti bi natrpao pune džepove.

— Neću — vikao je Prvi. — Uzet ću samo četiri. Ne, pet. I za Đaku jednu. Svi smo danas vrlo bolesni.

— Imamo vrtoglavicu — tvrdio je Drugi. — Pogledaj nas, ako ne vjeruješ!

Svi su kolotali očima i svi su klatili glavama, uzdišući tako tužno i tako glasno, da se djed morao nasmijati.

— Hajde — reče Prvome — donesi jabuke!

Prvi nije čekao da djed ponovi zapovijed. Otrčao je što su ga noge nosile. Danas on nije mislio samo na jabuke. Čak su ga jabuke, što je gotovo nevjerojatno, vrlo malo zanimale. Htio se dokopati smočnice radi plave boje. Jabuke su mu pomogle, da ostvari svoju namjeru.

Smočnicu je djed inače pažljivo čuvao, jer su mu Bjeloglavi nekoliko puta uništili zalihe šećera i voća. Ako nije pripremao ručak, smočnicu bi zaključao i ključ nosio u džepu. Bjeloglavima se taj običaj nije sviđao, ali se djed oglušio o sve njihove prigovore.

Prvi je najprije potražio limenku sa bojom. Za jabuke će imati dovoljno vremena, zaključio je razumno. Limenka s bojom nalazila se u jednom uglu. U boju je bila umočena i kičica. Morao je plijen dobro sakriti da ga djed ne bi opazio. Prvi je brzom kretnjom olabavio remen na hlačama i turio limenku pod remen. Kad je namjestio košulju nije se gotovo ništa ni primjećivalo. Uze zatim s police pet jabuka i iziđe iz smočnice.

— Gdje si tako dugo? — sumnjičavo upita djed.

— Brojio sam jabuke — mirno će Prvi. — Činilo mi se da sam uzeo dovoljno, pa sam zatim vidio da mi jedna ipak nedostaje.

Tri važne činjenice umiriše djeda. Ako je Prvi mogao govoriti, znači, da su mu usta prazna. U rukama je držao jabuke a to uklanja sumnju, da je uzeo nešto što nije trebao uzeti. Džepovi Prvoga također su izgledali sasvim bezazleno. Djed nije mogao vidjeti izbočinu pod košuljom, jer ju je Prvi sakrivao rukama.

Braća navališe na Prvoga. On se uzalud branio. Začas svaki ote jabuku, koju je smatrao najboljom. Prvi osjeti da mu nešto hladno puzi niz nogu. Odmah mu postade jasno što se događa.

— Sve ste prolili! — povika ljutito i brzo sjede za stol.

Gledali su ga začuđeno, jer im se ono što je rekao učinilo potpuno šašavim.

— Boja — šapnu Prvi. — Donio sam je u košulji.

Oprezno zaviri pod stol. Imao je što i vidjeti. S ruba kratkih hlača otkidale su se masne plave kapi i padale na pod. Obuzet očajem samo što nije viknuo. Tri bijele glave kao po zapovijedi nestadoše pod stolnjakom. Dolje se razvio uzbuđen razgovor.

— Nije sve isteklo — zaključio je Drugi.

— Noga će ostati plava — uzbuđeno će Četvrti. — Takva boja ne može se oprati.

— Nije to važno — zabrinuto je razmišljao Treći. — Bojim se, da djed ne opazi. Sve bi mogao upropastiti!

Prvi je žalosno uzdisao, gledajući krišom kako se lokvica na podu sve više širi.

— Što je? — upita djed.

Tišina za stolom ga je uznemirila. Postao je još nemirniji kad je vidio nedirnite jabuke i samo jednu glavu.

— Gore glave! — naredi Prvi oštro.

Tri Bjeloglava brzo se podigoše i dohvatiše jabuke.

— Željeli su saznati hoće li pod stolom dobiti vrtoglavicu — glasno protumači Prvi.

Djed nije sasvim povjerovao, ali ga događaj više nije zanimao.

— Pojedite jabuke — zapovjedi unucima — pa onda na posao!

Nitko ne odgovori. Ne zato što bi im se djedova zapovijed svadjela već zbog toga što se najednom sva kuća stresla. To je Dako silazio s drugog kata. Bjeloglavi su buku sasvim krivo protumačili.

— Tiki! — uzbuđeno prošaputa Prvi.

— Moramo napolje — reče Treći. — Odmah!

— Kako? — žalosno će Drugi. — Djed nas neće pustiti.

— Hoće! — tvrdio je Prvi. — Vidjet ćete!

Djed je radio kraj štednjaka, leđima okrenut dječacima.

— Djede! — glasno ga pozva Prvi.

— Što je, mišići? — upita starac ne okrećući se.

Nitko se ne pobuni zbog mrske riječi. Nisu imali vremena za sitnice.

— Ovdje ima vjetra — vikao je Prvi. — Trebalo bi nešto učiniti!

— Zatvorite prozor — savjetova djed.

— Treći će opet dobiti vrtoglavicu — podsjeti ga unuk. — Bilo bi bolje da zatvorimo prozore u sobama!

Djed je razmišljao o prijedlogu. Učinilo mu se pametnim ono što je rekao Prvi, ali je sumnjao da se negdje krije zamka. Netko od njih želio je otići u sobu. Zašto? Teško je reći. Djed odlučio, da im pokvari račune.

— Dobro — reče, smješkajući se lukavo. — Sam ću zatvoriti prozore. Vi se prihvatite posla!

Nitko nije rekao ništa, ali tek što je djed nestao u sobi četiri dječaka pojuriše u predsoblje, pa na stubište.

Kad se djed vratio u kuhinju ondje nije bilo nikoga. Na stolu je još uvijek stajala zdjela s krumpirima a oko nje razbacani noževi četvorice radnika. Djed ljutito zakima glavom. Da je opazio one plave mrlje kojima je bio ukrašen pod kuhinje i predsoblja, sigurno bi se još ozbiljnije naljutio.

Uzdahnuvši sjede k stolu i dohvati nož, koji je bio najbliži.

21.

O tome, kako ljudi razmišljaju mogle bi se napisati debele knjige. Netko se mršti, netko stavlja kažiprst na čelo, a netko grize nokte. Jedan mislilac je razmišljajući pojeo svoju lulu. Kasnije se nije mogao sjetiti gdje mu je lula, a nije imao druge, da bi o tajanstvenom nestanku mirno promislio. Ipak se nikada nije čulo da bi netko razmišljao ležeći na dasci prozora, s nogama u zraku.

Caco je morao razmišljati baš u takvom položaju. Izgleda čudno i pomalo nevjerovatno, ali Čaćina glava ipak je bila puna vrlo zanimljivih misli. Nicole su same od sebe, gonile jedna drugu i što je najvažnije, ozbiljno kvarile mališanovo raspoloženje.

Dječak na prozoru posumnjao je u mnoge stvari. Prije svega, u posao s ponjavama. Je li konop za spuštanje zaista takav, kakav mora biti? Nitko ga nije vidio, a on sam vezao je ponjave prvi puta u životu. Što će se dogoditi ako konop popusti? O tome Caco nije želio ni misliti. Zatvorio je oči i zadrhtao.

Sjeti se zatim Tikijevog obećanja i pomisli, da možda baš danas Tiki nije lagao. Zar bi bilo nemoguće da se Tiki iznenada i bez

nekog određenog razloga promijeni, pa da počne ispunjavati obećanja? Neće li on, Caco, svojim bijegom sve pokvariti?

Kad bi rekao Tikiju da će kuća izgorjeti možda bi Tiki shvatio njegov čin, možda bi mu i oprostio. Na žalost, ne treba misliti da bi Tiki toj priči povjerovao. Tiki nikada nije vjerovao onome što bi rekao Dako. Caco nije znao zbog čega to nepovjerenje, ali nepovjerenje je postojalo. Uostalom, hoće li kuća zaista izgorjeti? Kako sada stvari stoje ništa se ne bi moglo sa sigurnošću tvrditi. Doduše, iz kuhinje Bjeloglavih doprlo je do Čaćinih nosnica nešto dima, ali taj dim nije obećavao požar. Iz njihove kuhinje dim je izlazio svakog dana a kuća ipak nikada nije izgorjela. Možda je Dako požar izmislio.

Caco najednom shvati, da mu nedostaju razlozi za spuštanje. On i konop bili su na mjestu, ali razloga nije bilo. Mogao se vratiti u kuhinju, siguran, da ne griješi. On bi to i učinio, ali postojala je jedna ozbiljna zapreka. Dako. Što će Dako reći, ako odustane? Dako će se rastužiti kao što bi se rastužio svaki drugi dječak na njegovu mjestu. On je razmišljao, dijelio savjete, pa opet razmišljao. Mnogo se trudio. Bilo bi nepošteno prevariti Đaku.

Caco pronađe pametno rješenje. Zvat će Đaku i pošteno mu priznati da ne zna zašto bi se morao spustiti u dvorište. Ako i Dako ne bude znao može se mimo vratiti u kuhinju.

— Dako! — povika Caco — što je glasnije mogao.

Nije ispalo sasvim dobro. Glas mu je bio prigušen, valjda zato, što ležeći na trbuhu nije mogao udahnuti dovoljno zraka.

Nitko se nije odazvao. Nitko se i nije mogao odazvati, jer se Dako u tom času nalazio pri dnu stepenica a Bjeloglavi su upravo napustili djeda i kmpire.

U dvorištu se igrala mala djevojčica i čula je Cacu. Čak je i pogledala prema njegovom prozora. Vidjela je prozor, noge i ponjave. Vidjela je sve što se uopće moglo vidjeti. Ipak se nije odazvala. Nastavila se igrati svojom lutkom. Imala je razloga da tako postupi. Caco nije zvao nju, nego Đaku. Caco je osim toga bio dje-

čak, a dječaci se nikada na nju nisu obazirali. Zato se ona nije obazirala na dječake i na njihove povike. Nije je čak ni zanimalo što jedan od tih dječaka radi na prozoru s nogama prema dvorištu.

Caco je razumno zaključio da Dako više nije pred vratima. Zašto se inače ne bi odazvao? Zatim mu se učini da je Dakin odlazak dobrodošao. Mogao bi se vratiti u kuhinju a da ne traži pristanak. Ako se prijatelj bude ljutio Caco će imati opravdanje.

Baš kad je odlučio opet objahati dasku prozora i osloboditi se neudobna položaja u predsoblju zazvoni telefon-budilnik. Od straha umalo nije pao.

— Neznamac! — vrisnu užasnuto.

Sve misli nestadoše. Ostala je samo jedna koja mu je savjetovala da bježi. Makar što se dogodilo neće biti tako strašno kao zvonjava telefona, tvrdila je misao.

Caco poslušao posljednju misao. Drhtavim rukama napipa kopop-ponjavu i čas kasnije nade se među mnogim čvorovima, grčevito stišćući rukama bijelu tkaninu.

22.

Bjeloglavi istrčase na ulicu. Slijedio ih je izdajnički plavi trag. Bjeloglavi nisu mislili na trag. Morali su misliti na Tikija. Pogled niz ulicu sasvim ih razočara. Tikija nije bilo. Na ulici se nalazio samo jedan kamion i jedan šofer koji je mijenjao probušenu gumu.

— Nestao! — ojađeno zavapi Prvi. — Nakon svega što sam pretrpio to nije u redu!

— Da pitamo njega — predloži Treći, pokazujući rukom šofera. — Možda ga je vidio.

— Ne mogu ovakav — jadao se Prvi. — Modar sam kao nebo. Možda čak i modriji.

Bjeloglavi ogledaše brata sa svih strana. Zaista nije lijepo izgledao. Bio je suviše plav na mjestima gdje plave boje uopće nije trebalo biti.

— Da su poljevači blizu brzo bismo to uredili — razmišljao je Drugi. — Trebalo bi im samo nešto doviknuti, pa bi te oprali od glave do pete.

— Svući hlače i ostavi ih pred vratima da se osuše — predloži Četvrti. — Kad budu suhe neće tako loše izgledati.

Prvi je neko vrijeme razmišljao a onda zaključio da prijedlog i nije loš. Mogao je ostati u gaćicama. Nikome to neće biti čudno. Izvuče ispod košulje limenku sa bojom i zadovoljno zaključio, da je i za Tikija ostalo sasvim dovoljno. Sakrije limenku iza vrata, pa iziđe pred kuću da se riješi hlača.

Braća se okupiše oko njega, nestrpljivo iščekujući, da remen bude već jednom odriješen. Napokon hlače padoše. Prvi iziđe iz njih. Bjeloglavi nisu mogli zaustaviti povike zaprepaštenja. Prvi je bio modriji nego što su očekivali.

— Što će biti sa mnom? — promuća on.

I ostale je to pitanje mučilo, ali nisu htjeli još više uplašiti brata. Treći ga je čak pokušao utješiti.

— Nije to opasno kao što izgleda — rekao je tobože bezbrižno. — I sa vrata se boja kad-tad oljušti. Jednog dana ni ti nećeš više biti plav.

— Jednog dana! — zajauka Prvi. — Ja bih odmah htio postati onakav, kakav sam bio!

— Hajdemo djedu! — predloži Drugi. — Možda on zna što se može učiniti.

Prvi se strese na samu pomisao da se takav pojavi pred djedom. Radije će ostati plav, pomisli odlučno, nego da bude prisiljen saslušati sve one jadikovke, prijekore i optužbe, koje ga neminovno čekaju. Samo odmahnu glavom.

— Pitaj šofera! — sjeti se Četvrti. — Šoferi su pametni ljudi!

— Kad me ugleda umrijet će od smijeha — namršti se Prvi.

Bjeloglavi su šutjeli i sažaljivo promatrali brata. Bio je zaista u nezavidnom položaju. Najednom se Drugi okrenu i ne govoreći ništa pođe prema kamionu. Prvi ga je pratio zahvalnim pogledima. Osjećao je da o Drugome ovisi i njegova sudbina i njegova čast.

— Dobar dan — pristojno pozdravi Drugi kad je prišao šoferu. — Popravljate li gumu?

— Ne — zareža šofer a da nije okrenuo glavu. — Sviram na gitari.

— Aha! — zbunjeno će dječak, ne znajući što da sada učini.

Šofer požali što je bio tako osoran. Krišom pogleda dječaka i svidi mu se njegova bijela glava.

— što ti je najpotrebnije? — upita ljubazno.

— Ništa — kolebajući će dječak. — Htio sam nešto pitati.

— Dakle, ipak! — nasmija se šofer. — Govori!

Drugi nije znao kako da objasni o čemu se radi.

— No? — požurivao je šofer. — Neprilika? Kakva?

— Plava — bubne Drugi i odmah shvati da njegovo objašnjenje nije dovoljno jasno.

— Plava neprilika! — smijao se šofer. — Nisam znao da i neprilike imaju boju!

Drugi pokuša skratiti mučenje.

— Može li se plava boja oprati? — upita zamuckujući. — Plava boja iz limenke?

— Ima raznih boja — raspoloženo je tumačio šofer. — Masnih, običnih, boja za metal i još mnogih drugih. Važno je zatim, odakle treba boju skinuti.

— Boja je masna i treba je skinuti s nogu, s trbuha i sa hlača — prekinu ga Drugi. — Ima je i na gaćicama, ali to nije toliko važno.

Šofer glasno zazvižda i pažljivije pogleda Drugoga.

— Sve razumijem — reče smijući se — ali ne vidim boju.

Drugi pokretom glave pokaže prema slavnoj kući.

— Boja je na mojem bratu. On se upravo suši. I hlače se suše.

Iako je kamion bio prilično udaljen od slavne kuće ipak se vrlo lijepo vidjela prilika bijele glave i plavih nogu. Šofer nije mogao zadržati navalu smijeha.

— Imaš li neku bočicu? — upita, kad je opet mogao govoriti.

Drugi tužno odmahnu glavom.

— Ne žalosti se — utješi ga šofer ustajući. — Možemo to uređiti i bez bočice. Možda čak i bolje.

Ispod sjedišta u kabini izvukao je čiste kudjelje i zamočio je u spremnik s benzinom.

— Hajde, pa istrljaj brata — reče Drugome, pružajući mu kudjelju s koje je kapao benzin. — Ako ne bude dovoljno, vrati se.

Drugi veselo otrča. Dočekaše ga sa svim počastima, koje pripadaju spasiocu.

— Hajdemo u vežu! — naredi Drugi. — Moraš se svući do gola.

Prvi ga nerado poslušao, ali izbora nije bilo. Čišćenje se nikome nije sviđalo. Veža je vonjala po benzinu a tijelo Prvoga gorjelo je od dodira s grubom kudjeljom. Još jedanput je Drugi posjetio šofera i vratio se s novom zalihom spasonosne tekućine. Bilo je dovoljno da sa Prvoga ispere posljednje tragove modrila i da prilično dobro skinu debelu naslagu boje, od koje su se ukrutile hlače. Gaćice nisu prali. Jednostavno su ih ostavili u veži iza vrata.

— Trebalo bi zahvaliti šoferu — reče Drugi kad je sve bilo gotovo. — Da nije njega sada bi te prao djed a mi bismo ljuštili krum-pire.

Duboka zahvalnost prože sve Bjeloglave. Svećanih lica izadoše iz veže. Čekalo ih je razočaranje. Kamiona i šofera više nije bilo. Zaokupljeni poslom nisu čuli šum motora.

— Jedan dobar čovjek je otišao — zamišljeno će Drugi.

— Jedan loš još nije došao — reče Treći.

Sjetiše se Tikija. Bili su malo i postidjeni. Nije se smjelo dogoditi da zbog neke sitnice zaborave nešto mnogo važnije. Da se Tiki slučajno pojavio dok su prali Prvoga sigurno bi im umakao. Doživjeli bi i poraz i sramotu u isto vrijeme.

— Bit će najbolje da ga dočekamo na stubištu — predloži Prvi.

Nikoga prijedlog nije oduševio. Stubište ih je suviše podsjećalo na ranije poraze. Ipak se vratiše u vežu. Drugog rješenja nije bilo. Sve dok ljudi budu ulazili u kuću kroz vrata, zasjede se mogu postavljati samo na stubištu.

23.

Dako je stao nasred dvorišta i zagledao se u zrak. Gore, među mnogobrojnim čvorovima konopa-ponjave šćućurio se prijatelj Čaćo, sitan, uplašen i bespomoćan. Dako nije bio nimalo zadovoljan onim što je vidio. Prije svega, konop za spuštanje ispao je prekratak. Dosegao je tek do prozora kuhinje u prvom katu i Caco bi možda mogao posjetiti djeda, ali ne bi mogao sići u dvorište. Caco nije pokušao ni jedno ni drugo. Nastojao je da se što duže zadrži među

V-JLJ C/UU OV-/ UJVUHH

1 inl^irv ti/ nocimirni nclrvncir*

— Caco, past ćeš? — obavijesti ga Dako.

— Gdje si? — zaječa Caco ne mičući se.

— U dvorištu.

— Pomozi mi!

— Ne mogu — uzdahnuvši izjavi Dako — Suviše si visoko. Da si barem malo niže!

— Ako siđem niže — jadao se Caco — neću imati za što da se držim, pa ću ipak pasti.

Dako je shvaćao prijatelja. Bio je siguran, da mu gore na ponjavama ne može biti lijepo, ali nije znao, kako bi mu pomogao.

— Pričekaj malo — savjetova mu. — Ja ću razmišljati. Ako se sjetim što bi trebao uraditi, reći ću ti.

Caco zastenja.

— Nemoj razmišljati — molio je Đaku. — Ne mogu čekati, jer me bole ruke. Kaži što da radim, a razmišljaj kasnije!

Dako odlučno odmahnu glavom. Caco je tražio nemoguće. Kako da se sjeti, ako ne bude razmišljao.

— Razmišljat ću brzo — obeća prijatelju. — Drži se čvrto i nemoj se njihat!

Caco se zaista njihao, lagano i jednolično poput njihala na zidnom satu.

— Ne njišem se ja, nego ponjava — potuži se umorno. — Ja samo idem za ponjavom.

— To je druga stvar! — zaključio Dako. — Mislio sam da ti se njihanje dopada.

— Ništa mi se ne dopada! — zaplaka Caco. — Ni konop za spuštanje, ni moje ruke, ni čvorovi. Ni ti mi se ne dopadaš!

Plakao je sve glasnije i njihao se sve brže. Možda se ponjava-ma plač nije sviđao, pa su htjele kazniti dječaka. Dako se nezadovoljno namrštiio. Činilo mu se da ga prijatelj vrijeđa bez razloga. Nije on kriv. Pomaže mu još od jutra, čak i razmišlja za njega, a Caco njegove usluge plaća nezahvalnošću.

— Ako ti se ne sviđam — zaprijeti uvrijeđeno — otići ću. Ti se njiši ili radi što ti se sviđa. Nije me briga!

Caco zaplaka još glasnije. Imao je jednog jedinog prijatelja i taj ga hoće napustiti, kad mu je najteže. Osjeti se beskrajno samim i nezamislivo nesretnim.

— Ako odeš — reče grcajući — sigurno ću pasti. Ti si rekao da se moram spustiti kroz prozor. Tužit ću te i djedu i mome tati, i svima. Ako moraš otići, kaži mi barem što da radim!

— Nikada te nisam nagovarao da izlaziš kroz prozor — svečano izjavi Dako, duboko uvjeren da govori istinu. — Ja sam samo razgovarao s tobom.

— Ti lažeš, Dako — prekori ga prijatelj. — I prije si lagao. Kuća neće izgorjeti nikada.

Đaku su optužbe ozbiljno naljutile. Turio je ruke u džepove i zazviždao prkosno.

— Ako neće izgorjeti, ne mora! Misliš li, da mi je baš mnogo stalo?

Caco spuzne malo niže. Neželjeno silaženje ga je plašilo, pa glasno vrisne.

— Ne viči! — opomenuo ga je Dako. — Mogao bi te čuti djed. Skinut će te s konopom za spuštanje.

Caci se ta mogućnost čak i dopala.

— Neka me skine! — zaplaka još glasnije.

— Bolje da se vratiš u svoju kuhinju — predlagao je Dako, prilično zabrinutim glasom. — Ako te djed vidi slabo ćemo proći obojica.

— Ne mogu se vratiti! Zar ne čuješ, da telefon neprestano zvoni?

Dako je čuo zvonjavu. Zvonjava se neprestano upletala u njihov razgovor, nametljivo i glasno. Dako nije mislio na telefon i nije ga zanimalo, zašto taj aparat-budilnik u predsoblju Čaćinog stana tako ustrajno zvoni. Imao je suviše muka s prijateljem, a da bi o čemu drugome mogao voditi računa.

— Što ti smeta telefon? — čudio se iskreno. — On te ne može grditi i ne može ništa ispričati tvome 'tati. Telefon je zapravo glup. Javlja se samo onda, kad ga netko navije.

Caco bi u nekoj drugoj prilici sigurno pokušao protumačiti Dako, da telefon ne treba navijati. Sada je imao ozbiljnijih briga.

— Znaš li — upita, savladavajući strah — da to zove Neznamac? Zbog Neznanca se ne mogu vratiti. Moram sići ili ostati ovdje ako me ruke ne budu suviše bol jele.

— Aha! — s razumijevanjem će Dako, iako mu nije bilo sasvim jasno što bi Neznamac koji zvoni mogao učiniti njegovom prijatelju.

— Dako, nađi ljestve — zamoli ga Caco.

— Ljestava nema — nemoćno raširi ruke ošišani mališan. — Znaš i sam, da si zbog toga morao načiniti konop za spuštanje.

Daki se nečujno približi djevojčica, koju je prije tako malo zanimalo što Caco radi na ponjavi. Možda se djevojčica dosađivala, a možda je primijetila, da nešto ipak nije u redu. Kad je opazila da Caco plače, radoznalo pogleda Daku,

— Zašto Caco visi? — upita bezazleno.

Dako se uplašeno okrenu, jer je pomislio da se u dvorištu pojavio neki od odraslih stanovnika kuće. Kad je vidio, da kraj njega stoji samo obična mala djevojčica vrati mu se poljuljani mir. Vra- ti mu se čak i dječaćka goropadnost.

— Ako on želi može posjeti i tri dana — izjavi neljubazno. — Tebe se to ne tiče.

— On neće izdržati tri dana — zaključí djevojčica.

— Ne mogu izdržati tri dana! — glasno je plakao Caco. — Odmah ću pasti! Zovi djeda, Dako!

Đaku obuze strah. Ako Caco pristaje da ga otkrije djed, znak je, da Caco ne može dulje izdržati na konopu za spuštanje. U grlu ga nešto stegne a odmah zatim na oči mu grunuše suze.

----- J.VJLUJLJ.11 LV* JIJJ'pW

čj,čččVIAY

np.moj zvati djeda.

Radije se vrati k Neznancu!

— Neću Neznanca, hoću djeda! — tvrdoglavo je vikao Caco.

Dako se nije bojao samo djeda. Bojao se i majke male djevojčice koja je također mogla čuti Čačino zapomaganje, jer se njezina kuhinja nalazila u prizemlju.

Ona nije bila kod kuće, ali to Caco nije znao. Otišla je u trgovinu, a djevojčicu ostavila da se igra sa svojom lutkom.

— Caco ne može dolje, je li? — ustrajala je mala.

— Šuti — otrese se Dako na nju.

— Ne mogu sići! — umjesto njega potvrdi Caco. — Samo pazim od čvora do čvora. Kad stignem na kraj, past ću!

Djevojčica se namrštila. Bi joj žao Cace iako Caco nikada nije bio suviše pažljiv. Nekoliko puta čak ju je povukao za kosu. Srećom, djevojčice znadu praštati i zaboravljati nepravde.

— Drži se čvršće — savjetova mala.

— Ne mogu — jecao je Caco. — Ja se držim, ali se prsti ne drže.

— Kako to? — čudila se djevojčica. — Pa prsti su tvoji!

— Ničiji nisu. Umrli su.

— Mogu li prsti umrijeti? — zanimalo je djevojčicu. — Nisam znala.

— Ne dosađuj mu! — kroz suze zapovjedi Dako. — Onome koji će pasti ne smije se dosađivati.

— Hoćeš li ga ti uhvatiti, kad bude padao?

— Neću — tužno će Dako. — Ja ću pobjeći.

Caco je čuo što prijatelj namjerava učiniti. To ga još više uplaši.

— Nemoj pobjeći! — zapomagao je glasno. — Što će biti sa mnom ako me ostaviš?

— Moraš pasti ovako i onako — bespomoćno zaključi Dako. — Što ja mogu učiniti?

— Čuj — uzbuđeno će djevojčica — ako tamo gdje će pasti stavimo jastučić moje lutke, možda se neće udariti. Što ti misliš?

— Ne znam — odsutno će Dako.

— Stavi jastučić! — molio je Caco.

— Hoću! — užurba se mala. — Samo da izvadim lutku.

Čas kasnije brižno je na zemlji prostrla sićušan bijeli jastučić. U velikom dvorištu jastučić je izgledao vrlo, vrlo malen za dječaka koji treba pasti s konopa za spuštanje.

— Možeš pasti! — javi djevojčica. — Pazi samo, da ne padneš pokraj njega.

— Neću gledati kako padaš — izjavi Dako. — Ne mogu. Pokrit ću oči rukama.

— Pokrij, ako baš moraš — dopusti Caco — samo nemoj pobjeći!

Dako pokri oči, a djevojčica se netremice zagleda u mali bijeli jastučić. I dalje je jednoličnim pokretima uspavljivala lutku koja je ostala bez posteljice.

Telefon u predsoblju Čaćinog stana umuknuo je. Zvonjava slična zvonjavi budilnika više nije plašila dječaka. Ruka iza prozora osamljene kuće stavila je slušalicu na aparat. Ruka je taj posao obavila sporom, vrlo umornom kretnjom.

— Gotovo je! — prošaputa glas. — Telefon mu više ne može pomoći.

Ruka se spustila na stol, a odmah zatim žurno pošla prema prozoru i poravnala odmaknutu zavjesu. Kroz bijelu, bogato nabranu tkaninu tek nejasno se nazirala prilika dječaka koji je visio na ponjavi uza zid slavne kuće.

— Što ćeš sada? — upita glas. — Što?

— Ništa — s mnogo gorčine odgovori na vlastito pitanje. — ■ Možda samo stezati šake i zatvoriti oči. Ne! Oči moraju ostati otvorene, jer će se inače u svijesti roditi slika. Dječaćić kraj zida, blijeda lica, na kome se gasi život...

Kriknu prigušeno. Diže ruku kao da se od nečega brani. Zatim tek malo odmaknu zavjesu.

— Ne gledati! — zapovijedao je sam sebi oštrim šapatom.

Ipak je pogledao. Uplašen, da će vidjeti samo bijelu platnenu zmiju, nije mogao zadržati uzdah olakšanja, kad je ugledao sitno dječeačko tijelo, koje se grčevito pripilo uz nesigurno uže.

— Još nije pao! — prošaputa glas. — Zar tamo nema nikoga da ga prihvati? Zar je kuća prazna? Ne vjerujem!

Gnječio je zavjesu.

— Viči, mali! — poticao je dječaćića, premda je znao, da jadnik ne može čuti njegov šapat.

Možda Caco sve vrijeme i više, pomisli s užasom. Što mu koristi, ako ga nitko ne čuje! Moguće je, da negdje u blizini stoji njegov tankovrati prijatelj koji se već oznojio razmišljajući, kako da pomogne onome koji se ljulja na ponjavi. Vjerojatno su i ovaj

pothvat izmislili zajedno. Gotovo nikada nisu ništa radili jedan bez drugoga.

— Dako, potrči na ulicu! — opet je tiho molio glas. — Zovi ljude! Zaustavi prvog prolaznika. Kaži mu da će tvoj prijatelj pasti. On će već znati što valja uraditi.

Da je netko drugi na mom mjestu, razmišljao je dalje, sam bi potrčao preko praznog gradilišta, pa kroz prolaz među šupama. Dovukao bi neke ljestve ili bi vlastitim rukama dočekao mališana.

Prsti su se tako zgrčili da je bijela šaka postala još bljeđom. Tako bijela, kako živa ruka gotovo nikada ne može biti. Plavičaste žilice nabubriše pod tankom kožom i to je bio jedini iako nesiguran znak života.

Pomisli, da zove još jednom, ali odmah i odbaci tu misao. Ni telefon ni bilo što drugo ne bi pomoglo dječaćiću da se vrati u stan. Ruke su mu već sigurno suviše izmorene a da bi mogle podnijeti takav napor.

Još jedanput proviri kroz prozor. Caco nije nestao, ali mu se činilo, da je niže, nego što je bio čas prije.

— Ruke — opet će neodređeno. — Rano je siromah morao naučiti, koliko vrijede ili koliko ne vrijede ruke!

Opet navuče zavjesu.

Otac i majka mališana, razmišljao je tužno, plakat će kad se vrate kući. Oplakivat će jednu malu ludost i jednu bolnu nesreću. Što li se može reći ocu i majci koji plaču zbog sina? Ništa. Treba ih ostaviti da plaču sami.

Bijela prozračna ruka približila se licu kao da će obrisati suzu. Možda je zaista to učinila.

Djed je sasvim slučajno otkrio plave mrlje. Slučaj često pomaže da se otkriju stvari koje zapravo ne bi trebalo otkrivati. Djed je slučajno sjeo baš na onu stolicu na kojoj je prije sjedio Prvi. Još slučajnije se djedu omaknuo jedan krumpir i pao mu u krilo. Djed je morao pogledati gdje se nalazi krumpir. Budući da su naočari neprestano gledale u zemlju, djed se htio ili ne htio morao poslužiti njima.

Učinilo mu se da je pod na jednom mjestu modriji nego što bi trebao biti. Djed nije odmah povjerovao čudnoj činjenici, nego je pokušao okriviti naočari. Nikada se ne zna, mislio je djed, što ovakvoj spravi može pasti na pamet. Sprava nije bila kriva. Pod je ipak bio plav.

Djed ustane, odmakne stolicu i prigne se iako mu se takvi pokreti posljednjih godina nisu mnogo sviđali. Prstom dotakne obojeno mjesto a boja propusti prst sve do poda ne opirući se.

— Svježe! — značajno će djed. — Sasvim svježe. Zločin, koji se još nije ni osušio!

Djeda je život učinio pronicljivim. Najviše pronicljivosti stekao je posljednjih godina, uglavnom od časa, kad je prva dvojka Bje-loglavih prohodala. Njegov um morao je neprestano vrebati, braniti se, otkrivati i ulaziti u trag mnogim tajnama, prijevarama i sumnjivim djelima Bjeloglavih. Život ga je prisilio da razvije sposobnosti koje inače nikada ne bi razvio.

Djed podiže obojeni prst prema svjetlu, pogleda ga sa svih strana i ozbiljno kimnu glavom.

— Boja — zaključi bez trunke kolebanja. — Plava boja.

Ne razmišljajući mnogo pođe u smočnicu. Učinio je to samo zato, jer se držao načela da u istrazi nijedna pojedinost ne smije ostati neispitana. Da nije bilo načela on se ne bi trudio. Znao je odmah da u smočnici više nema ni limenke s plavom bojom, ni kičice.

— To je Prvi! — smijuckao se djed. — Zato mu je bilo toliko stalo do jabuka! Znade misliti, mangup!

Nakon pregleda smočnice djed potraži tragove. Ni tu ga oštroumnost nije prevarila. Tragovi su vodili na stubište kao što se i nadao.

Znao je da Prvi nije mogao proći bez nezgoda. Ako ima toliko boje na podu koliko je tek ima na Prvome! Djed je pokušao zamisliti tok budućih događaja.

Bjeloglavi razmišljaju kako da Prvoga oslobode boje. Pokušavaju s vodom na nekoj dvorišnoj česmi. Boja se razmazuje, ali je nema ništa manje nego u početku. Djed se smiješi, gledajući u mislima zabezeknuta i zbunjena lica Bjeloglavih. Nakon toga oni će pokušati s pijeskom. Prvi će stiskati zube, trpjeti, nadati se. I pijesak će zatajiti. Djed ponesen zluradim zadovoljstvom, veselo protrlja ruke.

Nakon toga Bjeloglavi će vijećati. Uzalud će uvjeravati Prvoga, da mu boja baš ništa ne smeta i da nitko neće primijetiti modrinu njegovih nogu. Prvi će tužno mahati glavom, a njegova tuga obuzet će na kraju i ostalu braću.

— Tada će poželjeti djeda! — glasno će starac i zadovoljno cmoknu jezikom. — Doći će na vrata, pokunjeni kao pokisli mišići!

On nije trebao učiniti baš ništa. Morao je samo čekati. Njegov čas ubrzo će doći.

Opijen ugodnim slikama pobjede, sanjalački se zagledao kroz prozor. Gledao je a nije vidio dvije male noge koje su se očajnički koprcale u zraku. I za noge i za Bjeloglave u svijesti djeda nije bilo dovoljno mjesta.

Tek kad je izbledjela i posljednja slika četvorice pokajnika djed ugleda te dvije nemirne dječeačke noge.

— Oh! — progundā zaprepašteno. — Zar se čuda ipak događaju?

Čas kasnije odbaci tu misao. U ovoj kući ne treba očekivati čudo. Sve je u njoj toliko čudno, da čuda uopće nema.

— To su noge — reče glasno. — Čije noge?

— Moje! — jauknu Caco s ponjave.

Djed ga nije čuo. Slušao je samo vlastite misli. Trudio se da riješi zagonetku.

— Gdje su noge mora postojati i glava — zaključí djed. — Potražimo glavu!

— Požurite! — molio je Caco vrlo, vrlo tiho.

Djed laganim staračkim korakom priđe prozoru.

Neznanac iz osamljene kuće požali, što nije on na Čaćinu mjestu. Tada bi sve bilo drukčije. Ne bi više slabašan mališan zgrčenim prstima spašavao dječjački život i ne bi on strepio i izjedao se iza prozora sa spuštenom zavjesom. Zatvori oči i vidje sebe na konopu od ponjava. Uzdrhta, jer je slika bila lijepa i primamljiva.

Držati tijelo u zraku uopće nije teško. Zato, jer su mišići na njegovim rukama nabrekli od tetiva koje poigravaju pod kožom. S lakoćom mijenja položaj. Penje se ili spušta, kako mu se već sviđi. Smiješi se. Ono što radi nije naporna borba nego ugodna zabava, trenutak, kad može osjetiti tijelo, njegovu snagu i pokretljivost.

Ponjave vise suviše tromo i beživotno. On hoće pokret, uzbuđenje, rasonodu. Snagom tijela natjerao je ponjave da se zanjišu, da se pretvore u ljuljačku i da ga ponesu kroz zrak, pobjednički zadovoljna i slobodna.

Igra bi mu napokon dojadila. Zaželio bi da se popne do prozora u drugom katu ili da učini nešto manje jednostavno i manje svakodnevno. Izabrao bi manje običan svršetak igre. Uzbudljiviji i opasniji. Oslobodio bi se ponjava i poletio kroz zrak.

Trenutak, dva ili više potrajao bi let u luku, a onda bi se strelovito približila zemlja. Pad, udarac, bol? Ne. Noge ne bi osjetile težinu tijela, noge su navikle na napore, noge mogu podnijeti i više.

Prsti prijekorno zabubnjaše po stolu. Nije trebalo sanjariti baš sada. Mališan na ponjavi mogao bi svakog časa pasti, ako već i nije pao.

Ruka odmaknu zavjesu. Caco je spuzio već sasvim nisko. Držao se još samo rukama dok su noge mlatarale po zraku pred prozorom kuhinje Bjeloglavih. Nije mu više bilo spasa. Da je netko htio pomoći dječaku već bi nešto učinio.

— Trebalo bi otrčati tamo — prošaputa glas. — Još nije kasno!

— Ništa od toga! — pomirljivo prošaputa glas kao da želi ublažiti srdžbu blijede nemirne ruke. — Dogodit će se što se mora dogoditi!

Opet pogleda kroz prozor iako je znao da baš sada ne bi trebao gledati. Tijelo mališana se smirilo. Visilo je na ispruženim rukama, umorno i pomireno s onim što će doći.

Učini mu se, da je u kuhinji Bjeloglavih opazio neku sjenu.

— Obmana! — šapnu ojađeno.

Sjena se pojavi opet, jasnije nego prije. Ruka dohvati dalekozor. Leće približiše slavnu kuću, dječaka na ponjavama i lik starca, sa šeširom, naočarima i pregačom.

— Djed! — uzbuđeno povika glas. — Stari dobri djed!

Djed priđe prozoru. Pruži ruke i opet ih povuče.

— Što li to radi? — zaprepašteno će glas. — Zar ne vidi, da će mališan pasti?

Djed je vrlo dobro znao, zašto nije primio Cacu. Mogao je dosegnuti samo do njegovih nogu. Da ga je uhvatio dječak bi ispustio ponjavu, ali djed ne bi mogao svladati težinu njegovog tijela.

Čas kasnije djed je stajao na stolici i obujmio Cacu oko pasa. Dječakove ruke ispustiše ponjavu i on se sav klonuo nađe u djedovu naručaju.

— Hvala, djede! — jecao je glas iza zavjese. — Stotinu puta, hvala!

Starac nije mogao čuti drhtave riječi natopljene suzama. Nije mogao vidjeti ruku koja je smireno počivala kraj buljookog dalekozora i kraj crnog telefonskog aparata.

— Otac i majka neće plakati zbog male ludosti! — zadovoljno je rekao glas. — Mala ludost sretno je svršila!

27.

Djed je položio Cacu na tvrdi ležaj u uglu kuhinje. Zatim se uzmuvaio tražeći nešto, ali to, što mu je trebalo, nije mogao naći. Razočarano mahnu rukom, uhvati kraj pregače i smoči ga pod jakim mlazom vode. Vlažnom pregačom pažljivo je otirao dječakovo lice mokro od znoja.

— Vode! — prošaputa Caco.

Djed napuni čašu i podiže mališana, obujmivši ga rukom oko ramena. Caco je pohlepno pio, sve dok čaša nije bila prazna. Voda ga je osvežila i vratila mu snagu. Podiže se i radozno pogleda oko sebe.

— Ja sam u vašoj kuhinji, je li? — upita starca.

Djed nije razumio što Caco pita, ali ipak potvrdno kimnu. Tom sitnom lukavštinom djed se vrlo često služio. Otkrio je da dječaci gotovo uvijek postavljaju pitanja na koja treba odgovoriti potvrdno. Zaista je malo kada pogriješio.

— Mislio sam da ću pasti u dvorište — reče mališan. — Da sam ranije ispustio ponjavu vi me ne biste uhvatili, je li?

Djed kimnu, da bi. Zbog te nevjerojatne tvrdnje znatno mu je porastao ugled. Caci je sada bilo žao što se bez potrebe uplašio.

— Zašto si došao kroz prozor? — htio je saznati djed. — Zar vrata više nisu dovoljno dobra?

— Pred vratima je kišobran — namršti se Caco.

— Sto?

— Kišobran — glasnije će Caco. — Velik, crn, sa šiljkom.

— Aha! — zadovoljno će djed. — Tražio si kišobran! Sto je kišobran radio na zidu?

Ćaćine oči postadoše velike, uplašene.

— Zar i na zidu ima kišobrana? — promuca zaprepašteno.
— Da sam znao ...

— Znaš li što se sve moglo dogoditi? — korio ga je djed.

— Mogao me uhvatiti koji od onih kišobrana na zidu — brzo potvrdi Caco.

Djed ozbiljno kimnu i podignu kažiprst.

— Ja sam jedanput pao s lipa. Lipa je drvo. Moram reći da je lipa drvo, jer vi, današnji dječaci, vrlo malo znate. Kad sam pao, zatutnjila je zemlja.

Caco je gutao djedove riječi. Malo kada je mogao slušati uzbudljive priče, a on je priče volio. Djed spusti kažiprst, pa se mališan uplaši, da je priča gotova.

— Jeste li se onda ubili? — upita brzo.

Djed potvrdi bez kolebanja. Caco od čuda otvori i usta.

— Bili ste sasvim mrtvi? Baš kao mrtvac?

Djed se mirno smješкао i još mirnije kimao glavom.

— Nakon toga otac me je izmlatio. Tako se tada postupalo sa dječacima!

— Otac? Čiji otac? Zar i djedovi imaju oca?

— Nisu mazili dječake kao što ih danas maze — raspričao se djed. — Od oca sam dobivao batina tri puta dnevno. Je li mi to možda naštetilo? Nije!

Caci se priča o djedovom ocu dopadala manje od priče o lipi. Bilo mu je žao djeda kojega su toliko tukli.

— Tuče li vas on još i sada? — pitao je zabrinuto.

— Aha! — reče djed i prstom otre oko.

Caco je mislio da djed plače a njemu se činilo, da je plač sasvim na mjestu. I on bi plakao da ga toliko tuku.

— Bježite u svijet — savjetova djedu. — Tamo vas otac neće naći.

Djed se bez razmišljanja složio s Cacom. Mališanu je polaskalo, što i on može nekome dati dobar savjet. Osim toga, unaprijed se radovao uzbuni, koja će nastati kod Bjeloglavih, kad im djed odmagli u svijet. Tražit će ga do večeri, a samo on će znali, što se zapravo dogodilo. Odlučio je, da ga ne izda. Barem ne odmah.

Djed se sasvim prenio u prošlost. Pokušao se sjetiti vlastitih nestašluka i kad god bi mu koji pao na pamet, starac se zadovoljno nasmiješio.

— Jedanput tek što nisam upalio kuću, ali to Bjeloglavi ne treba da saznaju. I oni bi pokušali.

— Naša kuća također će se upaliti — obavijesti ga Caco. — Neće je upaliti Bjeloglavi. Sama će izgorjeti.

Caco je mislio, da će se djed, kad to bude čuo, uplašiti ili bar začuditi. Djed je valjda znao za požar koji prijeti slavnoj kući, jer je strašnu vijest primio i ne trepnuvši. Kimao je glavom tako ravnodušno kao da je požar u kući svakodnevna sitnica.

— Ja sam se igrao sa žigicama, a dječaci nikada ne treba to da rade — prisno će djed. — Igrao sam se baš u sijenu a sijeno se može upaliti tek što treneš okom.

— Zar je sijeno bilo u kući?

— Aha! Ogroman plast. Dugo nije bilo kiše, pa se osušilo. Pravi barut! Znaš li kako su nekada izgledali plastovi? Bili su veliki kao kuća!

— I stajali su u kući? — ustrajao je Caco, kome je priča o žigicama, sijenu i kući bila ponešto nerazumljiva.

Djed nije ni potvrdio, ni zanijekao. Okrenuo se štednjaku i dohvatio žarač. Čas kasnije dječak i starac nađoše se u gustom oblaku dima. Caco je kašljao a djed nije. On se već bio navikao.

— Nesretni vjetar! — gundao je djed. — Nikako da se smiri.

— Vjetar? — začudi se Caco. — Nema nikakvog vjetra. Bar dok sam ja visio na zidu, nije ga bilo.

Djed nije pobijao Čaćinu tvrdnju. Djed je gledao zdjelu s krumpirima i zabrinuto razmišljao zašto se Bjeloglavi još ne vraćaju. Bilo je vrijeme da se pojave na vratima i da zatraže njegovu pomoć. Možda se boje pomisli starac i nije mu bilo žao. Dječaci se ponekad moraju uplašiti, jer će inače povjerovati da im nitko ništa ne može.

I Caco je razmišljao. Ako se Tiki vratio kući i doveo Groma neće mu biti pravo što Cace nema u stanu. Sam će otići po Neznanca. Bio je zaista posljednji trenutak da pogleda kako stvari stoje. Ustao je.

— Idem kući — obavijesti djeda. — Ne mogu više ostati kod vas.

Djed se nije protivio. Kimnuo mu je prijazno.

— Treba oljuštiti krumpire — reče Caci, ali to Cacu nije zanimalo.

Mališan pođe k vratima a starac požuri za njim i uhvati ga za ruku.

— Stoj, mišiću! — zapovjedi prijateljski, ali odlučno. — Htio bi opet šetati po zidu, zar ne?

Caco se iskreno začudio. Nije mu bilo jasno zašto djed najprije dozvoljava da ode a zatim mu brani.

— Moram vidjeti, je li se Tiki vratio — tumačio je užurbano. — Tiki će dovesti Groma. Ako ne budem pred vratima kad Tiki dođe oni će uhvatiti Neznanca bez mene. Pustite me, djede!

— Misliš li, da nemam drugog posla, nego da hvatam dječake koji lete po zraku? — gundao je djed. — Nije meni do igre!

— Neću letjeti — svečano obeća Caco. — Ni prije nisam letio. Samo sam visio. Sada ne mogu ni visiti, jer Tiki ima ključ. Sjedit ću pred vratima!

Ništa nije pomoglo. Djed je kimao jedno, govorio drugo, a radio treće. Uhvatio je dječaka za ruku i odlučno ga poveo k stolu.

— Sjedi! — zapovjedi mu, pokazujući prstom jednu stolicu.

Caco se namrštio spreman da zaplače.

— Hoću napolje! — povika sav očajan.

Djed nije imao ništa protiv te želje. Kimao je da se slaže. Unatoč tom kimanju sam je smjestio Cacu na stolicu.

— Tako! — rekao je zadovoljno. — Sada sam siguran da nećeš letjeti.

Sa stola uze jedan nož i pruži ga Caci.

— Na posao! — naredi glasom koji nije dopuštao protivljenje. — Ako budeš ljuštio krumpir, neće ti biti dosadno.

Caco bezvoljno uze nož, a djed mu brzo dade i jedan krumpir. Caco pogleda najprije nož, pa zatim krumpir. Pogleda i djeda. Djed se smješкао i kimanjem glave bodrio Cacu. Mališan uzdahnu i ljutito zasječe nožem. Krumpir se spremno razdvoji na dvije kriške.

28.

Na kraju ulice u kojoj se nalazi osamljena kuća pojavio se Tiki. Koračao je sporo kao što koračaju ljudi koji razmišljaju. Tiki je bio natmuren poput oblačnog jesenskog dana. Tiki se ljutio na sebe i bio vrlo nezadovoljan svojim ponašanjem. Zaključio je, da ništa od onoga, što je uradio tamo kraj bara nije bilo na mjestu. Uvrijedio je dječaka, nije dobio Groma i znao je da neće uhvatiti Neznanca.

Zašto se zapravo narugao dječaku? Ono o žabama samo mu je izletjelo iz usta. Nije on htio reći nešto tako ružno. Ipak je rekao. Dječak je čuo, dječak se rastužio, dječak mu to nikada neće zaboraviti. Ima i pravo. Zar je lijepo ismijati nekoga samo zato, što stanuje u kućici kraj bare?

Neznanac će se javljati i dalje. On ga više ne može spriječiti. Nije uspio ni s brkovima, ni s Gromom. Tiki nije ni sumnjao da trećeg načina nema. Kad je pomislio na zloslutnu zvonjavu telefona i hladan, bezbojan glas, tijelom mu prodoše trnci.

Stigao je do osamljene kuće i do praznog gradilišta. Nije bilo slučajno što se Tiki vraćao baš ovim putem. On je to činio uvijek kad je sumnjao, da bi ga Bjeloglavi mogli dočekati. S ove strane bilo je lakše prišuljati se slavnoj kući. Šupe su obilovale zaklonima iza kojih se mogao sakriti i ispitati prijeti li mu neka opasnost ili ne prijeti.

Preskočio je plitku grabu koja je prazno gradilište razdvajala od ceste. Htio je poći prema šupama, kadli se dogodi nešto od čega mu se sledila krv u žilama.

— Tiki! — pozvao ga je netko.

Glas mu se učinio poznatim, ali se nije mogao sjetiti gdje ga je već čuo. Osvrnu se preko ramena. Na cesti nije bilo ni žive duše. Ni u grabi nije bilo nikoga. Ni na gradilištu. Koljena mu zadrhtaše.

— Zar ne čuješ? — upita glas koji je dolazio ni od kuda.

Sada je Tiki bio siguran. Njega je zvao Neznanac. Samo on se mogao tako dobro sakriti da ga Tiki čuje a da ga ne vidi. Na kuću s druge strane ceste uplašeni dječak nije ni pomislio. Kome da padne na pamet tražiti Neznanca u običnoj kući! Bilo bi to smiješno.

Tiki htjede pobjeći. To je bila prva pomisao koja se rodila u njegovoj uplašenoj glavi. Tiki ipak nije pobjegao. Ostao je na mjestu, nepomičan poput dobro ukopanog stupa. On se nije usuđio bježati i nije mogao bježati. Sa svih strana sapinjao ga je strah.

— Gdje si bio? — oštro je pitao Neznanac.

Tiki s očajem pomisli da Neznanac sve zna. Kako je doznao bilo je i sigurno će ostati tajna. Tiki nije mogao prosuditi što bi moglo više koristiti; iskrenost ili laž. Odluči lagati. Imat će još uvijek vremena da prizna istinu.

— Šetao sam — promuca gotovo nečujno.

— Glasnije! — naredi Neznanac. — Ništa ne čujem!

— Šetao! — promuklim glasom viknu Tiki.

Neznanac nije bio Caco. Neznancu se nije moglo lagati. Tiki se odmah uvjerio da je pokušaj propao.

— Bio si kod ciglane — rekao je tako sigurnim glasom, kao da je u stopu pratio Tikija. — Je li tako?

— Da — obeshrabreno potvrdi Tiki. — Bio sam.

— Što si radio na ciglani?

Tiki je opet kolebao. Možda Neznanac nije bio dovoljno blizu da bi mogao čuti njegov razgovor sa dječakom. Vrijedilo je reći novu laž. Tvrđiti, na primjer, da je lovio ribe.

— Jesi li lovio ribe? — istog časa upita glas.

Neznanac kao da je pogađao misli. Ili je postavljao zamku. Možda oboje. Tiki zaključio da više ne smije lagati. Ako ga Neznanac uhvati u laži, naljutit će se i njegov će položaj postati još gori.

— Nisam lovio ribe — prizna Tiki oklijevajući.

— Zašto si onda išao tamo? — začudi se Neznanac.

Tiki nije ni časa sumnjao da je iznenađenje hinjeno. Nepoznati je htio znati hoće li Tiki reći istinu ili neće. Mislio je, da sasvim dobro razumije njegovu igru.

— Tražio sam dječaka koji stanuje kraj ciglane.

Glas se nije odmah javio. Tiki postade oprezan, jer je vjerovao, da će pasti udarac. Nije se prevario.

— Ima li to neke veze s novcem koji si htio uzeti iz kutijice?

Tiki, da nije bio uplašen, sigurno bi se nasmijao ili barem zavizždao. Ako Neznanac znade toliko sigurno mu je poznato da Tiki nije namjeravao Groma kupiti, nego ga samo posuditi. Bilo

mu je žao što Neznanac dobacuje tako loše sakrivene zamke. Mogao ga je plašiti, ali ga nije trebao toliko obscijeniti.

— Ne — odmahnu Tiki glavom. — Ciglana nema veze s novcem. Dječak ne bi Groma nikome prodao.

— Grom? — začudio se Neznanac.— Tko je Grom? Pas?

Tiki ne odgovori. Znao je da o odgovoru i onako ništa ne ovisi. Neznanac je bio dovoljno upućen u stvari i nije bilo potrebno tumačiti mu da je Grom pas. Tikijevo mišljenje potvrdi i tajanstvena osoba, s kojom je razgovarao. Nije više pitala za Groma. Počele su je zanimati druge stvari.

— Sve mi je jasno — rekao je sugovornik nehajno. — Zanima me tko je čuvao Cacu kad si otišao od kuće?

Je li postojao izlaz? Nije. Trebalo je priznati istinu. Trebalo je pokazati dobru volju. Neznanac je znao sve. Neka sazna i to da mu Tiki ne pokušava lagati.

— Nitko nije čuvao Cacu — prizna postišeno. — Čuvao ga je samo kišobran.

— Kišobran? — gotovo viknu nepoznati. — Zar tebi nije žao mališana?

Tiki uzdahnu. Na to pitanje bilo je teško odgovoriti. Caco bi mu se sažalio obično tek nakon povratka. Prije odlaska gotovo nikada mu se nije činilo da bi trebalo žaliti brata. Najteže je nekome opisati vlastite osjećaje. Zato Tiki nije tumačio ništa. Samo je dublje sagnuo glavu i zbunjeno šarao nogom po utabanoj zemlji.

— Ti si najlošiji dječak kojega poznajem — glasom punim srdžbe reče Neznanac.

Danas mu već drugi puta to kažu. Nitko ne voli slušati prijekore, naročito ako su prijekori na mjestu. Tiki se još više ražalosti. Bojao se Neznančeva bijesa.

— Nisi li pomislio da bi se mališanu moglo nešto dogoditi? — i dalje ga je šibao neugodan glas. — Zar ti ne voliš brata?

Tiki opet samo kimnu.

— Lažeš!

— Ne lažem! — usudi se protusloviti Tiki.

— Što bi učinio da ga nađeš ranjena, osakaćena ili mrtva? Plakao bi, je li? Mislio bi da suzama možeš sasvim dobro oprati krivnju!

Tiki je drhtao od straha i rumenio od stida. Nikada mu nitko nije ovako govorio. Kakav je uopće taj Neznanac? Loš? Dobar? Neshvatljiv?

— Vidiš li nešto neobično na zidu svoje kuće? — pitao je Neznanac čudno napeta glasa.

— Ne — izjavi Tiki, a da nije podigao glavu.

— Pogledaj! — Ijutito zapovjedi Neznanac.

Tiki pogleda krišom, ali odmah podiže glavu i nije više mogao skinuti pogleda s čudne bijele zmije koja je ispuzala kroz prozor njihove kuhinje.

— Što je to? — promuca uplašeno.

— Razmisli! — tražio je Neznanac.

Smijem li otići? — ponizno zamoli Tiki. IV/frvrnm virlip.ti

Što se dogodilo!

Grlo mu se steglo od novog straha. Bojao se više nego onda kad ga je zaustavio tajanstveni glas.

— Tamo više nisi potreban — neodređeno će Neznanac.

— Zar je... Oh! Pa to se Caco spustio kroz prozor! Caco, jadni Caco!

Brižnu u plač i potrči prema šupama. Uzalud je Neznanac vikao za njim. Tiki se nije plašio. Nije ga čak ni čuo. Mislio je samo na malog, nesretnog brata.

Dako je stajao nasred dvorišta krijući rukama oči, a djevojčica je netremice promatrala jastučić na koji je trebao pasti Caco. Gore na ponjavi Caco je uzdisao, govorio nešto nesuvislo i neprestano jecao. Ni Dako ni djevojčica nisu osjetili potrebu da pogledaju zašto dječak na ponjavi uzdiše, jeca i govori nesuvislo. Bilo im je jasno da onaj koji treba pasti može samo plakati i govoriti besmislice.

Izenada je gore nastala tišina. Kao da je Caco izgubio dar govora. Ta tišina bila je suviše duga a da se oni u dvorištu ne bi uznemirili. Tišinu nisu protumačili jednako. Dako je vjerovao da je Caco već stigao u dvorište a djevojčica je mislila da se Caci ne sviđa jastučić njezine lutke, pa da uopće ne namjerava pasti.

— Je li već ustao? — upita Dako.

— Tko? — začudila se djevojčica.

— Caco, jasno! — ljutio se ošišani dječacić. — Na jastučić je pao on, a ne ja!

— Nije pao! — tvrdila je mala.

— A zašto više ne viče? — nije mogao shvatiti Dako. — Pogledaj što radi! Pogledao bih sam, ali imam ruke na očima.

Mala ga odmah poslušala. Podiže glavu i ugleda ponjave na kojima nije bilo nikoga. Zaprepastila se, pa je morala nekoliko puta zatvoriti i otvoriti oči prije nego što je povjerovala da Cace zaista nema.

— No? — nestrpljivo će Dako. — Gledaš li ili ne gledaš?

— Gledam, ali ga ne vidim. On je sigurno odletio!

— Nije odletio! — ljutito će Dako. — Caco ne zna letjeti. On zna samo hodati.

Djevojčica je već naučila da su dječaci tvrdoglavi. Njima ne vrijedi bilo što dokazivati. Ako ne povjeruju odmah treba ih ostaviti da tvrde svoje ili ih natjerati da sami zaključuju. Djevojčica se odlučila za posljednje.

— Makni ruke s očiju, pa pogledaj — predložila je ravno-
dušno. — Vidjet ćeš da ga nema ni na zemlji ni u zraku!

Daki ne preostade drugo, nego da poslušá savjet. Spusti ruke, žmirnu dva-tri puta, pa pogleda jastučić. Tamo zaista nije bilo Cace. Iskrenu tanki vratić i zaškilji prema vedrom ljetnom nebu pod kojim se prije nalazio konop za spuštánje sa čvorovima i sa Cacom. Jasno je vidio i konop i čvorove, ali Caco je zaista nestao. Zbunjeno zavrtil glavom.

— Što kažeš? — slavodobitno upita djevojčicu.

— Kao da je u zemlju propao! — čudio se Dako.

— Može li dječak propasti u zemlju?

— Ne znam — iskreno prizna mališan. — Sila je jedanput rekao Prvome, da će ga zabiti u crnu zemlju.

— Je li ga zabio?

— Ne sjećám se.

— Zašto je zemlja morala biti crna?

— Ni to ne znam. Možda je lakše zabiti nekoga u crnu zemlju,

u. u/xj

— Ima li bijele zemlje?

— Ako ima crne sigurno ima i bijele.

Djevojčica pažljivo pogleda tlo pod svojim nogama. Nikako nije mogla zaključiti kakve je boje zemlja u njihovom dvorištu.

— Nije ni bijela ni crna — reče napokon. — Prljava je.

I Dako pogleda zemlju. Nije to činio iz radoznalosti. Radilo se o njegovom prijatelju i on je htio znati je li prijatelj mogao propasti u tu zemlju ili nije.

— Ipak je više crna nego bijela — tvrdio je, da barem malo pomogne Caci.

— Misliš li da je on unutra? — upita djevojčica. — Čitav?

Dako nezadovoljno uzdahnu. Odakle je mogao znati je li se Caco zabio u zemlju kad je sve vrijeme imao pokrivene oči! Djevojčice uvijek postavljaju nemoguća pitanja. Možda baš zato i jesu djevojčice.

Čas kasnije djevojčica ga iznenadi jednim vrlo razumnim zaključkom.

— Ako se zabio u zemlju — tvrdila je ona — negdje mora postojati rupa. Kad se krtica zabije u zemlju, također napravi rupu.

Što se rupe tiče djevojčica je imala pravo, ali poređenje s krticom Daki se nije dopalo.

— Nije Caco krtica. Ako još jedanput to kažeš, zabit ću te u crnu zemlju!

Mala se pošteno uplašila. Najprije su zabili Prvoga, onda je stradao Caco, a sada Dako prijeti i njoj. Pomisli, da je i bez nje crna zemlja progutala već dosta žrtava.

— Nikada više neću to reći — izjavi pokajnički. — Caco uopće nije nalik na krticu.

Dako se udobrovoljio. Svidali su mu se ljudi, koji nisu suviše tvrdoglavi.

— Zaboravit ću što si rekla — obeća velikodušno. — Pomozi mi da nađem Čaćinu rupu!

Djevojčica stavi lutku pod ruku da joj ne bi smetala pri traženju i pođe za Đakom koji je pažljivo istraživao dvorište.

Čovjek koji površno promatra svijet oko sebe ne bi ni sanjao koliko ima rupa u jednom običnom dvorištu. Rupe kopaju dječaci, psi, mačke i kiša, zatim vrapci, kućanice koje cijepaju drva, crvi, kamioni, motorne pile i poneka zalutala krtica. Napokon, rupe kopaju i osobe koje žele nekoga zabiti u crnu zemlju. Zbog toga su dvorišta najneravnija mjesta na zemaljskoj kugli.

Gotovo sve rupe koje je Dako pri pregledu otkrivao bile su mu stari znanci. Znao je njihov životopis, njihovu svrhu i osobine. Ipak je pronašao jednu koju nikada prije nije vidio.

— Ova je sasvim nova — obavijesti djevojčicu. — Jučer je nije bilo. Možda se baš u njoj nalazi Caco.

Djevojčica sumnjičavo zakima glavom.

— Premalena je. Čak ni moja lutka ne bi se u nju mogla zabiti. Caco je veći od lutke.

Nije mogao ništa prigovoriti. Tražio bi dalje da nije sasvim slučajno podigao glavu i pogledao onamo gdje su se nalazile šupe. Istog trenutka zaboravio je i Cacu, i rupe, i sve što ga je dosad zanimalo. Kroz jedan prolaz među šupama upravo se provlačio Tiki. Zapravo, nije se provlačio. On je jurio kao da prolaz nije prolaz, nego široka cesta, bez zapreka i opasnih mjesta na kojima se deru košulje.

Dako je bio čvrsto uvjeren da Tiki žuri k njemu. Sigurno ga je zanimalo je li sačuvao natpis na glavi. Dako nije bio siguran hoće li Tiki biti zadovoljan ili neće. Zaključio, da je pametnije, pobjeći, nego se izložiti Tikijevom neraspoloženju.

— Dako, ovdje je još jedna! — veselo je zvala djevojčica.

Dako nije imao vremena ni volje da pogleda to otkriće. Suviše mu se žurilo. Glavačke je uletio u hodnik koji je vodio do stubišta.

Djevojčica se okrenula da vidi zašto se Dako ne javlja i umjesto Đake ugledala Tikija. Djevojčica je dobro poznavala prilike u slavnoj kući i nagli nestanak ošišanog dječaka nije je nimalo začudio. Bilo je sasvim u redu da Dako nestane čim se Tiki pojavi.

Na stubama je Dako ugledao braću. Sjedili su kao što bi običavali sjediti svake večeri prije velike osvete. Uplašio ih je nagli dolazak mališana i svi su poskakali na noge.

— Ide! — teškom mukom istisne Dako prije nego su Bjeloglavi mogli bilo što pitati.

— Gdje je? — uzbudi se Prvi.

Dako ne odgovori. Neodređeno mahnu rukom i pojuri uz stube. Bjeloglavima je sve bilo jasno. Brzina kojom se Dako pojavio govorila je rječitije od bilo kakvog objašnjenja. Spremiše se za borbu.

Ošišani mališan nije se zaustavio. Odlučio je sasvim nestati. Jedinim sigurnim skloništem smatrao je kuhinju a najboljim zaštitnikom djeda. Zbog plavog natpisa suviše se bojao Tikija a da bi se usudio ostati s braćom. Bjeloglavima nije preostalo drugo, nego da se bore sami.

Dječak je zamišljeno sjedio u travi i odsutno milovao psa. Razmišljao je o Tikiju, o Neznancu i o mnogim drugim stvarima koje su ga zbog ovog ili onog razloga morale oneraspoložiti. Dječak nije imao mnogo prijatelja. Prije bi se moglo reći da ih je bila malo. Lako je onima, pomisli sa zavišću, koji stanuju u ulicama gdje se kuće oslanjaju jedna na drugu. Tamo ima mnogo dječaka, pa se može naći mnogo prijatelja. Kad god su negdje u blizini niknuli temelji nove kuće on bi se radovao. Nadao se da će u kuća doseliti bar jedan dječak. Bio je slabe sreće. Svi ljudi koji su dolazili ili uopće nisu imali djece ili su sa sobom dovodili sasvim male bebe koje još nisu znale ni govoriti.

Dječaku se Tiki sviđao. Što mu se kod njega sviđalo, teško bi mogao reći. Možda je to bila košulja s rešetkom, možda prozorčić na desnoj strani čela, a možda i nešto treće. Tiki je često dolazio ovamo. Volio je ribolov, lutanje kroz guštik, sve što je volio i dječak. Uvijek je dolazio sam, pa je dječak pomislio da ni Tiki nema prijatelja. Nadao se da će jednog dana slobodno mjesto zauzeti on.

Svidjelo mu se povjerenje koje je pokazao Tiki kad je ispričao priču o Neznancu. Kasnije se razočarao. Tiki nije pripovijedao zato da nađe prijatelja. Tiki je želio Groma.

Sve bi ipak mogao preboljeti da nije bilo uvrede na kraju. O ružnim Tikijevim riječima dječak je najduže razmišljao. Što je više mislio manje se ljutio na Tikija. Osuđivao je sebe bar koliko 1 njega. Nije ga trebalo izazivati, zaključio je s gorčinom. Nije ga trebalo ljutiti. Onaj koji se ljuti želi reći nešto ružno. Nešto, čime će drugog najviše povrijediti. Tu želju sam je probudio u Tikiju.

Vratio je uvredu. Prisilio je Tikija da ode, postidjen i jadan. Možda je baš tada trebalo pružiti ruku. Možda bi našao prijatelja.

Odlazeći, Tiki je viknuo: »Volim te!« Već zbog tih riječi morao ga je zadržati.

Dječak glasno uzdahnu i s dva prsta nježno povuče kožu na Gromovom vratu. Pas odgovori tihim grlenim glasom.

— Grome — reče dječak povjerljivo — nismo uradili ono što je valjalo uraditi. Pokvarili smo sve!

Grom ustade i mahnu repom. Mislio je da će gospodara pridobiti za igru. Često mu je to uspijevalo. Čudio se što dječak ne vidi poziv. Prišao mu je i njuškom dotaknuo njegovu ruku. Ruka se nije ni pomaknula.

Pas učini nekoliko besciljnih koraka. Tek toliko da pokaže svoje nezadovoljstvo. II travi ugleda uzicu s ključem. Zubima dohvati uzicu. Zatrese glavom, tako da je limena pločica udarila o ključ.

Dječak je i ne misleći uhvatio taj na ovom mjestu neobičan zvuk. Osluhnu pažljivije. Zvuk se javi ponovo. Pogleda što radi Grom i opazi uzicu.

— Ovamo, Grome! — zapovjedi ustajući naglo.

Grom je gospodarev poziv shvatio kao šalu. Povjerovao je da je dječak napokon ipak pristao na igru. Nije poslušao zapovijed. Uzmaknuo je nekoliko koraka, još uvijek potežući uzicu.

Dječak pritrča i nestrpljivo istrgnu uzicu. Pas ga je gledao razočarano i nekako zbunjeno mahao repom.

— Zaboravio je ključ — glasno će dječak.

Zagledao se u neku nepostojeću tačku i razmišljao. Ključ će Tikiju biti potreban. Rekao je da se u stanu nalazi samo mali brat. Sigurno je brata zaključao i neće moći unutra.

Sjedi i čekaj, šaputao mu je jedan glas. Neka ponovo dođe. Neka pita gdje je njegov ključ, neka se uplaši. Kad bude drhtao od straha, predaj mu ga. Bit će ti zahvalan. Zahvalnost je najbolji put do prijateljstva.

Dječak žalosno odmahnu glavom. Nije to trebalo raditi. Prisiliti nekoga tko je otjeran da se vraća i da moli, ne bi bilo

lijepo. Dječak koji bi to morao uraditi, nikada ne bi postao prijateljem.

Tada dođe druga misao. Tiki je želio Groma. Mogao bi obje-
siti uzicu s ključem Gromu oko vrata i poslati ga za Tikijem. Tiki
bi dobio i ključ i Groma. Morao bi shvatiti da dječak koji je to
učinio nije loš.

— Grome, bi li znao naći Tikija? — upita psa.

Nije očekivao da će pas odgovoriti, ali je ipak tražio odgovor
u njegovim očima. Grom ga je gledao čvrstim, sigurnim pogledom,
i ne trepnuvši. Dječak se nasmiješi.

— Znam da možeš, Grome.

Već htjede staviti uzicu psu oko vrata, ali zastade. Sjetio se
da bi psa mogao netko uhvatiti i oteti mu ključ. Na uzici se nalazi
pločica s adresom. Mogla se Gromu dogoditi i neka druga nepri-
lika koju on sada ne može predvidjeti. Ako bi ključ dospio u
krive ruke zlo bi bilo još veće nego što je sada.

— Ne ljuti se, Grome — ispričavajući se reče psu — ali ne
usuđujem se. Ima poslova, koje mogu uraditi samo ljudi. Ne ljutiš
se, zar ne?

Nije izgledalo, da se Grom ljuti. Zadovoljno je gledao gospo-
dara, jer je volio slušati njegove riječi pune topline, povjerenja
i prijateljstva.

— Sam ću poći — protumači Gromu. — Ti ćeš me pratiti,
razumije se!

Uzicu s ključem stavi oko vrata kao što je činio i Tiki. Mahnu
psu i pođe stazom.

— Grome — reče ne osvrćući se — kad iziđemo iz grmlja
mogli bismo i potrčati. Nama to neće biti teško, je li?

Dječak i pas nestadoše na uskoj, grmljem obrubljenoj stazi.
Žurili su da vrate jedan izgubljeni ključ.

Na vratima kuhinje Dako se sudario s djedom. Htio je proći kraj njega, ali ga djed zadržao.

— Čekaj, mišiću! — reče blago. — Kamo žuriš?

Dako nije odgovorio. Pokušao je maknuti djedovu ruku, ali djedova ruka bila je jača od obadviju njegovih. Silom se ništa nije moglo učiniti.

— Pusti me, djede! — povika mališan. — Žedan sam.

— Hm! — zaključio djed neku svoju misao. — Sumnjivo! I za žednoga si suviše nagao. Nešto nije u redu!

— Nisam nagao! — cičao je mališan. — Samo mi se žuri.

— Najprije pregled! — odlučno izjavi djed. — Voda poslije pregleda!

Dako uzdahnu tužno, ali se nije protivio kad ga je djed počeo okretati i ogledati sa svih strana.

— Hlače u redu — mrmljao je djed — košuljica također. Glava nije razbijena, ruke nisu uprljane katranom. Sve sasvim u redu. Dječake, postaješ sve sumnjiviji! Zašto si se vratio?

Dako je nestrpljivo udario nogama o pod. Ljutio se na djeda koji nije bio u stanju povjerovati da se netko vraća kući samo zato, jer želi uživati u miru svog doma.

— Bilo je dosadno — glasno obavijesti djeda.

— Gdje su ostali?

Na to pitanje Dako je uvijek odgovarao isto. Braća su ga naučila da ih onog časa kad pređe kućni prag mora zaboraviti. Dako je uputu shvatio sasvim ozbiljno.

— Ne znam — odgovorio je djedu.

— Koliko plavih ima među njima? Jedan ili više?

— Dva plava i dva crvena — spremno povika mališan.

Djed se nezadovoljno namršti. Ili Bjeloglavi više nisu plavi ili ih Dako zaista nije vidio ili Dako sasvim vješto laže, zaključio je djed. Nijedan zaključak nije mu se svidio.

— Idi, potraži ih! — naredi, blago gurajući mališana prema vratima u predsoblju.

Sa stubišta se čula potmula buka. Dako nije imao ni najmanje volje da se toj buci približi. Bojao se da djed ne bi čuo ono što je čuo on. Trebalo je djeda odvratiti od njegove namjere i otići s njim u kuhinju.

— Umoran sam! — povika tako tužnim glasom, da se i sam sažalio. — Ne mogu hodati, ni zvati ih, ni tražiti. Mogu samo sjediti u kuhinji!

Djed nije htio suviše staviti na kocku. Možda se mališan zaista umorio i ne bi bilo lijepo, zahtijevati od njega da umoran traži braću.

— Hajde, mišiću — pozva djed, obgrlivši ga rukom — napij se i odmaraj! Možeš usput oljuštiti nekoliko krumpira. To nije teško.

Krumpiri su rastužili Đaku. Stupio je u kuhinju mrka lica. Lice mu se smrklo još više kad je za stolom ugledao Cacu kako mirno vrti krumpir naboden na oštricu noža. Htjede uzmaknuti, ali ga opet spriječi djed.

— Ne boj se, mišiću! — smijuckao se on. — Od ljuštenja još nitko nije umro!

Dako se našao između dvije vatre. Napolju Tiki, koji možda još nije svladan, a ovdje Caco. U jednu vatru trebalo je skočiti. U koju? Dako izabere vatru na stubištu. Tamo su četvorica Bjeloglavih i samo jedan Tiki a ovdje Caco i djed koji o konopu-ponjavi sigurno znade više nego što je potrebno.

— Potražiti ću Bjeloglave — predloži Dako, vičući što je mogao glasnije. — Predomislio sam se. Nisam više umoran.

Djed odlučno odbi prijedlog. Strogo se držao pravila da dječaka treba zadržati ondje gdje dječak ne želi ostaniti. Doveo je Đaku k stolu i podigao ga na stolicu. Dako je ustrajno gledao u pod.

— Došao si? — upita ga Caco bez traga ljutnje u glasu.

Zapravo, i Caco se pomalo bojao susreta s Đakom. Nije znao boce li mu prijatelj zamjeriti što ga nije poslušao, nego je između Neznanca i djeda ipak izabrao djeda.

— Nije teško ljuštiti krumpire — nastavi odmah, ne čekajući da Dako nešto kaže. — Lakše nego vezati čvorove.

— Zašto nisi propao u zemlju? — osmjeli se Dako da pita prijatelja. — Mi smo te tražili u svim rupama. Nije te bilo ni u jednoj.

— Rupe? — zamisli se Caco. — Nisam vidio rupe. Gdje su?

— Znaš, one na dvorištu.

Caco žalosno odmahnu glavom.

— Ne, tamo me niste mogli naći. Sve vrijeme sjedim kod djeda, ljuštim krumpire i razgovaram s njim.

Dako se opet zabrinu. Nije mu se sviđalo što je Caco razgovarao s djedom.

— Jesi li mu pričao o konopu za spuštanje? — zanimao se tobože nemarno.

Caco nezadovoljno odmahnu glavom.

— Nisam. Kad ja nešto kažem on samo kima. Razgovarali smo tako, da je neprestano govorio djed. Pričao je svašta. I da je bio mrtav, i da ga tata tuče, i da je zapalio kuću.

Dako od čuda otvori usta. Ako je istina što tvrdi Caco onda djed više voli Cacu, negoli njega. Nikada mu o svim tim stvarima nije rekao ni slova.

— Čuj — povjerljivo šanu Caco — djed će pobjeći od vas.

To je bilo suviše. Dako se naglo okrenu i dobro pogleda, kako izgleda djed, koji namjerava pobjeći. Nije na njemu bilo ničeg osobitog.

— Djede — zabrinuto povika mališan — kada ćeš pobjeći?

— Tek kad oljuštite sve krumpire — mirno će starac koji nije razumio pitanje. — Tada možete ići kamo god želite!

— Vidiš! — slavodobitno će Caco. — I sam je rekao!

Dako se zamisli. Zatim oštro pogleda Cacu.

- Ljušti polako! — zapovjedi mu. — Moram dugo razmišljati.
— Možeš — složi se Caco. — Meni se ne žuri.

Dako prepolovi jedan krumpir. Zatim izdube sredinu. Zadovoljno je promatrao svoje djelo.

— Što radiš? — sa zanimanjem upita Caco.

— Pravim čamce — obavijesti ga prijatelj. — Pogledaj, kako je to lako!

Izdube i drugu polovicu krumpira. Oba čamca stavi na stol. Caco je neko vrijeme promatrao Dakin posao a onda je i sam presjekao jedan krumpir.

— Lakše je praviti čamce, nego ljuštiti — zadovoljno zaključi.
— Sviđaju li se djedu čamci?

— Ne znam — slegnu Dako ramenima. — Vidjet ćemo.

Sjetio se bitke na stubištu i obuze ga radoznalost. Volio bi saznati, jesu li Bjeloglavi svladali Tikija ili nisu.

— Što misliš, Caco — zapita prijatelja — tko je pobijedio? Bjeloglavi ili Tiki?

Caco začuđeno podiže glavu.

— Tiki? Gdje je Tiki?

— Na stubištu su ga dočekali Bjeloglavi.

— A Grom?

— Tko je Grom?

— Pas.

— Nije bilo nikakvog psa. Samo Tiki.

Caci grunuše suze na oči.

— Opet me prevario! — reče, jecajući ojađeno.

— Nećeš se ljutiti ako Bjeloglavi pobijede? — obzirno upita Dako.

— Neka pobijede! — odlučno će Caco.

Dako zahvalno pogleda prijatelja. Pobjedu Bjeloglavih više ništa nije moglo zaustaviti.

Bjeloglavi su čvrsto držali Tikija. On se više nije opirao. Bio je umoran i obeshrabren. Niz lice mu se slijevao znoj a prozorčić se pomaknuo nekamo na vrh čela. Izgledao je kao što izgledaju svi pobijedeni.

Zabaci glavu nekoliko puta i napokon mu uspije ukloniti kosu s oka. Pogleda Bjeloglave. Oni su vjerovali da će u Tikijevom pogledu otkriti prkos, porugu ili bijes. Nisu našli ništa osim očaja, tuge i molbe.

— Molim vas, pustite me — ponizno zatraži Tiki.

ju\jl.

uugovoi i oimjenum.

— Ponovi tu smiješnu molbu! — grohotao je Prvi. — Nikada nisam čuo ništa veselije!

— Molim vas! — zaista ponovi Tiki.

Bjeloglavi se iskreno zaprepastiše. Tiki se ponašao tako, kako se jedan Tiki nikada ne bi smio ponašati.

— Vi ne znate, što se u ovoj kući događa! — očajavao je Tiki.

— Što se događa? — pitao je Drugi.

— Kad bih bar znao! — uzdahnu Tiki.

Svi Bjeloglavi i opet se nasmijaše. Zabavljalo ih je što Tiki tako providno laže. Trebalo im je dosta vremena da opet povrate dah.

— Kad vam kažem! — ustrajao je Tiki. — Caco je skočio kroz prozor!

— Kroz koji prozor? — upita Prvi, namignuvši ostalima da budu ozbiljni.

Tiki se ponada, da je kod Bjeloglavih uspio upaliti prvi plamičak radoznalosti.

— Kroz prozor na kuhinji — užurbano obavijesti Prvoga.

Prvi se zabrinuto namršti.

— Kad je to bilo?

— Prije!

— Jutros, jučer, prošle godine?

Tiki se zbudjeno nakašlja, začuđeno gledajući Prvoga. Kad se Prvi nasmije i ostali prasnuše u smijeh.

— Slušaj, Tiki — savjetova mu Prvi. — Ako lažeš, laži pаметно. I sam vrlo dobro znaš da takvoj priči nitko ne može povjerovati. Caco sjedi kraj kišobrana i nije mu'ni na kraj pameti da skače kroz prozor.

Tiki porumenje od očaja i bijesa. Pokuša se osloboditi, ali se ruke Bjeloglavih oviše oko njega tako čvrsto da je ostao bez daha. Prepusti se sudbini, razmišljajući, kao su ti Bjeloglavi čudan narod. Smiju se svemu. Ne vjeruju nijednoj njegovoj riječi. Zašto? Valjda zato što ih je uvijek varao. Drugi razlog ne može postojati. Odluči pokušati posljednje.

— Ako me sada pustite — obeća svečano — za pola sata ću doći kamo god želite. Možda i prije. Možete tada uraditi sa mnom što vam drago. Želim samo vidjeti je li Caco u stanu ili nije.

— Ne — kao jedan rekoše Bjeloglavi.

— Hoćete li da kleknem pred vas? — zastenja Tiki, stideći se i sam onoga što je rekao.

I Bjeloglavi su se stidjeli. Gledali su nekamo u prazno samo da ne moraju gledati Tikija. Protivnik ih je razočarao.

— Ja ću — šapnu Tiki, ali ne doreče misao, jer ga je prekinuo grub povik Prvoga.

— Prestani! Ne možemo te više slušati!

— Treba da ga odvedemo nekamo — predloži Drugi. — Ovdje bi nas mogao otkriti djed.

Drugi je imao pravo. Stubište nije bilo mjesto gdje se u miru može obračunati s neprijateljem. Bilo koji nevažni stanovnik kuće lako bi im poremetio sve planove.

— Hajdemo u šupu — reče Četvrti. — Tamo nas nitko neće ni čuti ni vidjeti.

Nekima se misao sviđala a nekima nije. Nastade prepirka koju Prvi teškom mukom utiša.

— Ne vrijedi! Dok budemo prolazili dvorištem mogu nas vidjeti kroz prozore.

Tiki se sjeti ponjave koja je tako zlaslutno visila sa prozora njihove kuhinje. Opet ga uhvati strah. Zastenja glasno.

— Što je opet? — zabrinu se Prvi. — Je li ti možda žao što ne smiješ klečati?

— Na prozoru je ponjava — nesuvislo će Tiki.

Bjeloglavi se začuđeno pogledaše. Nisu sumnjali, da ih Tiki namjerava obmanuti nekom novom varkom, ali nisu mogli shvatiti što zapravo sprema.

— Ponjava! — ponovi Tiki škripajući zubima od muke. — Zna li što to znači?

— Ne brini! — hinjenom srdačnošću odgovori Prvi. — Na mnogim prozorima su ponjave. Neke se suše, a neke se samo zrače.

Iznenada se Treći udari dlanom po čelu.

— Sad znam što on hoće! Želi nas što duže zadržavati na stubištu. Misli da će netko doći i osloboditi ga!

Tvrđnja se svim Bjeloglavima učini vrlo vjerojatnom. Kimnuše glavama i još ozbiljnije počеше razmišljati o mjestu, gdje bi mogli suditi Tikiju.

— Tavan! — povika Prvi.

Bjeloglavi poskočiše od radosti. Zaista u cijeloj slavnoj kući nije postojao kut koji bi bolje odgovarao njihovim namjerama. Tavan slavne kuće bio je taman i prostran kao prostor za tovar na prekooceanskim lađama. Osim Bjeloglavih malo tko je ikada želio da šeće onuda. Čak su i miševi izbjegavali tavan, jer nigdje nisu mogli pronaći ni mrvicu hrane a podovi su bili suviše suhi i suviše tvrdi a da bi ih pokušao pojesti bilo koji miš.

— Požurimo! — uzbuđeno zapovjedi Prvi. — Sad kad smo pronašli tavan ne bi bilo dobro da izgubimo Tikija.

— Ja ću uzeti boju — reče Treći i potrče niz stepenice u vežu.

Ostali pođoše s Tikijem prema tavanu. Tiki se nije opirao a to kod Bjeloglavih pobudi opravdane sumnje. Nisu vjerovali da se on raduje što ga vode na tavan.

Tiki je znao što radi. Htio je doći do vrata stana, osloboditi se progonitelja i prijeći preko spasonosnog praga. Oni kao da su naslutili što misli. Držali su ga čvrsto.

Pred vratima svog stana Tiki se zaustavi, trgnu cijelim tijelom i pokuša osloboditi ruke. Prvi pokušaj je uspio a drugi nije.

— Ne dajte mu da uteče! — stenjaio je Prvi, pritješnjujući Tikija težinom cijelog tijela.

Netko je poremetio ravnotežu, pa su svi popadali. Zarobljenik i njegovi čuvari pretvoriše se u veliko, vrlo zamršeno klupko. Kad je Tiki uvidio da je otpor beskoristan počeo je vikati.

— Caco! Javi se, Caco!

Nije mogao znati je li brat odgovorio ili nije. Bjeloglavi su suviše bučili a da bi mogao čuti Cacin glasić.

— U pomoć! — povika tada.

Prvi mu rukom pokrije usta.

— Hajdemo — reče mrzovoljno. — Ovaj više kao beba!

Postaviše Tikija na noge i povedoše ga uskim drvenim stepenicama na tavan. Prvi sve vrijeme nije skidao ruku s njegovih usta, iako se Tiki držao tako bezvoljno kao da nikada više neće progovoriti ni riječi.

Tavan ih dočeka ugodnim polumrakom i neugodnim pljesnivim vonj em.

Predgrađe nije veliko. Ne može čovjek hodati cijelo prijepodne a da se ponovo ne nađe na mjestu gdje je već jedanput bio. I kišobranar je opet stigao pred kuću u kojoj stanuje prijazna domaćica.

— Kišobrane popravljam! — objavi kišobranar tko zna koji put.

Na prozoru se pojavi nasmiješeno lice. Kišobranar dotaknu kažiprstom obod kape i htjede proći, ali ga dobroćudna domaćica zaustavi.

— Je li bilo posla? — pitala je sa zanimanjem.

Kišobranar se zaustavio, popravljajući remenje sandučića. Izvadio je iz džepa kutiju u kojoj je bilo još vrlo malo cigareta. Prebirao je prstima po kutiji i nezadovoljno kimao glavom.

— Slabo. Dva muška i jedan ženski. Ženski je osim toga bio još gotovo nov. Pet minuta posla.

Upali cigaretu i zadovoljno povuče prvi dim. Pažljivo spremi mjedeni upaljač u džep i pogleda domaćicu.

— Rekao sam već jutros. Nema kiše, nema posla!

Domaćica podiže glavu i promatrajući bistro modro nebo zaključí da još dugo ne treba očekivati kišu. Ne reče što misli, jer nije htjela rastužiti kišobranara. Kišobranar je opazio njezin pogled. Znao je što znači.

— Nema izgleda — tmurno će on — a bilo bi dobro da padne. Ne samo zbog kišobrana. Polja žedaju.

— Što je sa suncobranima? — neočekivano upita domaćica.

— Suncobrani? — začudi se kišobranar. — Tko još upotrebljava suncobrane?

— Nekada — uzdahnu domaćica — žene su se bojale sunca. Tada je i za kišobranare bilo više posla.

— Sigurno — ozbiljno potvrdi čovjek sa sandučićem. — Ne razumijem zašto se ljudi tako rado odriču dobrih navika! U cijelom gradu znam još samo jednu osobu koja nosi suncobran.

— Vjerojatno neka bakica? — pogađala je domaćica.

Kišobranar se nasmija.

— Nije baka, nego prabaka. Ni ona jadna neće više dugo. Ostat će grad bez posljednjeg suncobrana!

— Svi starimo — zamišljeno je kimala domaćica. — Odlazimo. Tko zna, hoće li naša djeca kad odrastu nositi čak i kišobrane!

— Mislim da neće — tvrdio je kišobranar. — Čitao sam negdje da će izgraditi nadstrešnice nad ulicama. Ljudima će biti svejedno, pada li kiša ili ne pada.

— Što li sve ljudi ne izmisle! — čudila se domaćica. — Tada za kišobranare uopće neće biti posla!

Kišobranar slegnu ramenima.

— Nešto će se već naći. Popravljat ćemo druge stvari. Kad se to dogodi možda kišobranara više neće ni biti.

Ženi nešto pade na um.

— Zna li vi popraviti još nešto osim kišobrana? — upita brzo, želeći da čovjek sa sandučićem odgovori potvrdno.

Čovjek se nasmija i nemarno odmahnu rukom.

— Što li sve nisam popravljao! Ljudi imaju raznih želja. Ja se radujem ako njihove želje mogu ispuniti.

— Biste li mogli popraviti krletku za ptice?

— Zašto ne! — raspoloženo će kišobranar. — Zar krletka nije nalik na kišobran?

Žena ga je gledala ne razumijevajući. Nikad joj nije palo na um, da uspoređuje kišobran i krletku. Čovjek spremno protumači svoju misao.

— Žice ovdje, žice tamo. U tome je stvar. Što se dogodilo s vašom krletkom?

— Oh! — nesigurno će žena. — Ne znam vrijedi li truda. Sva se rasula.

— Ništa ne smeta — uvjeravao je kišobranar. — Samo je vi donesite! Vidjet ćete što ja mogu! Bit će opet kao nova.

— Pričekajte časak — zamoli žena. — Bacila sam je među starudiju. Brzo ću je pronaći!

— Pričekat ću — kimnu kišobranar.

Žena nestade u stanu a čovjek je pušio, besciljno gledajući niz ulicu. Najednom njegov pogled postade pažljiv. Na licu mu se

pojavi izraz čuđenja. Netremice je promatrao psa koji se pojavio na uglu.

Pas je trčao krivudajući lijevo i desno kao što čine svi psi koji su radoznali. Pasa koji nisu radoznali na svijetu gotovo i nema. Raskršće je bilo prilično daleko od kuće pred kojom se kišobranar nalazio a on je osim toga bio kratkovidan. Ipak bi bio stavio ruku u vatru da tog psa poznaje.

Pas se zaustavi, njuškajući oko sebe kao da je otkrio neki njemu važan ili možda poznat trag. Kišobranar htjede viknuti, ali se baš tada na uglu pojavi i dječak. Usta kišobranara ostadoše otvorena od čuda. I dječaka je poznavao. Taj dječak bio je njegov sin.

Dječak nestade jednako naglo kao što se i pojavio. Pas prekinu traganje i potrča za dječakom.

— Hm! — reče kišobranar kad se malo oporavio od iznenađenja. — Nešto nije u redu. Oni ovdje nemaju baš nikakva posla!

— Tko nema posla? — upita iza njegovih leđa jedan radoznao glas.

Kišobranar se okrenu i ugleda na prozoru domaćicu. U ruci je držala polomljenu krletku.

— Moj sin — protumači joj kišobranar uzbuđeno.

— Vaš sin? — čudila se domaćica, jer nigdje na ulici nikoga nije bilo. — Ne vidim ga.

— Nestao je iza ugla. I Grom je s njime.

— Hoćete li pogledati krletku? — upita žena.

Kišobranar nije odgovorio. Čak nije ni vidio oštećeni predmet koji mu je žena pružila.

— Moram saznati! — gundao je uzbuđeno.

— Što? — sumnjičavo upita žena. — Zar niste sami rekli da znate popravljati krletke?

— Ne govorim o krleci, nego o sinu.

— Ja govorim o krleci! — naljuti se domaćica. — Teškom mukom sam je pronašla.

— Rekao je da će čitati. Možda se nešto dogodilo. Možda traži baš mene. Moram ga stići!

Namjesti sandučić i požuri niz ulicu.

— A krletka? — uvrijedeno povika žena za njim.

— Drugi put! — doviknu kišobranar preko ramena. — Ne ljutite se!

— Sad razumijem zašto nemate posla! — grdila je domaćica. — Kad ljudi žele da nešto popravite, vi umaknete! Da sam znala što sada znam ne bih ni tražila tu krletku!

Kišobranar nije čuo grdnje. Bio je obuzet svojim mislima i svojim brigama. Bio je zabrinut i uplašen.

— Trebao sam ga zvati! — ljutio se glasno. — Ja sam stajao i gledao kao da ne znam izustiti riječ!

Stigao je na ugao baš kad su dječak i pas oklijevajući ušli u vežu jedne kuće. Kišobranar nije znao da ta veža pripada slavnoj kući u kojoj stanuje Tiki i nekoliko drugih jednako važnih osoba. Kišobranar mnogo toga nije znao, ali je želio što više saznati. Zato je požurio prema slavnoj kući. Nije se obazirao na sandučić koji ga je pri svakom koraku udarao bolnim limenim udarcima.

34.

Četiri Bjeloglava sjedili su na prašnjavom podu, leđima oslo-
njeni o vrata tavana. Optuženika nisu držali, jer optuženik nije mo-
gao pobjeći.

Tiki je Bjeloglavima okrenuo leđa i zagledao se nekamo u po-
lutamu tavana, zamišljen, uplašen i raskajan. Kajao se zbog Cace
i zbog nepravdi, koje mu je uvijek činio. Tiki je pripadao onoj vrsti
ljudi koji svoja djela žale istom spremnošću kojom ih i čine. Ako
sve sretno svrši svečano je obećavao Tiki, sasvim će se promijeniti.

O nesretnom svršetku nije htio ni misliti. Suviše se bojao takvog razmišljanja.

Bjeloglavima je dojadilo da gledaju Tikijeva leđa. Mislili su da se Tiki pravi važan i da ih želi vrijeđati. Nisu znali da su optuženikovi osjećaji u ovom času mnogo složeniji.

— Vrijeme je! — izjavi Prvi.

— Ovdje je boja — spremno će Treći. — Sve što je Prvome ostalo još je u limenki. Na meni nema ni kapi.

— Boja će doći na red tek kasnije — rekao je Prvi. — Nemoj žuriti!

Tri brata začuđeno pogledaše Prvoga. Činilo im se da govori besmislice. Žbog boje su i hvatali Tikija a Prvi najednom tvrdi da će boja doći na red kasnije.

— Što ćemo raditi prije nego ga obojadišemo? — čudio se Drugi. — Gledati njegova leđa?

— Ne — umiri ih Prvi. — Za to vrijeme ćemo mu suditi. Zar se nismo tako dogovorili?

Ostali nisu nijekali. Radilo se samo o tome, da su drukčije zamisljali suđenje.

— Imamo boju, imamo Tikija — glasno je razmišljao Treći. — Treba da ga uhvatimo i osudimo na plavo! To je sve!

— Nije — odlučno izjavi Prvi. — Mi još ne znamo je li Tiki kriv ili nije.

Za Bjeloglave je to bilo suviše. Gledali su brata kao da ga vide prvi puta. Ako se šalio, bila je to vrlo loša šala. Ako je govorio ozbiljno, stvar je još gora.

— Imaš li vrućicu? — saučesno upita četvrti i pokuša rukom dotaknuti njegovo čelo.

Prvi odmaknu ruku i prijekorno pogleda braću.

— Vi uopće ne znate kako izgleda pravo suđenje. Obojadisali biste ga i gotovo! Ne biste ni pokušali saznati, je li on zaslužio da ga obojadišemo ili nije.

— Mi dobro znamo da je zaslužio! — zavapi Drugi. — I ti znaš.

— Imaš pravo — nije se dao zbuniti Prvi. — Mi sve znamo, ali ipak ne znamo ništa. Kao Bjeloglavi poznajemo Tikija, kao suci nismo o njemu baš ništa čuli. Razumijete li?

— Ne! — povikaše ostali složno.

— Sve ću protumačiti — strpljivo pristade Prvi. — Tiki je došao na sud. Mi moramo najprije saznati da je on Tiki. Zatim moramo čuti što je učinio. Netko mora pokušati da ga brani. Tek na kraju možemo ga osuditi i obojadisati.

Tiki je vrlo površno slušao ovaj razgovor. Do njegove svijesti doprle su samo pojedine riječi i dijelovi rečenica. Smisao nije shvatio. Bio je suviše potišten a da bi ga zanimalo što Bjeloglavi namjeravaju. Još uvijek je razmišljao o Caci.

Tri glave revno su se trudile da prokuhaju ono što je rekao Prvi. Nije bilo lako pohvatati konce te zamršene misli. Kao po dogovoru sva trojica odlučiše da rade ono što Prvi traži i da ne postavljaju suvišna pitanja. On valjda zna što hoće.

— Jeste li shvatili? — zanimalo je Prvoga.

Braća neodlučno kimnuše.

— Dobro! — zadovoljno će Prvi. — Možemo početi. Drugi i Treći! Vi ćete biti suci. Ja ću tužiti Tikija a Četvrti neka ga brani.

Četvrti ljutito skoči.

— Ja da ga branim? Jesi li poludio!

— Ne moraš se mnogo truditi — tješio ga je Prvi. — Reci bilo što!

— Neka se brani sam — tvrdoglavo će Četvrti. — Valjda znade govoriti!

Prvi razmisli o tom prijedlogu i na kraju zaključí da nije loš. Tikiju nije potreban branitelj. Nikada mu riječi nisu nedostajale.

— Počet ćemo — objavi Prvi. — Tiki, okreni se!

Tiki kao da nije čuo. Stajao je nepomičan još uvijek gledajući u prazno.

— Tiki! — ponovo pozva Prvi.

— Što je? — mrzovoljno upita Tiki. — Ostavite me na miru!

— Okreni se!

— Neću!

Prvi se namrštio. Nije mu se sviđjelo da razgovara s optuženikom kome ne vidi lice a znao je da Tiki neće popustiti. Napokon nađe rješenje. Ustao je, obišao Tikija i zaustavio se pred njim.

— Kako se zoveš? — upita Tikija, čvrsto ga gledajući u lice.

Tiki se iskreno začudio. Ni suci nisu bili ništa manje začuđeni. Samo je Prvi ostao potpuno miran. On je jedini znao zašto tako postupa.

— Odgovori! — naredi optuženiku,

Tiki slegnu ramenima i okrenu glavu. Prvoga to nije zbunilo.

— Potreban mi je svjedok koji poznaje optuženoga. Zna li netko kako se on zove?

— Tiki — zaprepašteno ali spremno odgovoriše suci.

— Jeste li sigurni?

— Jesmo! — bez oklijevanja potvrdiše svjedoci.

I Tikija je stvar počela zanimati. Prvi se ponašao zaista čudno. Prvi put otkada je bio zarobljen Tiki poče razmišljati što mu Bje-loglavi spremaju. Sjeti se da su spominjali boju a sa bojom se moglo samo obojadisati nekoga ili nešto. Tiki se ozbiljno zabrinu. Zabrinutost mu je pomogla da načas zaboravi Cacu.

— Neka me suci pitaju što je taj Tiki uradio — zamoli Prvi.

— Što je taj Tiki uradio? — ogłosiše se suci nesigurnim, još uvijek zbunjenim glasovima.

— Tiki je velik nevaljanac — ozbiljno poče Prvi. — Tiki stavlja u predsoblje kišobran a njegov brat Caco boji se kišobrana.

— Prvi, ti ne znaš da Tiki ima brata — podsjeti ga Treći. — Pitaj nas, ima li on brata i kako se njegov brat zove!

Ova upadica obradovala je Prvoga. Bila je najsigurniji znak da su braća napokon shvatila pravila suđenja.

— Točno — prizna spremno. — Ja ne znam za brata. Imaš li brata, Tiki?

Tiki prasnu u smijeh. Jednostavno nije mogao odoljeti. Tikijev smijeh zarazio je i suce. Tavan se orio od smijanja, smijuckanja i hihotanja. Taj neočekivani događaj poljulja mir Prvoga. Pokušao je nekoliko puta mahanjem ruke povicima utišati sudnicu, ali sve je bilo uzalud. Tek kad je odlučnim koracima prišao Trećemu i iz njegove ruke uzeo limenku sa bojom na tavanu zavlada tišina.

— Ne treba mi nikakvo suđenje — reče ljutito. — U ovoj kući ništa se ne može izvesti kako valja! Uostalom, briga me!

— Nismo mi krivi — postišeno će Drugi. — On je počeo!

Tiki je požalio što je smijeh prekinuo suđenje. Ipak je bilo bolje slušati besmislice Prvoga, nego biti obojadan. Na žalost, ništa se nije moglo popraviti.

— Uхватite ga! — oštro zapovjedi Prvi i kičicom pažljivo promiješa boju.

Tiki potrča u najudaljeniji kut tavana. Suci polako ustadoše i pođoše za njim. Prvi je ostao kraj vrata. Nije želio da Tiki umakne. Suđenje je propalo, ali bojadisanje nije smjelo propasti.

35.

Pred vratima Tikijevog stana stajao je dječak, a oko njegovih nogu umiljavao se pas. Dječak je neodlučno promatrao zvonce kraj vrata i razmišljao, bi li zvonio ili ne bi.

Nerado je došao ovamo, ali bilo je to posljednje što je mogao uraditi. Svuda je tražio Tikija no Tikija nigdje nije bilo. Zavirio je u dvorište slavne kuće, obišao nekoliko najbližih ulica nadajući se da će negdje ugledati dječaka koji je zaboravio ključ. Vlasnik ključa ili se uopće nije približio svojoj kući ili sjedi u stanu, zaključio je dječak.

Ipak se skanjivao da pozvoni. Možda se osim Tikija i brata kojeg je Tiki spomenuo u stanu nalazi i netko kome ne bi trebalo dati ključ. Na primjer, otac ili majka. Ako oni saznaju odakle ključ dolazi Tiki bi mogao imati neprimliku.

Dječak se zamišljeno počese po zatiljku i pogleda Groma.

— Što misliš, Grome? Treba li zvoniti ili ne treba? — poluglasno upita psa.

Ako je pas i imao svoje mišljenje nije ga mogao reći. Samo je neodređeno mahnuo repom.

— Ipak ćemo pokušati — odluči dječak. — Možda je mali brat još uvijek sam i uplašen što Tikija nema. Ako brat nije sam saznat ćemo tko je s njim i što treba da radimo. Nije li tako?

Grom opet mahnu repom. Grom je znao mnogo stvari, ali nije znao razumljivo mahati repom. Dječak se nije ni obazirao na njegovo mahanje. Stavio je kažiprst na zvonce i slušao kako stan odjekuje od tankoglasne zvonjave. Odmaknu prst i zvonjava prestade. Čekao je i osluškivao kad će se vratima približiti koraci. Bilo mu je nelagodno, jer nije znao tko će se pojaviti. Nije se pojavio nitko.

Dječak pozvoni ponovo. I opet nije bilo odgovora.

— Ne sviđa mi se to, Grome! — izjavi zabrinuto. — Ako je Tiki kod kuće ostavio brata, brat bi morao biti u stanu. Zašto ga nema? Reći ćeš, da je nekamo otišao. To je moguće, ali moguće je i štogod drugo. Tko zna, nije li se mališanu nešto dogodilo?

Slučaj se dječaku činio zamršenim preko svake mjere. Bio je zabrinut za brata koji nije odgovarao na zvuk zvonca. Htio se riješiti i ključa, jer zbog njega je zapravo i došao ovamo. Nije mogao do večeri stajati pred vratima. Morao je nešto učiniti. Što?

— Ući ćemo, Grome — odluči napokon. — Nije u redu, ali još bi gore bilo ne zaviriti unutra i ne saznati zašto se mali brat ne javlja.

Skinu s vrata vrpca i neodlučno stavi ključ u bravu. Nije odmah otvorio. Htio je još jednom razmisliti. Novo razmišljanje nije otkri-

lo novo rješenje. Dječak otključa vrata i oprezno zakorači u pred-soblje.

I isto vrijeme pred pročeljem slavne kuće zaustavio se kišobranar. Pažljivo je pogledao broj kuće kao da bi mu broj mogao nešto reći. Pročitao je natpis o Bjeloglavima i ostalim slavnim stanovnicima pa onda odlučno ušao u vežu.

— Ima li koga? — drhtavim glasom pitao je dječak.

Odgovorila je samo jeka, nejasna i tiha. Dječak učini još jedan korak. Baš taj korak bio je koban. Nije primijetio crnu priliku šćućurenu na podu. Spotaknuo se o nju, izgubio ravnotežu i pao, kriknuvši uplašeno. Pas se u tren oka stvorio kraj njega i napao tajanstvenog protivnika ostrim ugrizima koje je pratilo ljutito režanje. Nešto se lomilo i paralo. Dječak ustade dršćući cijelim tijelom. Grom je još uvijek napadao crnog neprijatelja. Dječak pogleda pažljivije.

— Kišobran! — šapne postideno. — Mislio sam da je Neznanic!

Sagnuo se da vidi što je od kišobrana ostalo. Pas navali još borbeni je.

— Ostavi, Grome! — zapovjedi mu dječak. — Nije on kriv!

Pas se poslušno udalji nekoliko koraka, ali nije kišobran ispuštao iz vida. Još mu nije sasvim vjerovao.

— Šta li smo učinili! — jauknu dječak. — Da je bar tata ovdje!

Dječak nije ni slutio kako je otac blizu. Kišobranar se popeo u prvi kat i stao pred vratima Bjeloglavih. Osluhnuo je. Iz stana je čuo nejasan šum koraka. Malo prije isto je tako stajao pred vratima stana u prizemlju, ali tamo je bilo tako tiho kao da nikoga nema.

— Ovdje ćemo zvoniti — glasno reče kišobranar.

Vrata se otvoriše. Pred kišobranarom se pojavi starac sa šeširom, naočarima i pregačom.

Kišobranar dodirnu obod kape. Djed odgovori istom kretnjom, pažljivo gledajući došljaka.

— Je li ovamo ušao dječak sa psom? — upita kišobranar, nesigurnim, vrlo tihim glasom.

Prvi put tog dopodneva djed nije kimnuo potvrdno. Zanijekao je.

— Nikakvih kišobrana! Dječaci polome sve tako temeljito da ih ne vrijedi popravljati.

— Pitam za dječaka sa psom — glasnije će kišobranar. — Ušao je u ovu kuću.

Djed sada kimnu kao i obično.

— Dječaci, da. Ima ih pet. Pogledajte gore. Tamo su samo dvojica. Možda je njima nešto ostalo.

Kišobranar htjede ponoviti pitanje, ali djed podiže ruku k šesiru i smješkajući se prijazno zatvori vrata. Čovjek sa sandučićem odgovori na pozdrav i nesigurnim koracima pođe dalje.

Dječak se bespomoćno zagledao u polomljeni kišobran i grozničavo razmišljao što da učini. Mogao bi pobjeći, ali baš te pomisli najviše se stidio. Zbog njegovog kukavičluka stradali bi Tiki i brat-

lit x — ^ 1 — ťđ ťdile, aigUlJLiu UM » * 4.* fiuviu nMm llrA Li A^ Orl HP i
AAHVCL XxkCj)CkKd ot x A.
kija, njegovih roditelja, Neznanca i svakog drugog tko bi se mogao pojaviti na vratima.

Sjeti se zašto je ušao u stan. Morao je potražiti Tikijevog brata, pa ma što se kasnije dogodilo. Uzdahnu tužno, obrisa znoj s čela i još jedanput pogleda kišobran. Dođe mu da zaplače. Bio je siguran da na svijetu nema nesretnijeg dječaka od njega.

36.

Bjeloglavi su svladali Tikija, iako se on ogorčeno branio. Opkolili su ga u jednom uglu tavana i šćepali sa svih strana. Sada je Tiki ležao na podu i pogledima punim bijesa šibao svoje mučitelje. Prvi je polako i pažljivo miješao boju u limenci.

— Ako me obojite reći ću ocu — zaprijeti Tiki.

Bjeloglavi se nisu uplašili. Samo se tiho nasmijaše.

— Mi ćemo mu reći da si ti obojio Đaku — odgovori Prvi. — Malog, slabog Đaku.

— Ja ga nisam obojio. Samo sam napisao da ne pljuje na pod.

— Tačno — potvrdi Prvi. — Napisao si laž.

— Laž? — ljutio se Tiki. — Na svoje oči sam vidio, kad je pljuvao!

— Na pod? — prijazno upita Prvi.

— Nije na krov! — otrese se Tiki.

— Pljuvao je u prizemlju — objasni Prvi, zadovoljno promatrajući, kako se boja u tankom mlazu slijeva s kičice. — Dako nikada ne pljuje na pod. Odviknuli smo ga od tog ružnog običaja.

Tiki ušuti, razmišljajući grozničavo kako bi privolio Bjeloglave da odustanu od svoje strašne namjere. Pomisli, da bi priča o Neznancu bila dovoljno visoka cijena za otkup.

— Znate li tko je Neznanac? — upita izmijenjenim, prisnim tonom. — Siguran sam da nikada niste čuli za njega.

Bjeloglavi su bili čvrsta tvrđava. Njih ovakve sumnjive tvrdnje nisu mogle smekšati.

— Nismo čuli — u ime svih prizna Prvi. — Da smo čuli i da ga poznajemo Neznanac više ne bi bio Neznanac. Zašto pričaš gluposti? U ovako teškom času trebalo bi da budeš ozbiljniji!

I taj pokušaj je propao, očajavajući zaključi Tiki. Što je još mogao učiniti da spasi prirodnu boju svoga lica? Gotovo ništa.

— Kad te budem bojadisao — prijateljski ga opomenu Prvi — nemoj se micati. Mogla bi stradati i ona mjesta, koja ne treba da stradaju.

Pričao je sasvim blizu i pažljivo promatrao Tikijevo lice.

— Ne znam gdje bih počeo. Što ti misliš?

— Prvi — gotovo zajeca Tiki — ne čini to! Nikada više neću dirati Đaku!

Prvi se namršti. I ostali Bjeloglavi se namrštitše. Ljutili su se na Tikija. Zašto prosjači? Zar ne može šutke primiti kaznu, kao pravi stanovnik Slavne kuće?

— Čuj — najednom će Prvi. — Predomislio sam se. Htio sam ti obojiti cijelo lice, da bi izgledalo kao vedro plavo nebo. Neću to učiniti. Povuci ću samo nekoliko poteza kičicom. Nisi zaslužio da budeš plav. Bit ćeš šaren.

Braća pozdraviše ovu odluku glasnim odobravanjem. Kazna časnom protivniku pretvorena je u obilježavanje kukavice. Tiki je shvatio njihovo raspoloženje, ali je bilo prekasno da bilo što popravi.

— Uхватite ga čvršće — naredi Prvi braći. — Ako bude vikao, zatvorite mu usta!

Tiki nije izustio ni slova. Bio je miran kao da ono što se lijepi uz njegove obraze nije masna plava boja već nešto što se može ukloniti jednim jedinim pokretom ruke. Takvim držanjem natjerao je Bjeloglave, da bar malo poprave prije stvoreno mišljenje.

J C I V A A V A . rrn.miettil

Šesterostruki stisak ruku popusti i Tiki je mogao ustati. Nije ustao. Ostao je ležati, kao da ga ruke još uvijek stežu i prijekorno pogledao Bjeloglave.

— Jeste li sada zadovoljni? — upita ih glasom drhtavim od jeda, poniženja i bijesa. — Vi podli, kukavni ličioći!

Zatvori oči, da bi zadržao suze, ali one ipak potekoše niz zamrljane obraze.

Bjeloglavi poniknuše. Osjetili su stid. Njihova velika slavna pobjeda najednom im se učini malom bijednom i nedostojnom. Treći pokuša popraviti srozano raspoloženje.

— Kad te Dako vidi — reče, smijući se usiljeno — bit će zadovoljan!

— Ni Caco se neće ljutiti — promrmlja Drugi.

— Caco? — naglo skoči Tiki. — Caco me nikada više neće vidjeti! Zbog vas, bijednih osvjetnika! Caco je već mrtav!

Rukama je pokrio oči i zaplakao glasno. Tavanom kao da je prohujao hladan, neugodan vjetar. Svi Bjeloglavi približediše i stisnuše se jedan uz drugoga, obuzeti nekom neshvatljivom grozom. Tiki je plakao sve glasnije.

Prvi stavi limenku s bojom na pod i približi se Tikiju. Stavi mu ruku na rame, bojažljivo i pokajnički.

— Što se zapravo dogodilo? — upita, s mukom oblikujući riječi.

Tiki nije uklonio njegovu ruku. Možda je nije ni primijetio.

— Što se dogodilo, pitaš — reče grcajući. — Neznanac je došao u stan, ubio Cacu i spustio se po ponjavama.

Bjeloglavi zadrhtaše.

— Zašto nam nisi rekao! — kriknu Prvi. — Mi ne bismo uradili ono što smo uradili!

Tiki ga pogleda prijekorno, očima crvenim od plača, otkrivajući ružno, unakaženo lice.

— Zar nisam pokušao govoriti? Zar vas nisam zaklinjao da me pustite?

Prvi nijemo kimnu glavom. Sjetio se da je Tiki govorio i o Caci, i o ponjavama, i o Neznancu.

— Pogledaj sada! — predloži Drugi.

— Prekasno je! — reče Tiki strašnim mirom čovjeka koji ništa ne može spasiti. — Da me bar niste zaustavili!

— Tko je Neznanac? — savlađujući strah upita Treći.

Tiki slegnu ramenima. Što je na to pitanje mogao odgovoriti?

— Kako je ušao u stan? — čudio se Drugi. — Zar je imao ključ?

Tiki nehotice podiže ruku i potraži vrpču. Uzalud je tražio. Ključa nije bilo.

— Jeste li mi vi oduzeli ključ? — upita Prvoga.

— Ključ? — čudio se Prvi. — Nikakav ključ nismo vidjeli!

Tek tada se Tiki sjeti što se dogodilo s ključem. Zaplaka ponovo.

— Sve je propalo! — jecao je slomljeno. — Ključ sam izgubio kod ciglane. Ne mogu pomoći Caci!

Prvi je od krhotina priče pokušao sastaviti cijelu, razumljivu priču. Koliko god se trudio, priča je ipak ostala neshvatljiva. Kako je Neznanać mogao ući ako je Tiki izgubio ključ? Možda mu je vrata otvorio Caco drugim ključem? Caco nije mogao to učiniti, jer je kraj vrata stajao kišobran. Neznanać se spustio kroz prozor u dvorište a u dvorištu je bio Dako. Je li Dako vidio Neznanaća? Nije. Dako bi se uplašio i pobjegao u kuću. Dako je dotrčao tek kad se pojavio Tiki.

— Jesi li sasvim siguran, da je Neznanać bio kod Cace? — upita Tikija.

— Jesam — umorno potvrdi Tiki. — On sam mi je to rekao.

— Tko?

— Neznanać. Zaustavio me na praznom gradilištu.

— Zar si ga vidio? — zaprepasti se Drugi.

— Nisam. Čuo sam njegov glas.

Prvi se namršti. Priča je postajala sve zamršenija i luđa. Takva priča nikamo ih ne može dovesti.

— Hajdemo dolje! — predloži odlučno.

Tiki bezvoljno ustade. Bilo mu je sasvim svejedno što će raditi.

Petorica dječaka podoše k vratima, tužno poput pogrebne povorke. Na tavanu je ostala samo limenka plave boje na koju se nitko nije obazirao.

37.

Dječak je kroz odškrinuta vrata zavirio u sobu. Na podu su ležali jastuci i pokrivači a s kreveta su bile svučene ponjave. Nedaleko okrugla stola ležala je jedna prevruta stolica. Cijela soba bila je u neredu.

— Kao bojište! — poluglasno zaključí dječak.

U sobi nije bilo nikoga. Ni sasvim malen dječak ne bi se mogao sakriti, a da ga odmah ne primijeti. Osim ako nije u ormaru, pomisli, ali se gotovo nasmije toj sumnji. Što bi mališan radio u ormaru? Uostalom, Grom koji se provukao kraj gospodarevih nogu i njuškao po sobi i u ormaru bi ga pronašao.

— Hajdemo, Grome! — pozva psa i pođe kroz predsoblje, prema otvorenim vratima kuhinje.

Čim je prekoračio prag i u kuhinji ugleda čudnu sliku. Jedna stolica bila je nemarno ostavljena nasred prostorije, druga se nalazila pred ormarom za posuđe, a treća pod prozorom. Na stolu su ležali ostaci nečijeg doručka, a na samom rubu netko je ostavio veliku limenku, iz koje je virila žlica. Iza limenke opazi čašu.

Baš kad je htio pogledati na drugu stranu ugleda još nešto. Osjeti uzbuđenje. Hitrim koracima priđe prozoru i poviri napolje. Morao je nekome reći što je otkrio. U kuhinji nije bilo nikoga osim njega i Groma. Grom je bio dobar slušalac.

— Grome — ozbiljno izjavi dječak — kroz ovaj prozor netko je izišao! Znaš li možda tko? Ja znam. Tikijev brat! Čini mi se, da njegov bijeg ima neke veze s kišobranom!

Udalji se od prozora. Bio je zamišljen. Zbog jednog običnog ključa doživio je već i suviše neprilika. Nije bilo sumnje da nepravilne neće prestati. Kad bi bar mogao otići! Imao je dovoljno razloga da ode, a još više, da ostane. Donijeti pravu odluku zaista nije bilo lako.

Grom najednom tiho zarezá. Dječak je i predobro poznao svog psa, a da ne bi znao što njegovo režanje znači. Grom ga je upozoravao da netko dolazi.

Zaista se netko penjao stepenicama. Dječak je jasno čuo korake. Najprije je pomislio da se vraća Tiki, ali odmah odbaci tu misao. Koraci su bili teški. Došljak je na nogama imao cipele a ne papuče kao Tiki.

— Neznamac! — promuca uplašeno.

Grom je tiho zacvilio i pošao k vratima.

— Grome, natrag! — šanu dječak, ali ga pas nije poslušao.

Neposluh psa samo poveća njegov strah. Nešto nije bilo u redu. Grom se nikada ranije nije oglušio o njegovu zapovijed. Onaj koji dolazi, zaključio dječak, nije običan čovjek.

Čuo je kako Grom laje pred vratima. Zatim je tiho zacvilio kao što bi običavao cviljeti kad je nešto skrivio.

Koraci su dolazili sve bliže. Postajali su brži. Čovjek je trčao. Zazvečao je neki metalan predmet.

— Ubit će me! — jauknu dječak.

Ogleda se oko sebe, ne znajući što da uradi.

— Gdje je? — upita promukao glas.

Od toga glasa još se više uplaši. Nalikovao je na glas njegovog oca kad bi otac bio vrlo ljut.

Došljak se zaustavio pred vratima. Do dječaka je dopiralo glasno, zasopljeno disanje.

Sjeti se ponjava, privezanih o cijev slivnika. Samo te ponjave mogle su ga spasiti. Ne razmišljajući dugo pope se na stolicu i opkorači prozorsku dasku.

Čas kasnije njihao se među čvorovima konopa za spuštanje. Tek sada je primijetio da konop ne dosiže do zemlje.

38.

Neznamac je razmišljao o razgovoru s Tikijem. Je li bilo pametno javiti se? Vjerojatno nije. Tiki se uplašio i ništa nije shvatio, ali kasnije će se sigurno dosjetiti. Mora se dosjetiti.

Zašto se nije suzdržao? Kriva je srdžba. Naljutio se na tog nepromišljenog dječaka koji ostavlja malog brata sama kod kuće i ne brine se što će dječakić učiniti. Kad je iznenada ugledao Tikijevu

košulju s rešetkom nije odolio da ga ne zaustavi. Tiki se svojski uplašio. Drhtao je cijelim tijelom a glas mu je bio izlomljen od straha.

Neznanac nije mogao zatomiti zadovoljstvo. Već je zaista trebalo malo čvršće prodrmati tog Tikija. Njegove pustolovne šetnje postale su u posljednje vrijeme suviše česte a mali Caco morao je sve više vremena samovati u zaključanom stanu. Nesreća je što se mališan ne usuđuje roditeljima kazati istinu. Zbog toga otac ne vjeruje, da je Tiki učinio nešto što nije smio učiniti.

Najviše se Tiki uplašio ponjava. Jednostavno se izbezumio od straha. Neznanac je čak bilo i žao što Tikiju nije rekao da je s Čaćom sve u redu. Uostalom, rekao bi mu da Tiki nije tako brzo otrčao. Sada Tiki već zna što se zapravo dogodilo. Može zamisliti, kako tetoši brata i moli ga, da ništa ne kaže ocu. Caco, onako dobroćudan i meka srca i opet će oprostiti Tikiju.

Pogleda kroz prozor. Ponjave su još uvijek visile onako, kako ih je mališan ostavio.

— Čudno! — promrmlja Neznanac. — Tiki je oprezan dječak. Zašto ne ukloni ponjave? Ako ih otac ili majka nađu, propao je!

Na prozoru preko puta pojavi se glava dječaka. Bez dalekozora nisu se mogle razabrati crte lica, ali Neznanac nije imao razloga da uzima dalekozor. Dječak na kuhinjskom prozoru mogao je biti samo Tiki.

— Nije me razočarao — zadovoljno prošaputa Neznanac. — Jedini dokaz Čaćinog bijega začas će nestati!

Dječak nije uvukao ponjave. Odmaknuo se od prozora i nestao u kuhinji.

Možda ucjenjuje Cacu, pogađao je Neznanac. Prijeti mu da će ostaviti ponjave i reći ocu što je Caco uradio. Mališan je dovoljno naivan da mu povjeruje. Trebalo bi zabraniti Tikiju, da radi takve stvari, zaključa Neznanac. Mališan je i bez toga suviše pretrpio.

Pruži ruku prema telefonskom aparatu, ali pogled na prozor Tikijeve kuhinje spriječi ga da digne slušalicu.

— Zar je poludio? — viknu zaprepašteno. — Neće valjda i on!

Žurnom kretnjom uze dalekozor i prinese ga očima. Sada je sasvim jasno vidio dječaka koji se uhvatio za ponjavu i brzo silazio sve dok mu noge nisu ostale bez oslonca i bespomoćno mlatale po zraku pred prozorom Bjeloglavih.

Dječak na ponjavi nije imao košulju s rešetkom. Možda je obukao drugu, pomisli Neznanac. Učinilo mu se da je kosa dječaka mnogo svjetlija od Tikijeve. Ni to nije moralo biti tačno. Sunce je sjalo u prozor Neznančeve sobe, pa je morao naprezati oči nenavikle na jaku svjetlost. Zato mu se lako moglo učiniti, da je Tikijeva kosa drugačija nego obično.

Dječak na ponjavi kao da je tek sada opazio da konop za nuždu na kojem je bespomoćno visio ne dosiže do zemlje.

— To si i prije mogao vidjeti! — ljutito progunđa Neznanac.

Dječak okrenu glavu. Tražio je spas, pomoć, izlaz iz neprilike. Napokon Neznanac ugleda njegovo lice. To lice nije pripadalo Tikiju.

— tko je taj? — zaprepašteno upita Neznanac. — U toj kući danas se događaju čudne stvari!

Nije baš ništa razumio. Odakle nepoznati dječak u Tikijevom stanu? Možda ga je Tiki doveo. Nije! Tiki je bio suviše uplašen a da bi pozivao prijatelje. Zašto dječak izlazi kroz prozor?

Pitanja je bilo mnogo a ni na jedno nije mogao odgovoriti. Zabrinuo se, da nije Tiki upao u neku novu nepriliku. Stavi dalekozor na stol i uze slušalicu.

Kišobranar se neodlučno zaustavio pred poluotvorenim vratima stana na drugom katu. Oko njegovih nogu umiljavao se Grom i cičao tiho kao da se zbog nečega ispričava.

— Unutra je, je li? — upita kišobranar Groma. — Što radi ovdje?

Po kišobranarevom glasu Grom je shvatio da nešto nije u redu. Sasvim se priljubio uz njegove noge i gledao ga odanim pogledom. Kišobranar pruži ruku prema zvoncu, ali se predomisli. Savinu kažiprst i oprezno kucnu po vratima. U stanu se ništa nije pomaknulo.

— Što to znači? — mucao je uplašeni čovjek. — Zar je ušao u prazan stan? Kako?

U bravi ugleda ključ i vrpцу na kojoj se lagano njihala mala metalna pločica.

— Nije valjda otvorio ovim ključem! Odakle mu ključ?

Nesvjesnom kretnjom bolje namjesti sandučić. Nešto je u sandučiću glasno zaštopotalo. Možda alat ili svežanj šipki za kišobrane. Na taj zvuk uplašeno se trgnuo, ni sam ne znajući zašto. Nije imao razloga bojati se buke.

Misli su pretjecale jedna drugu. Nikada u životu kišobranar nije bio tako uplašen, zabrinut i nesretan kao sada. Našao se na tragu tajne, koja će možda uništiti ljubav, sreću, povjerenje. Strepio je da će za nekoliko trenutaka ugledati sina kojega nije poznavao. Sina koji ulazi u tuđe stanove, dok u njima nema vlasnika. Bilo bi možda bolje da odem, pomisli kišobranar. Bar ne bih cijelog života nosio u sebi sliku susreta s nepoštenim sinom.

Ipak nije otišao. Prisilio se da ostane i da hrabro primi sve udarce koje je morao primiti.

— Davore, izidi! — zapovjedi glasno.

Nitko nije izišao. U stanu je i dalje bilo vrlo tiho.

— Prepoznao me je! — promrmlja kišobranar. — Boji se.

Morao je ući u stan. Drugog rješenja nije bilo. Učinio je ono što je činio uvijek kad bi ulazio u tuđe stanove. Na otiraču je pažljivo obrisao obuću i skinuo s glave pohabanu kapu. Pas koji je ušao prije njega ljutito je zarežao.

— Nađi ga, Grome! — naredi mu kišobranar.

Pas potrča u kuhinju. Čovjek ga je htio slijediti, ali se spotaknuo o neki predmet koji je ležao na podu u predsoblju. Sagnuo se i podigao polomljeni kišobran.

— Tko li je to učinio! — viknu zaprepašteno. — Taj kišobran bio je gotovo nov!

Pažljivo je ispitivao štetu i nezadovoljno mahao glavom. Činilo mu se da je kišobran netko namjerno uništio. Sa strahom pomisli da možda i taj čin treba pripisati njegovom sinu.

U kuhinji je cvilio Grom. Zvao ga je. Baš kad je kišobranar htio poslušati zov predsobljem odjeknu prodorna zvonjava. Tišina je bila narušena tako neočekivano da se čovjek gotovo skamenio od straha. Napokon ugleda na zidu stari telefon sa dva bučna zvonca.

Ne razmišljajući što čini kišobranar pride zidu i uze slušalicu.

— Tiki! — zvao je neki oštar, nestrpljiv glas.

Kišobranar se nakašlja. Bolje namjesti slušalicu, razmišljajući što bi rekao. On nije volio telefone. Smatrao je da služe samo za sprečavanje ili nagoviještanje nesreća. Zloslutniji od telefona bili su po njegovom mišljenju jedino brzoglavci. Nije ga začudilo što je telefon zazvonio baš sada. Njegovo uvjerenje bilo je potvrđeno novim dokazom. Telefon je progovorio kad je nevolja bila najveća.

Još jedanput se nakašlja. Morao je nešto reći. Nije znao što. Glas s druge strane žice ga je pretekao.

— Vi niste Tiki, je li?

— Ja sam kišobranar — reče čovjek zamuckujući. — Ne poznajem Tiki ja.

■— Što radite u njegovom stanu? — oštro upita glas. — Zar on nije kod kuće?

— Polako — molio je kišobranar. — Reći ću što znam. Ja sam od jutra popravljao kišobrane. Onda sam vidio Davora i Groma.

— Grom? — začudi se glas. — To ime sam već čuo!

— Grom je pas — prekinu ga kišobranar. — Oni su ušli u ovu kuću a ja sam pošao za njim. Našao sam otvorena vrata stana. I u

prvom katu sam pitao za Davora. Tamo ga nije bilo i zato sam došao ovamo. Moj sin je učinio nešto ružno.

— Što je učinio? — zabrinuto upita glas.

— Ne znam — uzdahnu kišobranar. — Našao sam polomljen kišobran. Dobar kišobran a uništen tako da će biti mnogo muke dok se popravi. Ne znam zašto je pokidao kišobran!

— Ništa ne razumijem! — očajavao je Neznanac. — Gdje je Tiki? Zar se ni Caco nije vratio? Kako je vaš sin ušao? Zašto je ušao?

Kišobranar je nemoćno uzdisao. Znoj mu je tekao s čela, ali ga nije mogao obrisati. U jednoj ruci držao je slušalicu a u drugoj pokidani kišobran i kapu.

— Zašto je vaš sin pobjegao kroz prozor?

Bio je to nov udarac. Kišobranar je vjerovao da se Davor krije negdje u stanu i potajno se nadao da će se ipak otkriti nešto što će opravdati postupak njegovog sina. Kad je čuo da je sin pobjegao kroz prozor i ta slabašna nada se ugasila. Ljudi ili dječaci koji izlaze kroz prozore ne mogu biti poštteni.

— Zar je to istina? — mucao je nesretni čovjek. — Ne šalite li se?

— Možete se i sami uvjeriti — spremno će Neznanac. — Ostavite slušalicu i pogledajte kroz ...

Naglo ušuti.

— Što je? — zabrinuto upita kišobranar.

— Ne trebate gledati kroz prozor. Više ga nema. Upravo ga je djed skinuo s ponjave!

— Govorite razumljivije! — vikne kišobranar, slomljen očajem. — Kakav djed? Gdje je bila ponjava?

Neznanac se nije naljutio. Shvatio je raspoloženje nesretnog oca.

— Pogledajte u kuhinju — predloži strpljivo. — Vidjet ćete ponjavu na prozoru. Po toj ponjavi spustio se vaš sin. U prvom katu ga je dočekao djed, kao i Cacu.

— Je li to onaj stari čovjek s naočarima i šeširom na glavi? — prekinu ga kišobranar.

— Da — potvrdi Neznanac. — On. Vaš sin sada je u njegovoj kuhinji.

— Moram odmah sići — užurba se kišobranar. — Napokon ću saznati zašto je sve to uradio!

— Pričekajte časa! — zamoli Neznanac. — Rekli ste da vaš sin ima psa Groma? Stanujete li vi u blizini ciglane?

— Da — začuđeno potvrdi kišobranar. — Odakle znate?

— Tiki mi je rekao. On je jutros bio s vašim sinom.

— Sada mi je sve jasno! — ljutito povika kišobranar. — Davor mu je ukrao ključ!

— Ne zaključujte prebrzo!

— Polako ili brzo, ispada isto! — uzdahnu otac.

— Sidite u prvi kat — savjetova Neznanac — i razgovarajte s Davorom. Ne optužujte ga unaprijed! Saslušajte što će on reći. Hoćete li? Obećajte!

— Dobro — preko volje pristade kišobranar. — Mislim da neće imati što da kaže!

— Vidjet ćemo! Ja ću se kasnije ponovo javiti. Idite sada!

— Idem! — kimnu kišobranar i stavi slušalicu na aparat.

Odsutno se zagledao u kišobran. Iz kuhinje istrča Grom, lajući glasno. Kišobranar se polako okrenu.

40.

— Tebe ne poznajem — izjavi djed sumnjičavo gledajući Davora. — Čiji si?

Davor nije odgovorio. Zagledao se u pod i tvrdoglavo šutio.

— Ni ja ga ne poznajem — povika Dako. — Zašto je on sišao po konopu za spuštanje? Konop je Cacin!

Djed je prišao prozoru i nagnuvši se napolje pogledao u zrak. Tek sada mu je palo na pamet, da vidi, kako dječaci silaze po zidu. Ugledao je ponjave i sve mu je postalo jasno.

— Konop za silaženje napravio je Caco — obavijesti ga Dako. — Pobjegao je pred kišobranom.

— Aha! — potvrdi Caco. — Sada mi je žao. Možda je Tiki ipak doveo Groma.

Davor pažljivo pogleda mališana.

— Jesi li ti Tikijev brat?

Caco kimnu ponosno, jer je smatrao da nije mala stvar biti Tikijev brat.

— Gdje je Tiki?

— Otišao je po Groma.

— Zarobili su ga Bjeloglavi — reče Dako. — Čekali su ga na stubištu.

Dječak uhvati Đaku za ruku. Bio je uzbuđen. Dako se uplašio, jer je pomislio da će ga dječak tući.

— Reci mi kamo su ga odveli? Moram ga odmah naći!

— Koga? — bezazleno upita Dako.

— Tiki ja, jasno!

— Ne znam — mirno će Dako. — Ja sam pobjegao.

Djed je još uvijek razmišljao o čudnoj navici dječaka da se služe prozorom a ne vratima. Sumnjao je da se u kući događaju velike stvari koje se kriju od njega. Pomisli, da bi možda trebalo izići i pogledati što se u kući zbiva, ali je morao odustati od te namjere. Ručak još nije bio dovršen, a tu su bili i zarobljenici koji bi nestali čim bi im okrenuo leđa. Nije mu preostalo drugo, nego da čeka i da svakog dječaka, došao on kroz prozor ili kroz vrata, zadrži u kuhinji. Kad svi budu pohvatani u kući će opet zavladatai mir.

— Sjedi — zapovjedi Davoru. — Uzmi nož i pomози im da oljušte te krumpire!

Davor začuđeno pogleda djeda. Sve bi prije očekivao, nego da će u kuhinji nepoznatog djeda, s nepoznatim dječacima ljuštiti krumpire. Odlučno odmahnu glavom.

— Ne mogu. Treba da nađem Tikija.

Djed prijazno kimnu.

— Hvala vam što ste me skinuli s ponjave — reče Davor. — Da nije bilo vas pao bih u dvorište!

— I zabio se u crnu zemlju! — zadovoljno će Dako.

Davor pokuša izići, ali ga djed uhvati za ruku. Caco je veselo promatrao što se događa. Bilo mu je drago da nije samo on žrtva djedove samovolje. Čas kasnije i Davor je u ruci imao nož.

— Pravi čamce kao i mi — predloži mu Dako. — Ima dovoljno krumpira i za tebe.

Davor nije želio praviti čamce. Mislio je na druge stvari i očajavao. U Tikijevom stanu je Neznanac a on mora sjediti ovdje i ne može obavijestiti Tikija. Tiki će ući u zamku i biti uhvaćen. Da je barem zaključao vrata, kad je ušao u stan!

Nagnu se Daki i neprimjetno ga gurnu laktom.

— Ne guraj me! Reći ću djedu! — zaprijeti mališan.

— Htio bih te nešto pitati — šapatom će Davor.

— Govori glasno — bezbrižno će Dako. — Djed slabo čuje.

— Kad će djed otići iz kuhinje?

— Nikada — uvjerenom će Dako.

— Hoće — umiješa se u razgovor Caco. — Otići će kad krum-piri budu oljušteni. Zar si zaboravio da namjerava pobjeći u svijet?

Dako se nezadovoljno namršti. Zaista nije mislio na djedov bijeg. Davor je začuđeno gledao obojicu mališana. Govorili su o nevjerojatnim stvarima tako mirno da je čovjeku koji ih sluša morao stati dah.

— Hoću kući — iznenada izjavi Caco. — Ako me djed ne pusti, vikat ću!

— Nikamo nećeš ići — uplašeno će Davor. — U vašem stanu je Neznanac.

Caco od straha otvori oči, ali se tada sjeti da je baš zbog Neznanca i sam pobjegao kroz prozor.

— Znam — potvrdi mirno. — Ako je još uvijek u našem stanu ja ću ostati ovdje.

— Što znaš o Neznancu? — htio je čuti Davor. — Kad je bio kod vas?

— Bio je samo u telefonu — protumači mu Caco.

— Aha! — s olakšanjem će Davor.

Pogledao je što radi djed. Starac je na štednjaku miješao neko jelo.

— Pazite — reče Davor dvojici mališana. — Ja ću sada pobjeći. Ponašajte se kao da ništa niste primijetili.

— Dobro — reče Dako ustajući sa stolice.

Prišao je djedu i povukao ga za rukav.

— On će pobjeći — povika što je glasnije mogao. — Ponašaj se kao da ništa ne vidiš!

— Za mene igra ne vrijedi — smijući se izjavi djed. — Ja ću se ponašati kao da sve vidim.

Davor ošinu Đaku ljutitim pogledom, ali se mališan na njegovu srdžbu nije obazirao. Mirno je sjeo na svoje mjesto i počeo dupsti novi čamčić.

41.

Na vratima Tikijegov stana ukočeno stoje petorica dječaka. Kišobranar ih zabezegnuto promatra i besciljno maše rukom u kojoj drži kišobran i kapu. Plaše ga ta mrka lica, neprijateljska i zatvorena. Najstrašnije je lice onoga koji je obraze išarao plavom bojom. Kišobranar ne zna tko su ti dječaci, ali zna da se nalazi u tuđem stanu i misli da razumije što govore njihovi mrki pogledi. Smatraju ga provalnikom, kradljivcem, razbojnikom.

Kišobranar je krivo protumačio držanje petorice na vratima. Oni su bili smrtno uplašeni. Svima su klecala koljena, svima su srca ludo udarala i svi bi voljeli biti bilo gdje, samo ne na vratima Tiki-jevog stana.

Kišobranar koraknu prema njima šireći ruke. Dječaci pomisliše da ih on želi napasti. Pobjegli bi, ali ne mogu. Pas stoji tik pred njima, ukočenih nogu i spreman da skoči. Oni ne vide psa. Vide samo čovjeka s kišobranom u ruci.

— Stanujete li vi ovdje? — upita ih kišobranar hrapavim glasom.

Nitko mu ne odgovori.

— Zove li se koji od vas Tiki?

Bjeloglavima je odlanulo. Nisu bili u opasnosti oni, nego Tiki. Sasvim nehotice koraknuše natrag.

— On je Tiki — promuća Prvi, pokazujući plavog dječaka koji je sada stajao sasvim sam. — Vi ste Neznanac, je li?

— Ni ja vas ne poznajem — usiljeno se nasmiješi kišobranar. — Samo za Tikija sam čuo.

— Što hoćete? — povika Tiki izbezumljeno. — Gdje je Caco? Odakle vam ključ?

— Stani! — reče čovjek i mahnu kišobranom. — Vrijeme je da s nekim razumno razgovaram.

— Tiki! — doviknu Prvi. — Mi te nećemo ostaviti!

Kišobranar učini još jedan korak. Šipke za kišobrane u lime-nom sandučiću glasno zazvečашe.

— Gle! — začuđeno će Treći. — Neznanac popravlja kišobrane!

— Jest — ozbiljno potvrdi Davorov otac. — Ja sam kišobranar. I ovaj kišobran ću popraviti. Besplatno.

Tiki slučajno pogleda na pod. Opazio je klupko krzna na ukočenim nogama i dva reda sitnih, oštarih zuba.

— Grom! — promuća Tiki. — Kako je on došao ovamo?

— Došao je s mojim sinom — spremno protumači kišobranar.
— Sin je utekao kroz prozor. Sada je kod starog djeda. Ostali smo samo Grom i ja.

Tiki se okrenu Bjeloglavima. Na plavo išaranom licu više nije bilo napetosti.

— Ovaj čovjek nije Neznamac — reče zbunjenim dječacima.
— On je otac dječaka sa ciglane.

Straha je nestalo. Kišobranar se našao u krugu radoznalih stanovnika slavne kuće koji su pohlepno gutali njegovu priču.

— Eto — završio je on, gledajući ih zabrinuto — baš sam htio pokucati na djedova vrata i saznati što je Davor zapravo učinio.

— Da je bar i Caco kod djeda! — uzdahnu Tiki. — Sve bi bilo u redu!

— Ne moraš biti zabrinut — bodrio ga je kišobranar. — Onaj s kojim sam razgovarao rekao mi je da je djed prihvatio Davora kao što je prije prihvatio Cacu. Ti ćeš naći brata, ali ja se bojim, da neću naći sina! Svi ćete biti zadovoljni, samo ću ja otići nesretan!

Glas mu je primjetno zadrhtao. Dječaci osjetiše, da ih steže u grlima. Nisu dosada znali da i odrastao čovjek može biti tako beskrajno tužan.

— Mislim da on nije ništa učinio — uvjereno će Tiki. — Našao je ključ i došao ovamo da mi ga vrati. Mene nije mogao naći, jer sam ... jer sam bio zaposlen na tavanu.

Jedan od Bjeloglavih zbunjeno se nakašljao. Ostali pogledaše u pod.

— Zašto je ušao? — nije se dao uvjeriti kišobranar. — Pošten dječak ne ulazi u tuđe stanove!

Tiki slegnu ramenima.

— Ne znam — reče zamišljeno. — Bit će najbolje da ga potražimo.

— Tako je! — složi se kišobranar. — Hajdemo!

Podošće napolje. Tiki je bio posljednji. Baš kad je htio zatvoriti vrata iz predsoblja odjeknu zvonjava telefona. Bjeloglavi ga upitno pogledaše.

— Neznamac! — s mržnjom će Tiki. — Nije se mogao javiti u bolji čas! Idite. Ja ću doći za vama!

— Tiki? — upita Neznamac kad je obojeni dječak podigao slušalicu. — Gdje si bio dosada?

— Sada ću ja postavljati pitanja — oštro će Tiki. — Je li Caco kod djeda?

— Jest — potvrdi Neznamac, ali se po nesigurnom glasu moglo zaključiti da je začuđen Tikijevim tonom. — Bio bih ti rekao da nisi pobjegao.

Tiki se leđima oslonio na zid. Bojao se da će pasti. Bilo je suviše sreće najedanput, suviše olakšanja kad je s njegove svijesti pao težak teret straha. Tiki je bio najsretniji dječak na svijetu. Najradije bi kliktao, zviždao i smijao se. Iz slušalice dopre do njega prigušen kašalj. Tiki se namršti. Trebalo je još obračunati s Neznancem. Opet u dječaku uskipi bijes. Nije ni primijetio da se više ne boji Neznanca. Srdžba je bila jača od straha.

— Neznance — reče mrko — zbog vas se danas moglo dogoditi mnogo nesreća. Vi ste krivi što sam otišao i ostavio Cacu samoga.

— Ostavljao si ga i drugih dana — predbaci mu Neznamac, ali njegov glas nije bio čvrst.

— Da se Caco nije bojao vas ne bi bježao kroz prozor!

— Ja sam ga pokušao spriječiti — tiho se branio Neznamac.

— Zvali ste ga? — ljutito povika Tiki. — Samo to je trebalo! Sigurno je baš tada pobjegao!

— Da — zbunjeno prizna Tikijev sugovornik. — Ništa drugo nisam mogao učiniti!

— Tko od vas traži da nešto činite? — vikao je Tiki.

Nije bilo odgovora. Čulo se samo duboko, uzbuđeno disanje.

— Neznance, i ja sam vas se dosada plašio. Gotovo sam umro od straha kad sam na praznom gradilištu' čuo vaš glas. Više vas se ne bojim! Dajem časnu riječ da govorim istinu! Jednog dana ja ću vas uhvatiti. Tada, jao vama!

— Nisam htio da me se bojiš! — jauknu Neznanac sasvim promijenjenim glasom. — Htio sam, da me zavoliš!

— Da vas zavolim? Zašto?

— Nikada to nećeš shvatiti — gotovo je jecao Neznanac. — To samo ja mogu razumjeti!

— Ne zanima me — mirnije će Tiki. — Želim samo jedno. Ostavite i mene i Cacu na miru.

Iz slušalice se začu plač. Tiki se namršti. Nije vjerovao. Kad je Neznanac opet progovorio, Tikiju postade jasno da on plače kao što bi plakao neki sasvim običan stvor.

— Tiki — reče glasom koji su lomili jecaji. — Saslušaj me! Kad saznaš ono što ti želim ispričati možda ćeš mi oprostiti.

— Govorite! — mrzovoljno će Tiki.

Nije ni slutio kako će čudna biti priča koju će mu ispriповjediti Neznanac.

42.

Slavna kuća zadrhtala je od žestokih udaraca koji su pljuštali po vratima u prvom katu. Bjeloglavi su na uobičajen način javljali djedu da dolaze.

— Lakše, dječaci! — molio je kišobranar, ali se Bjeloglavi nisu osvrtni na njegove molbe.

Napokon se pojaviše šešir i naočari a zatim i čitav djed s pregačom. Njegovo lice zasja od radosti kad je utvrdio, da ni jedan jedini Bjeloglavi ne nedostaje.

— Naprijed, mišići! — obodri ih prijazno. — Ima li neprilika?

— Nema! — u zboru izjaviše mišići.

— Tko je plav? — lukavo upita djed, pažljivo promatrajući jednoga za drugim.

— Tiki! — razveseliše se Bjeloglavi.

— Plav kao nebo! — ciknu Treći.

— Stidi se! — prekori ga Prvi. — Bojadisanje treba što prije zaboraviti!

Tek sada djed ugleda kišobranara. Nasmiješi mu se ljubazno i odmahnu glavom.

— Već sam vam rekao. Nema kišobrana. Ni čitavih, ni pokrpanih.

— Djede — povika Prvi tik kraj starčevog uha — on ne traži kišobran, nego sina. Je li kod tebe u kuhinji kakav sin?

— Ima jedan za kojega ne znam kome pripada — potvrdi djed. — Možda je baš taj pravi.

— Sigurno! — složi se kišobranar. — Gdje je?

— Evo me, tata — javi se iza djedovih leđa začuđen dječjački glas. — Kako si saznao da sam ovdje?

Odmah zatim pojavi se kraj djedove pregače Davorova glava.

— Dođi bliže — suzdržanim glasom zapovjedi kišobranar, gledajući sina zabrinutim i prijekornim pogledom.

Davor stade pred njega. Bjeloglavi se obzirno maknuše u stranu. Djed nije razumio ni jednu jedinu riječ koju su izgovorili otac i sin, ali je promatrajući kišobranarevo lice zaključio da se među njima događa nešto veliko. Što, djed nije mogao pogoditi.

— Smiješ li mi još uvijek pogledati u oči? — sa strepnjom je pitao kišobranar. — Ti znaš da više od svega mrzim laž. Nemoj lagati!

Dječak ga je gledao začuđeno. Trudio se da shvati zašto se otac tako čudno ponaša. Ugleda u njegovim rukama pokidan kišobran sjeti se teških koraka na stubištu i glasa koji je toliko nalikovao na glas njegova oca. Sve mu najednom postade jasno. Neznamac pred

kojim je pobjegao bio je — otac. Najradije bi se nasmijao, ali ga prodoran očev pogled primora, da ostane ozbiljan.

— Mogu ti pogledati u oči, tata — reče dječak. — Ništa ružno nisam učinio!

— Govoriš li istinu?

— Da, tata!

Ispod svake djedove ruke pomoli se po jedna sićušna glava. Jedna je bila ošišana a druga nije. I mališani su htjeli vidjeti što se događa pred vratima. Dako je u ruci držao nedovršen čamčić od krumpira. Čamčić mu je smetao. On ga jednostavno turi u džep djedove pregače. Djed nije ništa primijetio.

— Zašto si ušao u Tikijev stan? — strogo upita otac.

— Mislio sam da se nešto dogodilo Caci — bez oklijevanja protumači Davor. — Zatim sam čuo tvoje korake na stubištu. Uplašio sam se da dolazi Neznanac i pobjegao kroz prozor. Djed me skinuo s ponjave i kod njega sam sve dosad morao ljuštiti krumpire. To je cijela priča.

Lice kišobranara postajalo je sve vedrije i vedrije dok se nije prelilo širokim, sretnim osmijehom. Pružio je slobodnu ruku i čvrsto obujmio dječaka. Nije se obazirao na glasno štropotanje šipki u limenom sandučiću. Ni na šta se nije obazirao. Samo se smješkao i grlio svoga sina.

Treći osjeti da mu niz lice teku dvije suze. Nije znao zašto su suze potekle, ali se nije ni ljutio. Da je slučajno pogledao Drugoga i na njegovim bi obrazima vidio dva mokra traga.

Davor se iznenada izvi iz očevog zagrljaja.

— Tata, ipak sam nešto skrivio! — reče zabrinuto.

— Što? — namršti se kišobranar.

— Pokidao sam ovaj kišobran — reče, pokazujući tužne ostatke u očevoj ruci. — Pao sam preko njega a onda ga je još i Grom napao. Nisam znao da Tiki u predsoblju ostavlja otvoren kišobran.

— Fino! — veselo ciknu Caco. — On više neće oživjeti, zar ne?

Bjeloglavi se nasmijaše.

— Bojiš li ga se možda? — upita kišobranar.
— Više ne — ponosno će dječčić. — Usudio bih se stati na nj!
— Ipak ga moram popraviti — ispričavao se kišobranar. —
Dužan sam to učiniti.

Caco se oneraspoložio. Prijekorno je gledao kišobranara i nije mogao shvatiti zašto bi jedan zao kišobran morao biti popravljen.

— Znaš što — najednom će kišobranar veselo — popraviti ću ga tako da više nikoga neće uplašiti. Na njemu neće biti ni jednog jedinog opasnog mjesta. Slažeš li se?

Caco zadovoljno kimnu glavom.

— Bit ćemo prijatelji — izjavi svečano.

— Tko? — upita ga kišobranar.

— Kišobran i ja, jasno — protumači Caco.

— I ja! — žalosno zapišti Đako.

— Možeš — nakon kratkog razmišljanja odluči Caco.

— Dan odmiche — poslovno će kišobranar. — Treba raditi.

Skinuo je s leđa limeni sandučić i potražio u njemu potreban alat. Prvi otrči u kuhinju i vrati se s malim stolčićem.

— Sjednite — ponudi kišobran aru. — Bit će vam lakše.

Kišobranar mu se zahvalno nasmiješi i sjede na stolčić. Bjeloglavi se postaviše oko njega da bi mogli vidjeti što radi. Đako i Caco gotovo su zaplakali kad opaziše, da nigdje nema dovoljno prostora za njihove glave. Na kraju se probiše silom, iako to nije bilo ni lako, ni jednostavno.

— Hej, a krumpir? — uzruja se djed. — Mislite li da sve mogu uraditi sam?

— Ima ih dovoljno za tri dana! — smijući se povika Davor — ne računajući čamce.

— Pravo govoriš — potvrdi djed. — Ako se ne prihvate posla ručak neće biti gotov ni za tri dana!

— Nije nam potreban ručak — izjavio je Prvi. — Danas je praznik. Neka krumpiri ostanu za sutra.

— Mišići, hajde u kuhinju! — molio je djed. — Budite poslušni, mišići!

Nije mogao učiniti veću pogrešku. Bjeloglavi odgovoriše tako glasnom vikom da je uplašeni Grom pobjegao u prizemlje i odanle oprezno promatrao što će se dogoditi i hoće li njegovim gospodarima biti potrebna pomoć.

— U redu — naljuti se djed — ne morate raditi. Dobit ćete ručak bez krumpira!

Učinilo mu se da su Bjeloglavi još veseliji nego prije. Nije mogao razumjeti što ih je tako obradovalo. Pozdravio je kišobranara dotaknuvši kažiprstom obod šešira i vratio se u stan.

Stubište se utišalo. Bilo je tako tiho kao da u kući nema ni jednog jedinog slavnog stanovnika. Tek ponekad bi se kišobranar nakašljao.

43.

Neznanac je razgovarao s Tikijem i nije vidio čovjeka koji je ušao u njegovu kuću. Čovjek je bio odjeven u uniformu podoficira vatrogasne milicije. Bio je to Tikijev otac. Zazvonio je na vratima stana u prizemlju i čekajući da netko otvori nestrpljivo okretao prstima dugme na bluzi.

Pojavi se vremešna žena prosjede kose i tužnih ' očiju. Nije mogla sakriti začuđenje kad je ugledala čovjeka u uniformi. Tikijev otac vojnički pozdravi.

— Kod nas se ništa nije dogodilo — reče mu žena.

Otac se suzdržano nasmiješi.

— Ne dolazim službeno. Želio bih s vama razgovarati. Imate li koji trenutak vremena?

Žena sasvim otvori vrata i kimnu potvrdno.

— Izvolite — pozva ga ljubazno, ali se moglo vidjeti, da je još uvijek začuđena.

Iz malog predsoblja uđoše u kuhinju. Žena ispod stola izvuče stolicu, ali Tikijev otac nije sjeo. Kad je opazio pitajući pogled domaćice nakašlja se zburnjeno.

— Nerado sam došao i možda ćete se začuditi kad čujete o čemu se radi. Vi imate telefon u stanu, zar ne?

— Telefon? — promuca žena i primjetno se namršti. — Imamo. Ostavili su ga ljudi koji su prije nas ovdje stanovali. Htjeli smo već otkazati pretplatu, jer nam telefon i nije potreban, a li...

Zašuti u pola rečenice i uplašeno pogleda Tikijevog oca. Priđe mu i pruži ruku kao da će ga dotaknuti, ali ne učini to.

— Kažite mi što se dogodilo — zamoli uzbuđeno. — Nije valjda ništa strašno?

Tikijev otac nasmiješi se prijateljski.

— Nije strašno. Smirite se. Sve ću vam ispričati. Ja stanujem u susjednoj ulici.

Zastade, jer nije znao, kako bi saznao ono što ga je zanimalo, a da još više ne uplaši ženu. Njezin pogled ga je molio, da ne oklijeva.

— I ja imam telefon u stanu — nastavi Tikijev otac. — Već nekoliko dana prisiljen sam razgovarati s nekim koga ne poznajem. Odlučio sam saznati tko mi se javlja i malo prije dobio sam broj tog telefona. Došao sam ovamo, jer se telefon nalazi u vašem stanu. Želio bih da to bez buke uredimo, jer vjerujem da onaj koji me zove, nema zlih namjera. Možete li mi reći tko je taj neznanac?

Žena je umorna sjela na stolicu koju je malo prije ponudila Tikijevu ocu. Bila je utučena, zburnjena i uzrujana. Nakon nekog vremena smirila se toliko da je mogla govoriti, ali ono što je rekla bilo je nesuvislo i nerazumljivo.

— Znala sam da će se nešto dogoditi. Nije mi se to sviđalo. Baš zato sam htjela, da otkažem telefon, ali on me molio, i na kraju sam popustila.

— Je li on kod kuće? — obazrivo upita Tikijev otac.

Žena potvrdno kimnu.

— Bit će najbolje da ja s njim razgovaram.

— Imate pravo — složi se žena a onda pogleda Tikijevog oca pogledom punim molbe. — Nemojte ga uplašiti! On je... Uostalom, sami ćete vidjeti o čemu se radi. Pođite sa mnom!

Izišli su u predsoblje. Žena je tiho otvorila jedna vrat^ i pokretom ruke pozvala Tikijeva oca da uđe. On se zaustavio na pragu sobe i teškom mukom zadržao povik čuđenja.

Blizu prozora, u crnim bolesničkim kolicima sjedio je Neznamac. Bio je leđima okrenut vratima i nije vidio došljake. Neznamac nije bio odrastao čovjek. Bio je dječak. Pred njim na stoliću nalazio se dalekozor a u ruci je držao telefonsku slušalicu. S nekim je razgovarao. Ramena dječaka tresla su se od suzdržanih jecaja.

— Tiki, nisam ja nikakav neznamac! — uvjeravao je onoga s kojim je razgovarao. — Ja sam dječak kao i ti, kao svi dječaci iz tvoje kuće. Ne, nisam isti. Bolestan sam i ne mogu ustati iz bolesničkih kolica, ne mogu se igrati, ništa ne mogu. Izlazim iz kuće samo kad me roditelji vode k liječniku. Zato me ti ne poznaješ. Nitko me ne poznaje, jer se krijem da me ne bi ismijali. Jesi li ikada bio ozbiljno bolestan? Nisi, zar ne? Možda sedmicu ili dvije. Ja ću uvijek biti bolestan. Cijelog života.

Udahnuo je zrak i slobodnom rukom otro suze.

— Zovu me »jadno dijete«. Sve bih dao da ne moram slušati te riječi sažaljenja. Htio bih biti sličan ostalim dječacima, imati prijatelja, smijati se i činiti sve ono, što vi činite.

Glas mu je treperio od nagomilanog uzbuđenja, tuge i oćajanja.

— Ne želim biti jadno dijete! Želim biti običan dječak!

Zajeca još tužnije i nastavi gotovo šapatom.

— Znam da mi se želja ne može ispuniti. Zato sam molio oca da mi kupi dalekozor. Gledao sam vas kako se igrate, upoznao vas, bio u vašem društvu mnogo puta. Vi niste ni slutili da vas promatra

dječak koji sve svoje dane provodi u kolicima. Igrali ste se veselo kao da takav dječak i ne postoji. Slučajno sam saznao broj telefona u tvom stanu. Kako? Caco i Dako igrali su se jednog dana na praznom gradilištu. Caco se hvalio, da zna napamet broj tatinog telefona. Mališan je zaista dobro upamtio taj broj.

Oklijevao je nekoliko trenutaka prije nego što je nastavio.

— Mislio sam da će nas telefon zblížiti. Htio sam razgovarati s tobom i zamoliti te da me posjetiš. Kad sam prvi put zvao javio se tvoj otac. Sve je pošlo krivim putem. Nisam znao šta da mu kažem, pa sam pitao za tebe i pričao mu o tvojim šetnjama. Nisam mislio zlo, ali je loše ispalo. Tko zna, što je tvoj otac pomislio! I danas sam pogriješio. Nije trebalo da zovem i nikada neću sebi oprostiti što sam bio tako nesmotren!

Tikijev otac oslonio se drhtavom rukom na dovratnik, a žena je bezglasno plakala.

— Tiki — molio je dječak u kolicima. — Oprosti mi ako možeš! Ja sam vrlo, vrlo nesretan!

Tikijev otac tiho iziđ[^] iz sobe. Dade znak ženi da zatvori vrata. Dječak nije ništa opazio.

— Sada sve znate — reče žena promuklim glasom. — Trebali, da bilo što kažem?

— Ne — teškom mukom će Tikijev otac.

— Isključit ćemo telefon. Bit će mu žao, ali što mogu!

— Nemojte to učiniti! — gotovo je viknuo otac. — Ne smijete!

Žena je zaplakala.

— Nisam znala da toliko pati, da je tako nesretan! Nikada ništa ne govori, nikada se ne tuži. Jadni moj mali!

Tikijev otac gotovo je otkinuo dugme kojim su se nesvjesno poigrali njegovi prsti.

— Možda je dobro da se ovo dogodilo. Naći će prijatelje i bit će manje nesretan.

— Mislite li? — upita ga žena zatomljujući radost. — Kad biste bar imali pravo!

Tikijev otac stavi kapu na glavu i ozbiljno pogleda ženu.

— Sve što se dogodilo neka ostane tajna. Za ovaj posjet treba da znamo samo vi i ja!

Žena mu zahvalno kimnu glavom. Nije zatvorila ulazna vrata, sve dok se njegovi koraci ne izgubiše na ulici.

44.

Na stepeništu se pojavio dječak s plavim šarama na licu. Nitko ga nije primijetio, jer su svi pažljivo promatrali što radi kišobranar. Lice dječaka bilo je ozbiljno, gotovo svečano. Još uvijek je dođuše imao prozorčić urezan u kosi, još uvijek je na njemu bila košulja s rešetkom, ali niz stepenice je ipak silazio sasvim nov dječak. U jedno prijepodne naučio je toliko o ljudima i o sebi da se morao promijeniti.

Potražio je pogledom Cacu i teškom mukom ga pronašao, jer se mališan gotovo izgubio među dvojicom Bjeloglavih.

— Caco! — pozvao je glasno i mališan oslobodi glavu, obazirući se, da vidi tko ga zove.

Kad je ugledao Tikijevo lice, najprije je zadrhtao, a onda viknuo.

— Neznamac!

Svi Bjeloglavi naglo se okrenuše, uplašeni i zatečeni. Kad su shvatili koga se Caco uplašio nisu mogli zadržati smijeh.

— Pogledaj bolje! — savjetova mu Tiki. — Boja ne čini čovjeka.

— Tiki! — čudio se mališan. — Hoćeš li zauvijek ostati plav?

— Pitaj Bjeloglave. Oni bolje znadu kako dugo će njihova boja izdržati!

— Ne brini! — umiri ga Drugi. — U gradu ima dosta šofera i kamiona. Nabavit ću benzin i začas će sve biti u redu.

Netko dodirnu Tikijevu ruku. Bio je Davor. Pružio mu je bočicu.

— Evo benzina. Tata ga uvijek nosi sa sobom.

Vidjelo se, da dječak želi reći još nešto. Tiki uze bočicu i pritom dotaknu njegovu ruku. Obojica se nasmiješise.

— Ne ljuti se na mene — molio je Davor. — Žao mi je što sam te otjerao.

— Nisi ti kriv, nego ja. Ružno sam se ponio. Ako možeš, zaboravi što sam rekao.

— Već sam zaboravio — veselo će dječak. — Dođi sutra na bare. Lovit ćemo ribe. Oh, zaboravio sam da moraš uhvatiti Neznanca. Ako trebaš Groma ...

— Neznanac ne postoji — glasno će Tiki da bi ga svi mogli čuti. — Bila je zabuna.

Bjeloglavi otvoriše usta od čuda a mali Caco nepovjerljivo je vrtio glavom.

— Sada nemam vremena. Kasnije ću vam sve ispričati — obeća

Tiki ----- Uoi^Arrm PnrrJ

Na stepenicama se Tiki zaustavio i potražio pogledom Davora.

— Volio bih, da sutra dođeš k meni. Posjetit ćemo jednog dječaka. Sigurno će ti se svidjeti!

— A ja? — uzruja se Caco. — Što će biti sa mnom? Misliš li da ću se bojati i novog kišobrana? Neću! Taj će kišobran biti dobar.

Tiki ga ogrli širokom, zaštitničkom kretnjom.

— I ti ćeš s nama, mali!

Caco u gomili Bjeloglavih potraži ošišanog Đaku. Zanimalo ga je da li i prijatelj vidi koliko se Tiki promijenio. Dakino lice bilo je vrlo zabrinuto. Uplašio se za Cacu. Nije mogao shvatiti da netko tako mirno trpi Tikijev zagrljaj. Da je on na Čaćinom mjestu ako već ne bi mogao pobjeći bar bi glasno zaplakao.

— Požurimo! — reče Tiki. — Treba da uklonimo tvoje ponjave prije nego se tata vrati.

— Nisu to ponjave, nego konop za silaženje — ispravi ga Caco.

— Svejedno — nije se dao zbuniti Tiki. — Mislim da se tati ni jedno ni drago ne bi mnogo sviđalo.

Tiki je žurnim koracima prišao prozora u kuhinji. Skupljao je ponjave, ali ih nije gledao. Netremice je promatrao jedan prozor na kući iza praznog gradilišta.

Zavjesa na prozora se pomaknula. Kraj nje se pojavila jedna vrlo bijela raka. Bila je bijela gotovo kao i zavjesa, ali ju je Tiki ipak vidio. Pustio je ponjave da padnu na pod i mahnuo nekoliko puta.

— Koga pozdravljaš? — radoznalo upita Caco.

— Prijatelja — kratko će Tiki i užurbano pograbi ponjave, okrećući mališanu leđa.

Nije htio da Caco vidi suze koje su potekle niz plavo obojene obraze.

45.

Tikijev otac začuđeno je gledao što se događa na stubištu. Nije ga-iznenadila gomila bijelih glava. Zbunila ga je nevjerojatna tišina. Bjeloglave i tišinu nije mogao zamisliti na istom mjestu. Ipak oni su šutjeli i pažljivo pratili svaki pokret čovjeka koji je popravljao neki kišobran. U tome je stvar, nasmiješi se Tikijev otac. Novost u kući! Zato su Bjeloglavi tako neshvatljivo tihi!

Čuli su njegove korake. Učinilo mu se da ga gledaju vrlo pažljivo. To je zbog jučerašnjeg susreta, pomisli on. Prijateljski im namignu.

— Danas nema vožnje?

— Ne — spremno će Prvi. — Zaposleni smo.

— Gledate?

— Popravljamo vaš kišobran — protumači mu Dragi. — Još malo i bit će gotov.

Tikijev otac glasno se nasmija.

— Moj kišobran, kažete? Dobra šala!

Kišobranar podiže glavu, dodirnu kažiprstom kapu i ozbiljno pogleda došljaka.

— Jeste li vi Tikijev otac?

— Jesam. Zar ste i njega već upoznali?

— Dobar dječak — reče kišobranar.

— Kako kada — slegnu otac ramenima.

— Uglavnom, dobar — ustrajao je kišobranar.

Zabrinuto pogleda kišobran.

— Mislio sam da ću prije biti gotov — reče kao da se ispričava.

— Stići ćete — umiri ga otac. — Kiše neće biti još bar tjedan dana.

Pozdravi kišobranara i pođe dalje.

— Mi se nismo šalili! — doviknu za njim Prvi. — Kišobran je zaista vaš!

— Neka bude! — nehajno će otac. — Više volim da se šalite, nego da se spuštate niz ogradu.

Dječaci su nezadovoljno gledali za njim.

— Zašto nam ne vjeruje? — razočarano će Dako. — Svi mu govorimo, a on se samo smije!

— Takvi smo mi odrasli — pouči ga kišobranar. — Ne vjerujemo djeci baš onda kad bismo im morali vjerovati!

46.

Otac se zaustavio pred vratima stana. Vrata nisu bila zatvorena, a u bravi je bio ključ s uzicom i metalnom pločicom.

— Hm! — promrmlja otac.

Izvadi ključ iz brave i uđe u predsoblje. Ugledao je komadić košulje s rešetkom. Košulja je pokušala pobjeći u sobu.

— Tiki! — pozva otac.

Košulja se zaustavi među vratnicama.

— Dođi ovamo!

Tiki je ušao u predsoblje, ali natraške.

— Dobar dan, tata! — pozdravio je umiljato. — Vratio si se ranije nego obično, zar ne?

— Okreni se! — zatraži otac. — Nije lijepo pokazivati leđa ljudima s kojima razgovaraš!

Iz kuhinje je izišao Caco. Turio je u usta gotovo sve prste lijeve ruke i zaprepašteno gledao čas oca, čas Tiki ja. On je znao zašto se Tiki ne želi okretati. Pokušao je spasiti brata.

— Razgovaraj sa mnom, tata — predloži nerazgovjetno. — S Tikijem možeš razgovarati kasnije.

Otac teškom mukom zadrža smijeh. Nije bilo sumnje da na prednjoj strani Tikija postoji nešto što on ne bi trebao vidjeti. Razmišljao je, bi li dao Tikiju priliku da sakrije ono što želi sakriti, ili ne bi.

Gromka zvonjava riješi pitanje. Tiki se naglo okrenuo i otac je ugledao pola bijelog i pola plavog lica. Vidio je još i jednu bočicu i jednu pamučnu krpicu u Tikijevim rukama. Trebalo je da dođe samo pet minuta kasnije, zaključio otac.

— Što to znači? Zar su danas poklade? — upita, trudeći se da mu glas zvuči oštro.

Tiki nije rekao ništa. Samo je pognuo glavu. Caco bi najradije utrpao u usta i prste druge ruke samo kad bi u ustima bilo dovoljno mjesta.

— O tome ćemo još razgovarati! — zaprijeti otac i podigne slušalicu.

— Želio bih govoriti s Tikijem — reče jedan vrlo bojažljiv glas.

— Tiki je zauzet — prijazno će otac.

— Zar mu se nešto dogodilo? — zabrinuto upita glas.

— Neprilika — protumači otac, suzdržavajući smijeh. — Modriji je, nego što bi trebao biti. Čini mi se da to ima neke veze s Bje-loglavima. Bili su suviše pristojni sa mnom.

— Ljutite li se još na mene? — iznenada upita glas.
— Ne — ozbiljno će otac. — Nisam se ni jučer ljutio.
— Ispunite mi jednu molbu! Hoćete li?
— Rado — spremno će otac. — O čemu se radi?
— Ne pitajte Tikija što mu se dogodilo! Ni za šta on nije kriv. Zbog mene je danas bilo mnogo neprilika.

Ruka je sama potražila dugme na bluzi.

— Smijem li to učiniti? — upita otac zamišljeno.

— Samo ovaj put! — molio je glas.

Otac krišom pogleda Tikija. Tiki je užurbano trljao lice pamučnom krpicom. Kraj njega je stajao Caco i uzbuđeno mahao rakama. Htio je nekako pomoći bratu. Na očevom licu zaigra smiješak.

— Pristajem — reče veselo. — Modrilo i onako nestaje.

— Hvala! — tiho će glas. — Smijem li kasnije zvati Tikija?

— Svakako! — reče otac a u očima mu bijesnu jedna radosna iskra.

— Život i nije tako ružan kao što mi se ponekad čini— radosno je govorio glas, ustreptao od tronuća. — Dobri ljudi mogu sve uljepšati!

Otac začuđeno pogleda dugme koje je držao u ruci. Nije znao kada se otkinulo.

— Do viđenja! — šapnu glas i spusti slušalicu.

— Do viđenja! — odgovori otac još tiše.

— Je li bio Neznanac? — upita Caco, hvatajući oca za rukav.

— Da — potvrdi otac i pomilova mališana.

— Tata, ja znam tko je Neznanac — reče Tiki. — On je dobar.

Volim ga.

— I treba da ga voliš? — ozbiljno će otac ulazeći u kuhinju.

Nehotice pogleda napolje. Jedan prozor s bijelom zavjesom kupao se u suncu. Otac je znao da je i soba iza zavjese postala svjetlija. Rukom je otro oči. Njegovi dječaci nisu znali zašto to čini.

BILJEŠKA O PISCU

Milivoj Matošec rođen je u Zagrebu 1929. gdje i sada živi i radi. Bavio se više godina novinarstvom kao suradnik i urednik više časopisa i listova. Neko vrijeme nalazio se na dužnosti dramaturga RTV-Zagreb.

Objavio je do sada deset romana: *Tragom broskog dnevnika*, *Posada oklopnog vlaka*, *Kapetan Tornado*, *Tiki traži Neznanca*, *Veliki skitač*, *Admiralov otok*, *Putovima gospodina Foga*, *Strah u Ulici lipa*, *Suvišan ti svemiru* i *Okuka na zlatnoj rijeci*.

Roman *Strah u Ulici lipa* nagrađen je nagradama »Mlado pokolenje« i »Grigor Vitez« za najbolju dječju knjigu u 1968. godini.

Veći dio ovih romana preveden je u zemlji i inozemstvu. Matošec piše za radio i televiziju. Do sada mu je emitirano oko 50 radio-igara za djecu od kojih su četiri nagrađene na Festivalu Jugoslavenske radio-televizije. Za televiziju je pripremio igranu seriju *Udruženje radoznalih* koju je emitirao zagrebački studio.

Objavio je veći broj priča za djecu. Sada je urednik u dječjem programu Televizije Zagreb.

DO SADA IZAŠLO U BIBLIOTECI VJEVERICA

Anton Ingolič
Dječak sa dva imena

Anđelka Martić
Pirgo

Herminia zur Miihlen
Šta pričaju Petrovi
prijatelji

Fran Levstik
Najdihojca

N. Veretennikov
Volođa Uljanov

Johanna Spvri
Heidi

Angel Karalijčev
U svijetu priča

Erich Kastner
Don Quichotte

Nathaniel Hawthorne
Čudesna knjiga

Komej Cukovski
Doktor Jojboli

Vladimir Colin
Bajke

Kornej Cukovski
Bajke

Marija Majerova
Robinzonka

Makedonski pisci djeci

Josip Vandot
Kekec nad samotnim
ponorom

Charles Perrault
Bajke

Mato Lovrak
Devetorica hrabrih

Krišan Candar
Preokrenuto drvo

Mihail Zoščenko
Priče za djecu

William Saroyan
Tata, ti si lud

VWilliam Saroyan
Mama, volim te

Perzijske bajke

Braća Grimm
Bajke

Milan Šega
Čarobni ključić

Vesna Paran
Tuga i radost šume

Knjiga radosti I

Danko Oblak
Modri prozori

Josip Vandot
Kekec na vučjem tragu

Erich Kastner
Emil i detektivi

Lewis Carroll
Alica u Zemlji čudesa

Gabro Vidović
Kurir sa Psunja

Miroslav Hirtz
Priče iz prirode

Vojin Jelić
Psiću, a kako je tebi
ime

Grigor Vitez
Kad bi drveće hodalo

Erich Kastner
Tonček i Točkica

Ivana Brlić-Mažuranić
Priče iz davnine

Gianni Rodari
Cipolino

Anđelka Martić
Dječak i šuma

Knjiga radosti II

Ivana Brlić-Mažuranić
Čudnovate zgode šegrta
Hlapića

Astrid Lindgren
Razmo u skitnji

Milivoj Matošec
Tiki traži Nezanca

Gianni Rodari
Putovanje Plave strijele

Mato Lovrak
Zeleni otok

Vjekoslav Majer
Žuna na telefonu
Nusret Idrizović
Mrav 1 aždaja
France Bevk
Mali buntovnik
Braća Grimm
Priče
Felix Salten
Bambli
H. C. Andersen
Priče
ñ. /mučlaci-
Bajke
Lewis Carroll
Alica s onu stranu
ogledala
Jens Sigsgaard
Robln Hud
Vladimir Nazor
Kurir Loda
Ferenc Moln&r
Junaci Pavlove ulice
Stevan Bulajić
Nebeski mornar
Aleksa Mikić
Priče o malim borcima
Oton Župančić
Ciciban
Aleksandar Popović
Tvrdoglave priče
Mato Lovrak
Vlak u snijegu

Ezopove basne
Karei Capek
Bajke
Branka Jurca
Kućica kraj mora
Gabro Vidović
Trojica iz Male ulice
Marcel Aymć
Priče mačke na grani
Pavel Bažov
Kameni cvijet
Arkadij Gaj dar
Timur i njegova četa
Milivoj Matošec
Admiralov otok
C. Collodi
Pinokio
Gianni Rodari
Đelsomlno u Zemlji
iažljivaca
A. Volkov
čarobnjak iz Oza
Slavko Kolar
Na leđima delfina
W. M. Thackeray
Ruža i prsten
Desanka Maksimović
Ptice na česmi
France Bevk
Crna braća
J. Broszkiewicz
Velika, veća 1 najveća
Palma Katalinić
Djetinjstvo Vjetra
kapetana

A. R. van der Loeff-
-Basenau
Lavine bjesne
Aleksej Tolstoj
Zlatni ključić
Gabro Vidović
Zatočenici Pernatog
otoka
Erich Kastner
35. maj
Tone Seliškar
Družina Sinjega galeba
Fran Levstik
Pjesme za učcu
Ernest Thompson Seton
Vinipeški vuk
Ivan Cankar
Moj život
Grigor Vitez
Crije nriče rastu
Branko ćopić
Sin Brkate čete
Vojin Jelić
Hrabriji nego igračka
Ivan Kušan
Domaća zadaća
Marcel Aymć
Druge priče mačke na
grani
Ivan Kušan
Uzbuna na Zelenom
Vrhu
Gustav Krklec
Majmun i naočale
Ela Peroci
Djeco, laku noć

Gianni Rodari
Telefonske priče

Grigor Vitez
Igra se nastavlja

Ra tkó Zvrko
Grga Čvarak

Erich Kastner
čovječuljak

G. Parca—M. Argilli
čavličevi doživljaji

Felix Salten
Bambijeva djeca

Ma to Lovrak
Družba Pere Kvržice

Stanislav Femenić
Puž na ljetovanju

Milivoj Matošec
Strah u Ulici lipa

Eva Maria Aab
Vjetropirka Eva

Nada Iveljić
Konjić sa zlatnim
sedlom

Višnja Stahuljak
Začarani putovi
Pjesme četiri vjetra

*(Izbor i prijevod Grigor
Vitez)*

Hans Peterson
Matija i vjeverica

Henry Winterfeld
Djevojčica iz svemira

Palma Katalinić
Pričanje Cvrčka
moreplovca

Zdenka Jušić-Seunik
Vode su pjevale

Stjepan Jakševac
Vesela godina

Erich Kastner
Emil i tri blizanca

Erich Kastner
čovječuljak i Malena

Erich Kastner
Blizanke

Jagoda Trahelka
Zlatni danci

Zvonimir Balog
Nevidljiva Iva

Dragan Lukić
Neboder C17

M. Bjažić—Z. Furtinger
Ništa bez Božene

Sunčana Škrinjarić
Kaktus bajke

Ivan Kušan
Koko i duhovi

Blanka Dovjak-Matković
Neobična ulica

Gianni Rodari
Planeta ispunjenih
želja

Mladen Kušec
Dobar dan!

Viola Wahlstedt
Aslak dječak sa Sjevera

Anđelka Martić
Vuk na Većinskoj cesti

Mato Lovrak
Neprijatelj br. 1

H. C. Andersen
Bajke i priče

Dubravka Ugrešić
Mali plamen

Zlata Kolarić-Kišur
Moja Zlatna dolina

Ivan Kušan
Koko u Parizu

Milivoj Matošec
Veliki skitač

Zdenka Jušić-Seunik
Kupi mi vilovita konja

Antoine de Saint-
-Exupery
Mali princ

Vlatko šarić
Miško

Sunčana Škrinjarić
Dva smijeha

Gabro Vidović
Bjelkan

Astrid Lindgren
Pipi Duga Čarapa

Zvonimir Balog
Ja magarac

Gernet-Jagdf el j d
Katja i krokodil

Stanislav Femenić
Krijesnice

Mladen Kušec
Volim Te

Božena Loborec
četiri dječaka i jedan
pas

Blanka Dovjak-Matković
Priče iz Dubrave

Luko Paljetak
Miševi i mačke
naglavačke

Drago Ivanišević
Mali, ne maline

Ivan Kušan
Lažeš, Melita
Sunčana Škrinjarić
Zmaj od stakla
Mladen Kušec
Plavi kaputić
Josip Barković
Zeleni dječak
Danko Oblak
Zelena patrola
Višnja Stahuljak
Kućica sa crvenim
šeširom
Nada Iveljić
Dobro lice
Gianni Rodari
Torta na nebu
Milivoj Matnšec
Dječak sa Sutle
Zvonimir Milčec
Zvižduk s Bukovca
Iris Supek
Trepavice Skitalice

Nikola Pulić
Dolina zečeva
Dubravka Ugrešić
Filip i Srećica
Branko Hribar
Adam Vučjak
Ivan Kušan
Tajanstveni dječak
Pajo Kanižaj
Šarabara
Edmondo de Amicis
Srce
Danko Oblak
Na tragu
Kazimir Klarić
Mmjau, grizu me
Sunčana Škrinjarić
Svaštara
Anđelka Martić
Djedica pričalo i
čarobni vrtak

Zvonimir Golob
Čemu služe roditelji
L. F. Baum
Čarobnjak iz Oza
Miroslav Antić
Prva ljubav
Gligor Popovski
Mornar Nep
Leopold Suhodolčan
Sakriveni dnevnik
Dragan Lukić
Tri gusketara
Marino Zuri
Mama, kome on
to priča
Boro Pavlović
Lipa
Milivoj Matošec
Pustolovina u
dimnjaku
Pero Zlatar
Otključani globus

Likovni urednik

Irislav Meštrović

Tehnički urednik

Marijan Bašić

Korektori

Marija Molnar i Sefija Ibrahimpašić

Izdavačko knjižarsko poduzeće

Mladost

Zagreb, Ilica 30

Za izdavača

Branko Juričević

